

Licensed to post with
payment at RMS, Hyd

సంక్షుభిత ప్రాంతాల్లో ఇలాంటి దృశ్యాలు నిత్యకృత్యం. అంతర్జాతీయ సహాయ సంస్థలు అందించే ఆహార పదార్థాలను మోసుకొస్తున్న చిన్నారులు. ఇప్పటివరకు ఈ సహాయంతోనే వీరి ఆకలి తీరేది. తాజాగా ఈ సంస్థలకు అందించే ఆర్థిక సాయంలో భారీగా కోత విధించడంతో సంక్షోభ ప్రాంత ప్రజల భవిష్యత్ ప్రమాదంలో పడినట్లే..

UDBHAVA

Edited, Printed, Published and owned by
Dr. M. Madhava Vasu and Printed at Saraswathi Printers,
Plot No.1, 1-24-21/4, (24-387), Sri Sai Nagar, Lothukunta,
Alwal, Secunderabad - 500 015. Telangana and
Published at Plot No.1, 1-24-21/4, (24-387),
Sri Sai Nagar, Lothukunta, Alwal,
Secunderabad - 500 015, Telangana.
Editor : Dr. M. Madhava Vasu,
RNI No: 87195 (APTEL/2005/14638)
Phone: 040-27960130 - Mobile : +91 9848861801
email: madhavvasumanchiraju@gmail.com

Volume : 19 Issue: 5 August 2025 Pages: 72 Rs.10

మానవతా సాయం
నిధుల్లో భారీ కోత

మొహం చాటేస్తున్న ధనిక దేశాలు
సంక్షోభంలో మహిళలు, బాలల సంక్షేమం
యుఎన్ ఉమెన్ నివేదికలో తేలిన వాస్తవం

స్త్రీ మరియు పిల్లల సంక్షేమం /
స్వేచ్ఛ / హక్కుల మాస పత్రిక

Regn. No. 87195 (APTEL/2005/14638)

Volume:19 Issue: 5 * August 2025 * Pages: 72 Rs.10

Founder and Editor in Chief

Dr. M. Madhava Vasu

M.A., M.H.R., M.Phil (JMC),
P.G.H.R., Ph.D., F.D.R.
(Nalsar), B.P.R., DEE.

Advisors:

Sri M. Madhusudhan Reddy
Advocate

Sri P. Balreddy
Advocate

Sri S. Mohan Rao
Journalist

Kakinada Correspondent :
Sri D. Venugopal Rao

లోపలి పేజీల్లో...

- మానవతా సాయానికి భారీగా నిధుల కోత 3
- అమెరికా నిధులు ఆగితే
40లక్షల ఎయిడ్స్ మరణాలు 5
- భావ ప్రకటనా? విద్వేష ప్రచారమా? 9
- మా ఆదేశాలు పట్టించుకోరా? 17
- మాజీ ఎంపీ ప్రజ్వల్ రేవణ్ణకు జీవిత ఖైదు 23
- తప్పు చేసా.. నన్ను ఉరితీయండి.. 33
- వరుడు 40.. వధువు 13 ఏళ్లు 35
- బెంగాల్ లో మహిళల
అక్రమ రవాణా కుట్ర భగ్నం 51
- మహిళా సాధికారితే ధ్యేయం 53
- డిశ్చార్జికి ముందే బర్త్ సర్టిఫికేట్ 59
- అమెరికాలో భారీగా తగ్గిన జననాల రేటు 64

UDBHAVA

Edited, Printed, Published and Owned by **Dr. M. Madhava Vasu**
Published at 1-24-21/4, (24-387), Plot No.1, Sri Sai Nagar, Lothukunta, Alwal, Secunderabad - 500 015,
Telangana, India. Phone: 040-27960130 - Mobile : +91 9848861801
email: madhavvasumanchiraju@gmail.com

UDBHAVA

Carries proudly the messages of society of all sections of people, especially women and children,
downtrodden section of peoples rights and deprivation of any Human Rights to any section of people.

DISCLAIMER

The views, opinions and expressions in various articles, NGO and are those of Authors, Human Rights
Watch, different news papers and PTI are their respective views and stature of UDBHAVA holds no
responsibility.

ACKNOWLEDGEMENT OF THE SOURCE

The National Human Rights Commission news letters, State Human Rights Commission Reports,
Mahila Commission reports, Articles of the News Papers, PTI reports, Monthly Magazines, Books and
International Human Rights Watch, Andhra Pradesh and Telangana State Governments Schemes for
Women and Children.

మానవత్వం సన్నగిల్లుతోంది

అన్నార్తులను ఆదుకోవాల్సిన ధనిక దేశాలు వెనకడుగు వేస్తున్నాయి. మానవతా సాయాన్ని అందించి ప్రపంచ పేదల కడుపు నింపిన ఆ దేశాలు మొహం చాటేస్తున్నాయి. ఆధిపత్యం కోసం, ఇతర దేశాలతో వ్యాపారం కోసం ఉచ్చిళ్లారుతున్నాయి. మానవతా సాయం కోసం ఏళ్ల తరబడి ఆనవాయితీగా వస్తున్న నిధుల కేటాయింపును తగ్గించి ఆ నిధులను యుద్ధ అవసరాలకు వినియోగించడం దురదృష్టకరం. ఇన్నాళ్లూ పేద దేశాలకు వరంగా మారిన ఈ 'సహాయం' కనుమరుగు కానుంది. దీంతో సహాయ కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనే మహిళా సంస్థల్లో దాదాపు 90 శాతం వరకు మూతపడే స్థితికి చేరుకున్నాయని యుఎన్ ఉమెన్ ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తోంది. 73 దేశాల్లో 308 మిలియన్ల మందికి మానవతా సాయం అవసరం కాగా తాజా పరిణామాలతో వారి భవిష్యత్తు అగమ్యగోచరంగా మారనుంది. ముఖ్యంగా మహిళలు, బాలికలకు అవసరమైన అతి ముఖ్య సేవలపైనా నిధుల కోత తీవ్ర ప్రభావం చూపనుంది. ఒక రకంగా ఇది సంబంధిత సంస్థలకే కాదు... సంక్షుభిత ప్రాంతాలకు అత్యవసర పరిస్థితి వంటిదని ఐక్యరాజ్య సమితి మానవతావాద సంస్థ చీఫ్ సోఫియా కార్టోర్స్ ఆందోళన సహేతుకమైనదే. లింగ ఆధారిత హింస బారిన పడిన వారికి అందించే సేవలే కాదు, ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలు కూడా నిలిపివేయాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది.

మరోపక్క, హెచ్ఐవి నియంత్రణ కార్యక్రమాలకు నిధుల విడుదల ఆపివేయాలని అగ్రరాజ్యం అమెరికా నిర్ణయించడం రోగుల పాలిట ఆశనిపాతమనే చెప్పాలి. అమెరికా తన నిర్ణయం మార్చుకోని పక్షంలో మరో నాలుగేళ్లలో 40 లక్షలకు పైగా ఎయిడ్స్ మరణాలు సంభవించే ప్రమాదం పొంచి వుంది. అర్ధాంతరంగా నిధులు ఆపేస్తే హెచ్ఐవి మరింతగా వ్యాప్తి చెందే అవకాశం ఉందని ఐక్యరాజ్యసమితి ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తోంది. దశాబ్దాల తరబడి ఎయిడ్స్ నియంత్రణకు తాము చేసిన కృషికి ఫలితం లేకుండా పోతుందని ఆవేదన చెందుతోంది. అమెరికా వంటి ధనిక దేశాలు ఇప్పటికైనా తమ పంథా మార్చుకుని మానవతా సాయాన్ని పునరుద్ధరించాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

మానవతా సాయానికి

నిధుల్లో భారీ కోత

మొహం చాటేస్తున్న ధనిక దేశాలు
సంక్షోభంలో మహిళలు, బాలికల సంక్షేమం
ఆదుకునే సంస్థల ఉనికికే ముప్పు
యుఎన్ ఉమెన్ సర్వేలో వెల్లడైన వాస్తవం

ప్రపంచ సహాయ కోతల కారణంగా సంక్షోభాల్లో మహిళలకు సహాయం చేస్తున్న సగం మహిళా సంస్థలు ఆరు నెలల్లో మూసివేయబడతాయని కొత్త సర్వే చూపిస్తుంది. 90 శాతం మహిళా సంస్థలు విచ్చిన్న స్థితికి నెట్టివేయబడుతున్నాయని యుఎన్ ఉమెన్ ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా, 73 దేశాలలో 308 మిలియన్ల మందికి మానవతా సహాయం అవసరం ఉంది. పెరుగుతున్న సంఘర్షణ, వాతావరణ మార్పు, ఆహార అభద్రత మరియు వ్యాధుల వ్యాప్తితో ఈ సంఖ్య పెరుగుతూనే ఉంది. మహిళలు

మరియు బాలికలు సంక్షోభం వల్ల తీవ్రంగా ప్రభావితమవుతున్నారు, నివారించదగిన గర్భధారణ సంబంధిత మరణాలు, పోషకాహార లోపం మరియు అధిక లైంగిక హింస

ఘటనలతో బాధపడుతున్నారు. పెరుగుతున్న అవసరాలు ఉన్నప్పటికీ, మానవతా వ్యవస్థ తీవ్రమైన నిధుల సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటోంది, మహిళలు మరియు బాలికలకు అవసరమైన, ప్రాణాలను రక్షించే సేవలకు కోతలు ముప్పు కలిగిస్తున్నాయి. యుఎన్ ఉమెన్ తాజా నివేదిక ప్రకారం ప్రపంచవ్యాప్తంగా మానవతావాద సంక్షోభాలలో మహిళా సంస్థలపై విదేశీ సహాయ కోతల ప్రభావం తీవ్రంగా పడనుంది. 44 సంక్షోభ సందర్భాలలో 411 మహిళలు నేతృత్వంలోని మరియు మహిళా హక్కుల సంస్థలలో నిర్వహించిన వేగవంతమైన ప్రపంచ సర్వే ఫలితాల ఆధారంగా, సర్వే చేయబడిన 90 శాతం సంస్థలు నిధుల కోతలతో దెబ్బతిన్నాయని నివేదిక కనుగొంది.

“పరిస్థితి చాలా క్లిష్టంగా ఉంది. మహిళా సంస్థలు అందిస్తున్న జీవనాధారాలను కోల్పోవడాన్ని మహిళలు మరియు బాలికలు భరించలేరు. ముఖ్యమైన ప్రావైడర్లు, న్యాయవాదులు మరియు వాచ్డ్యాంట్లుగా వారి పాత్రలు ఉన్నప్పటికీ, ఇటీవలి కోతలకు ముందే మహిళా సంస్థలు తీవ్రంగా నిధుల కొరతను ఎదుర్కొన్నాయి. వాటిని సమర్థించడం మరియు వనరులు సమకూర్చడం సమానత్వం మరియు హక్కులకు సంబంధించిన విషయం మాత్రమే కాదు, ఇది వ్యూహాత్మక అత్యవసరం కూడా” అని యుఎన్ మహిళా మానవతావాద చర్చ్ చీఫ్ సోఫియా కార్టోర్ట్ అన్నారు.

నిధులలో తీవ్ర తగ్గుదల అనేక సంస్థలను సంక్షోభంలోకి నెట్టివేస్తోంది, ప్రస్తుత నిధుల స్థాయిలు ఇలాగే కొనసాగితే దాదాపు సగం (47 శాతం) సంస్థలు ఆరు నెలల్లోపు మూసివేయబడతాయని భావిస్తున్నాయి. లింగ ఆధారిత హింస నుండి బయటపడినవారికి మద్దతు ఇవ్వడం లేదా రక్షణ, జీవనోపాధి, బహుళ ప్రయోజన నగదు మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణకు కీలకమైన ప్రాప్యతను అందించే కార్యక్రమాలతో సహా 51 శాతం సంస్థలు ఇప్పటికే కార్యక్రమాలను నిలిపివేయవలసి వచ్చింది. దాదాపు మూడు వంతులు (72 శాతం) సిబ్బందిని తొలగించవలసి వచ్చిందని నివేదించారు. పెరుగుతున్న సవాళ్ల మధ్య మహిళా సంస్థలు ధైర్యంతో ముందుకు సాగుతున్నాయి, వారి సంఘాల కోసం వాదిస్తున్నాయి మరియు స్థితిస్థాపకత మరియు దృఢ సంకల్పంతో జీవితాలను పునర్నిర్మించుకుంటున్నాయి. యుఎన్ ఉమెన్ ప్రపంచవ్యాప్తంగా మహిళా సంస్థలకు అండగా నిలిచి, నిరంతర నిధుల కొరత నివారణకు ఏర్పడిన అత్యవసర పరిస్థితిని వివరిస్తున్నారు. ఈ సంస్థలు మన సమిష్టి మానవతా ప్రతిస్పందనకు మూలస్తంభాలు - మార్పును నడిపించడం, ఆశను అందించడం మరియు ప్రపంచంలోని అత్యంత కఠినమైన సంక్షోభాలలో మహిళలు, బాలికలు మరియు వారి సంఘాలకు కీలకమైన మద్దతును అందించాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది.

అమెరికా నిధులు ఆగితే 40లక్షల ఎయిడ్ల మరణాలు

ఆందోళన వ్యక్తం చేసిన ఐక్యరాజ్యసమితి

హెచ్ఐవీ నియంత్రణ కార్యక్రమాలకు నిధులు ఇవ్వద్దనే నిర్ణయాన్ని అమెరికా మార్పుకోకుంటే, 2029 నాటికి 40 లక్షలకుపైగా ఎయిడ్ల మరణాలు సంభవించొచ్చని ఐక్యరాజ్యసమితి ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది. రాబోయే నాలుగేళ్లలో మరో 60 లక్షల మందికిపైగా హెచ్ఐవీ ఇన్ఫెక్షన్ల బారినపడొచ్చని అంచనా వేసింది. ఆరు నెలల క్రితం డొనాల్డ్ ట్రంప్ అమెరికా అధ్యక్షుడు కాగానే ఐక్యరాజ్యసమితికి చెందిన హెచ్ఐవీ/ఎయిడ్ల నియంత్రణ కార్యక్రమానికి నిధుల మంజూరును ఆపేశారు.

తాము ప్రపంచవ్యాప్తంగా నిర్వహించే హెచ్ఐవీ నియంత్రణ

కార్యక్రమాలకు ట్రంప్ నిర్ణయంతో పెను విఘాతం కలిగిందని యూఎన్ ఎయిడ్ల ఓ ప్రకటనలో తెలిపింది. ఇప్పటికే అమెరికా నిధుల లోటు వల్ల ఎన్నో దేశాల్లో ఎయిడ్ల రోగులకు చికిత్సలు అందించే ఆస్పత్రుల్లో సిబ్బంది, ఔషధాలు, వైద్య సదుపాయాల కొరత ఏర్పడిందని పేర్కొంది. హెచ్ఐవీ టెస్టుల సంఖ్య ఒక్కసారిగా తగ్గిపోయిందని చెప్పింది. చాలా దేశాల్లోని స్వచ్ఛంద సంస్థలు, సామాజిక సంస్థలు ఎయిడ్ల రోగులకు అందించే సేవలు మందగించాయని తెలిపింది. 2025 సంవత్సరంలో యూఎన్ ఎయిడ్ల కార్యక్రమాలకు రూ.34వేల కోట్లు అందిస్తామని అమెరికా హామీ ఇచ్చిందని, ట్రంప్ అధ్యక్షుడు కాగానే ఈ ప్రతిపాదనను అటకెక్కించారని ఐరాస అధికార వర్గాలు తెలిపాయి. యుద్ధాలు, ప్రాంతీయ సైనిక ఘర్షణలు, వాతావరణ మార్పుల నేపథ్యంలో మరిన్ని దేశాలు కూడా అమెరికా బాటలోనే పయనిస్తాయనే ఆందోళన ఉందని యూఎన్ ఎయిడ్ల పేర్కొంది. అదే జరిగితే దశాబ్దాల తరబడి హెచ్ఐవీ ఎయిడ్ల నియంత్రణకు తాము ప్రపంచవ్యాప్తంగా చేస్తున్న కార్యక్రమాలకు అర్థం లేకుండా పోతుందని తెలిపింది. మళ్లీ అంతటా ఎయిడ్ల మహమ్మారి

భయాలు ముసురుకునే ముప్పు ఉంటుందని ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది. ప్రపంచ దేశాలతో కలిసి తాము చేసిన కృషి వల్లే ఎయిడ్స్ మరణాలు గత మూడు దశాబ్దాల్లో ఎన్నడూ లేనంత కనిష్ట స్థాయికి తగ్గాయని యూఎన్ ఎయిడ్స్ గుర్తు చేసింది. ఎన్నో పేద దేశాల్లో ఎయిడ్స్ రోగులకు ఔషధాలు, చికిత్సా సదుపాయాలను తాము అందిస్తున్నట్లు పేర్కొంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా నమోదవుతున్న కొత్త హెచ్ఐవీ ఇన్ఫెక్షన్ కేసుల్లో దాదాపు సగం సబ్ సహారన్ ఆఫ్రికా దేశాల్లోనే బయటపడుతున్నాయని యూఎన్ ఎయిడ్స్ తెలిపింది. పలు ఆఫ్రికా, ఆసియా దేశాల్లో ఎంతోమంది ఎయిడ్స్ రోగులకు సరైన చికిత్స లభించడం లేదని చెప్పింది. 2024లో ప్రపంచవ్యాప్తంగా దాదాపు 6.30 లక్షల ఎయిడ్స్ సంబంధిత మరణాలు సంభవించాయని అంచనా వేసింది. 2022 సంవత్సరం నుంచి ఇంతేస్థాయిలో ఎయిడ్స్ మరణాలు చోటుచేసుకుంటున్నాయని ఐరాస వర్గాలు అంటున్నాయి. చివరిసారిగా 2004లో అత్యధికంగా 20 లక్షల మందికిపైగా ఎయిడ్స్ తో ప్రాణాలు వదిలారు. 'యూఎన్ ఎయిడ్స్' కార్యక్రమాలకు అమెరికా ఆర్థిక మద్దతు 2003సంవత్సరంలో మొదలైంది. నాటి అమెరికా అధ్యక్షుడు జార్జ్ డబ్ల్యూ బుష్ ప్రభుత్వం 'ప్రెసిడెంట్స్ ఎమర్జెన్సీ ప్లాన్ ఫర్ ఎయిడ్స్ రిలీఫ్' ను ప్రకటించింది. దాని ద్వారా ఎయిడ్స్ వ్యాధి నియంత్రణ చర్యల కోసం భారీగా నిధులను వెచ్చించే దేశంగా అమెరికా అవతరించింది. ఈ కార్యక్రమం పేద దేశాల్లోని ఎయిడ్స్ రోగుల పాలిట సంజీవనిగా మారింది. మచ్చుకు పరిశీలిస్తే ఆఫ్రికా దేశం నైజీరియాలో యూఎన్ ఎయిడ్స్ చేపట్టిన హెచ్ఐవీ నియంత్రణ కార్యక్రమాల ఖర్చులో 99.9 శాతాన్ని అమెరికానే భరించింది. అమెరికా నిధుల దన్నుతోనే ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఇప్పటి వరకు 8.4 కోట్ల మందికి 'యూఎన్ ఎయిడ్స్' హెచ్ఐవీ పరీక్షలు చేయించింది. 2.6 కోట్ల మందికి ఎయిడ్స్ చికిత్స చేయించింది.

అమెరికా నిధుల లోటు వల్ల ఎన్నో దేశాల్లో ఎయిడ్స్ రోగులకు చికిత్సలు అందించే ఆస్పత్రుల్లో సిబ్బంది, ఔషధాలు, వైద్య సదుపాయాల కొరత ఏర్పడిందని పేర్కొంది. హెచ్ఐవీ టెస్టుల సంఖ్య ఒక్కసారిగా తగ్గిపోయిందని చెప్పింది. చాలా దేశాల్లోని స్వచ్ఛంద సంస్థలు, సామాజిక సంస్థలు ఎయిడ్స్ రోగులకు అందించే సేవలు మందగించాయని తెలిపింది.

భారత్ లో 70% మందికి

పొష్టికాహార లోపం

కేంద్ర గణాంకశాఖ నివేదిక వెల్లడి

దేశ వ్యాప్తంగా అత్యధికులకు పొష్టికాహారం అందడం లేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వ గణాంకాల మంత్రిత్వశాఖ విడుదల చేసిన తాజా నివేదిక ప్రకారం దేశ వ్యాప్తంగా 70 శాతం మందికి పొష్టికాహారం అందడం లేదు. 2022-23, 2023-24 సంవత్సరాల్లో దేశ వ్యాప్తంగా వివిధ రాష్ట్రాల్లో చేసిన సర్వే ఆధారంగా రూపొందించిన ఆ నివేదిక ప్రకారం పట్టణాల్లోనూ, పల్లెల్లోనూ ఇదే తరహా పరిస్థితి నెలకొంది. సగటు మనిషి రోజుకు కనీసం 2,325 కేలరీల ఆహారం తీసుకోవాలని 2017-18 సంవత్సరంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్దేశించింది. నిజానికి అంతకుముందు వరకు ఈ కనీస పరిమాణం రోజుకు 2,700 కేలరీలుగా ఉండేది. అంతర్జాతీయంగా ఆమోదించిన దీనినే భారతీయ గణాంక శాఖ కూడా వినియోగించేది.

పసి మనసుల
ఆకంధనలు..
ఆలకించే నాధుడే
కరువయ్యేనా?

అయితే, 2014లో కేంద్రంలో నరేంద్రమోడీ నేతృత్వంలోని బిజెపి ప్రభుత్వం ఏర్పాటైన తరువాత కనీస ప్రమాణాల్లో భారీ మార్పులు చేశారు. 2,700 కనీస పరిమితిని 2,325 కేలరీలకు తగ్గించారు. గ్రామీణ ప్రాంతంలో సగటున రోజుకు 2,212 కేలరీల ఆహారమే లభ్యమవుతోందని తాజా నివేదికలో గణాంకాల శాఖ పేర్కొంది. పట్టణ ప్రాంతాల్లో ఇది 2,240 కేలరీలుగా ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం తగ్గించి నిర్దేశించిన 2,325 కేలరీల ఆహారం కూడా అటు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోనూ ఇటు పట్టణ ప్రాంతాల్లోనూ ప్రజలకు దక్కడం లేదు. 'గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాల్లోని 60 నుండి 70 శాతం ప్రజానీకానికి కనీస ప్రమాణాల మేరకు కూడా ఆహారం అందడం లేదు' అని నివేదికలో పేర్కొన్నారు. ఆదాయ స్థాయిలను బట్టి ఆహారంలో తీసుకునే కేలరీల్లో భారీ మార్పులు చోటుచేసుకుంటున్నాయి. ఈ నివేదిక ప్రకారం గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో అతి పేదలుగా ఉన్న 5శాతం మంది రోజుకు 1,688 కేలరీల శక్తినిచ్చే ఆహారం మాత్రమే తీసుకుంటున్నారు. పట్టణ ప్రాంతాల్లో ఇది 1,696 కేలరీలుగా ఉంది. అదే ఐదు శాతం మంది అత్యంత ధనికులు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో రోజుకు 2,941 కేలరీల ఆహారాన్ని, పట్టణ ప్రాంతాల్లో 3,092 కేలరీల ఆహారాన్ని తీసుకుంటున్నారు. దేశంలో ధనికులు, పేదల మధ్య పెరుగుతున్న వ్యత్యాసానికి కూడా ఇది నిదర్శనంగా చెబుతున్నారు. ప్రోటీన్లు తీసుకోవడంలో కూడా ఈ వ్యత్యాసం కనపడుతోంది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పేదలు రోజుకు 44 గ్రాములు, పట్టణ ప్రాంతాల్లో 46 గ్రాములు ప్రోటీన్ తీసుకుంటుండగా, ధనికులలో అది గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాల్లో సగటున 86 గ్రాములుగా ఉంది. పేదలు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 36 గ్రాములు, పట్టణ ప్రాంతాల్లో 42 గ్రాములు కొవ్వు పదార్థాలను తీసుకుంటుంటే, ధనికులు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 96 గ్రాములు, పట్టణ ప్రాంతాల్లో 102 గ్రాములు తీసుకుంటున్నారని నివేదిక వెల్లడించింది.

గ్రామీణ ప్రాంతంలో సగటున రోజుకు 2,212 కేలరీల ఆహారమే లభ్యమవుతోందని తాజా నివేదికలో గణాంకాల శాఖ పేర్కొంది. పట్టణ ప్రాంతాల్లో ఇది 2,240 కేలరీలుగా ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం తగ్గించి నిర్దేశించిన 2,325 కేలరీల ఆహారం కూడా అటు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోనూ ఇటు పట్టణ ప్రాంతాల్లోనూ ప్రజలకు దక్కడం లేదు. 'గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాల్లోని 60 నుండి 70 శాతం ప్రజానీకానికి కనీస ప్రమాణాల మేరకు కూడా ఆహారం అందడం లేదు' అని నివేదికలో పేర్కొన్నారు.

భావ ప్రకటనా? విద్వేష ప్రచారమా?

ద్వేషపూరిత ప్రసంగాలను నియంత్రించండి

భావ ప్రకటన స్వేచ్ఛ పేరుతో విద్వేష పూరిత ప్రసంగాలా?

కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు సుప్రీంకోర్టు ఆదేశం

భావ ప్రకటన స్వేచ్ఛకు ఎలాంటి భంగం కలిగించకుండానే, ద్వేషపూరిత ప్రసంగాలను నియంత్రించాలని కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించింది. సోషల్ మీడియా ఇన్‌ఫ్లూయెన్సర్ శర్తిష్ట పనోలిపై వజాహత్ ఖాన్ దాఖలు చేసిన పిటిషన్‌పై విచారణ చేస్తూ సర్వోన్నత న్యాయస్థానం 'ఫ్రీడమ్ ఆఫ్ స్పీచ్' గురించి కీలక వ్యాఖ్యలు చేసింది. ద్వేషపూరిత ప్రసంగాన్ని "భావ ప్రకటన స్వేచ్ఛ"గా భావిస్తుండడం విచారకరమని జస్టిస్ బీవీ నాగరత్న, జస్టిస్ కేవీ విశ్వనాథన్ ద్విసభ్య ధర్మాసనం పేర్కొంది. వాక్ స్వాతంత్ర్యం విలువ గురించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ప్రజలకు అవగాహన కల్పించాలని సూచించింది. "విద్వేషపూరిత ప్రసంగాలు చేసే వారికి అవి ఎంత అసభ్యకరంగా, అనుచితంగా ఉంటున్నాయో ఎందుకు అర్థం కావట్లేదు? వాస్తవానికి ఇలాంటి రెచ్చగొట్టే వ్యాఖ్యలను షేర్ చేయకుండా కట్టడి చేసేందుకు తగిన చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ప్రజలు కూడా ద్వేషపూరిత ప్రసంగాలను షేర్ చేయడం, లైక్ చేయడం లాంటివి చేయకుండా తమను తాము నియంత్రించుకోవాలి. మేము సెన్సార్‌షిప్ గురించి మాట్లాడడం లేదు. కానీ, ప్రజలు ఇలాంటి అంశాలపై ఆత్మపరిశీలన చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. సోషల్ మీడియాలో విస్తరిస్తున్న ఈ విభజన ధోరణిని

అడ్డుకోవాల్సిందే” అని సర్వోన్నత న్యాయస్థానం వ్యాఖ్యానించింది. అంతేకాదు “ఇటువంటి కేసుల్లో ప్రభుత్వాలు జోక్యం చేసుకోవాలని ఎవరూ కోరుకోరు. కానీ వాక్ స్వాతంత్ర్యంపై బాధ్యతాయుత ఆంక్షలు సరైనవే. వాక్ స్వాతంత్ర్యం, భావ వ్యక్తీకరణ విలువలను ప్రజలు అర్థం చేసుకోవాలి” అని సుప్రీంకోర్టు పేర్కొంది. సోషల్ మీడియాలో ద్వేషపూరిత, మత విద్వేషాలను రెచ్చగొట్టే కంటెంట్లను ఎఫ్ఐఆర్లలో చేశారనే ఆరోపణలపై వజాహత్ ఖాన్పై వివిధ రాష్ట్రాల్లో కేసులు నమోదు అయ్యాయి. అయితే అంతకంటే ముందే, అతను ఒక ఎఫ్ఐఆర్లో పోలీసు కస్టడీలో ఉన్నట్లు, మరొక ఎఫ్ఐఆర్లో జ్యుడిషియల్ కస్టడీలో ఉన్నట్లు ఉంది. ఈ రెండూ పశ్చిమ బెంగాల్లోనే నమోదు కావడం గమనార్హం. తరువాత ఆ రాష్ట్రం వెలుపల నమోదైన ఓ కేసులో వజాహత్ ఖాన్ను అదుపులోకి తీసుకున్నారు. అయితే ఆ అరెస్టును సుప్రీంకోర్టు నిలిపివేసింది.

ఈ నేపథ్యంలో వజాహత్ ఖాన్ తనపై దాఖలైన అన్ని కేసులను సవాల్ చేస్తూ సుప్రీంకోర్టులో పిటిషన్ వేశాడు. వజాహత్ ఖాన్ గతంలో తాను చేసిన ట్వీట్లకు క్షమాపణలు చెప్పినట్లు ఆయన తరపు న్యాయవాది ధర్మాసనానికి తెలియజేశారు. ఈ కేసు విచారణ సందర్భంగా, ద్వేషపూరిత ప్రసంగాలను, పోస్టులను నియంత్రించే మార్గాలను సూచించాలని కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను, వజాహత్ ఖాన్ తరపున హాజరైన న్యాయవాదిని సర్వోన్నత న్యాయస్థానం కోరింది. అంతేకాదు వజాహత్ ఖాన్కు ఉపశమనం కల్పిస్తూ, ‘ఒక వ్యక్తిపై పలు ఎఫ్ఐఆర్లు నమోదు చేసి, అతనిని జైలులో పెట్టడం వల్ల ప్రయోజనం ఏమిటి’ అని ప్రశ్నించింది. ఈ కేసుపై జూన్ 24న చేసిన విచారణ సందర్భంగా, సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులు విశ్వనాథన్, ఎన్ కోటిశ్వర్ సింగ్లతో కూడిన ధర్మాసనం కేంద్రంతో సహా అసోం, బిల్హీ, హరియాణా, పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రాలకు నోటీసులు జారీ చేసింది. వివిధ రాష్ట్రాల్లో తనపై నమోదైన ఎఫ్ఐఆర్లను ఏకీకృతం చేయాలని కోరుతూ వజాహత్ ఖాన్ చేసిన పిటిషన్పై స్టంబించాలని కోరింది.

కట్టడి చేయండి

సోషల్ మీడియా పోస్టులపై సుప్రీంకోర్టు ఆదేశం

సామాజిక మాధ్యమాల్లో కొందరు యూట్యూబర్లు, స్టాండప్ కమెడియన్లు, ఆర్టిస్టులు ఇష్టానుసారం అభ్యంతరకర పోస్టులు పెడుతున్నారంటూ సుప్రీం కోర్టు మండిపడింది. అలాంటి పోస్టుల కట్టడికి తప్పనిసరిగా చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉందని సుప్రీం కోర్టు పేర్కొంది. సోషల్ మీడియాలో ఏం చేసినా ఏం చెప్పినా చెల్లిపోతుందనే ధోరణి

కనిపిస్తోందని సుప్రీం కోర్టు పేర్కొంది. భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛను దుర్వినియోగం చేయవద్దని కార్టూనిస్టు హేమంత్ మాలవీయను హెచ్చరిస్తూ అరెస్టునుంచి రక్షణ కల్పించింది.

మళ్ళీ అభ్యంతరకర పోస్టులను షేర్ చేస్తే చట్ట ప్రకారం అతడిపై చర్యలు తీసుకునే అధికారం

రాష్ట్రానికి ఉంటుందని జస్టిస్ సుధాంశు ధులియా, జస్టిస్ అరవింద్ కుమార్లతో కూడిన ధర్మాసనం హెచ్చరించింది. ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ, ఆర్ఎస్ఎస్పై వేసిన కార్టూన్ అభ్యంతరకరంగా ఉండటం వల్ల కార్టూనిస్టు హేమంత్ మాలవీయపై న్యాయవాది, ఆర్ఎస్ఎస్ కార్యకర్త వినయ్ జోషి ఫిర్యాదు చేశారు. దీంతో హేమంత్ మాలవీయాపై కేసు నమోదయ్యింది. మాలవీయ సోషల్ మీడియాలో అభ్యంతరకరమైన విషయాలను అప్లోడ్ చేయడం ద్వారా హిందువుల మతపరమైన మనోభావాలను దెబ్బతీశారని జోషి ఆరోపించారు. ఈ కేసులో అరెస్టు నుంచి రక్షణ కల్పించాలని కోరుతూ మాలవీయా మధ్యప్రదేశ్ హైకోర్టులో ముందస్తు బెయిల్ పిటిషన్ వేశారు.

జులై 3న పిటిషన్పై విచారణ జరిపిన న్యాయస్థానం దానిని తోసిపుచ్చింది. దీంతో ఆయన సుప్రీంకోర్టును ఆశ్రయించారు. మాలవీయ పోస్టులపై సుప్రీం కోర్టు అసంతృప్తి వ్యక్తం చేసింది. ఇది పూర్తిగా భావ వ్యక్తికరణ, వాక్ స్వాతంత్ర్యాన్ని దుర్వినియోగం చేసుకోవడమే అని వ్యాఖ్యించింది. దీంతో తన పోస్టులను తొలగించేందుకు మాలవీయ అంగీకరించారు. దేశంలో కొవిడ్ ప్రభావం ఎక్కువగా ఉన్న సమయంలో ఈ కార్టూన్ ప్రచురితమయ్యిందని హేమంత్ మాలవీయ సుప్రీం కోర్టుకు తెలిపారు. ఆ సమయంలో వ్యాక్సిన్ భద్రతపై వచ్చిన తప్పుడు సమాచారం, ప్రజల ఆందోళనల నేపథ్యంలో ఒక రాజకీయ నాయకుడు, పౌరుడికి టీకాలు వేస్తున్నట్లు వ్యంగ్య చిత్రాన్ని గీసినట్లు పేర్కొన్నారు. ఇందులో ఎవరినీ కించపరిచే ఉద్దేశం లేదని స్పష్టం చేశారు.

ద్వేషపూరిత ప్రసంగం అంటే...

'ద్వేషపూరిత ప్రసంగం' కు నిర్దిష్ట చట్టపరమైన నిర్వచనం లేదు. లా కమిషన్ నివేదిక ప్రకారం ద్వేషపూరిత ప్రసంగం అనేది ప్రధానంగా జాతి, జాతి, లింగం, లైంగిక ధోరణి, మత విశ్వాసం మొదలైన వాటి పరంగా ఒక సమూహంపై ద్వేషాన్ని రెచ్చగొట్టడమే. ద్వేషపూరిత ప్రసంగం ఏ రూపంలోనైనా ఉండవచ్చు (రచనలు, చర్చలు, సంకేతాలు మరియు ప్రాతినిధ్యాలు). ఐపీసీ సెక్షన్లు 153ఎ మరియు 505 రెచ్చగొట్టే ప్రసంగాలు మరియు వ్యక్తికరణలకు సంబంధించినవి.

ఇవీ సుప్రీంకోర్టు ఆదేశాలు

తెహ్రిన్ పూనావల్లా కేసులో సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన నివారణ చర్యల మార్గదర్శకాల గురించి ఉత్తరాఖండ్ ప్రభుత్వ న్యాయవాదికి సుప్రీంకోర్టు గుర్తు చేసింది. దేశంలో లించింగ్ కార్యకలాపాలను అణిచివేయడానికి నివారణ, పరిష్కార మరియు శిక్షార్హ చర్యలకు సంబంధించి సుప్రీంకోర్టు ధర్మాసనం కొన్ని మార్గదర్శకాలను జారీ చేసింది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ప్రతి జిల్లాలో మూక హింస మరియు మూక హత్యలను ఆపడానికి నోడల్ అధికారిగా సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీస్ హోదాకు తక్కువ కాని సీనియర్ పోలీసు అధికారిని నియమించాలి.

వివిధ సోషల్ మీడియా ప్లాట్‌ఫామ్‌లలో హింసాత్మక కంటెంట్ వ్యాప్తి చెందకుండా ఆపడానికి నోడల్ అధికారి క్రమం తప్పకుండా సమావేశాలు నిర్వహించాలి.

పోలీసు అధికారులు తమ సమక్షంలో ఇలాంటి నేరం జరగవచ్చని భావించే పరిస్థితులను ఎదుర్కోవడానికి సెక్షన్ 129 (పౌర బలాన్ని ఉపయోగించి సమావేశాన్ని చెదరగొట్టడం) కింద తమ అధికారాన్ని ఉపయోగించాలి.

కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మీడియా వేదికలపై మూక హింస చట్టం ప్రకారం తీవ్రమైన చర్యలకు దారితీస్తుందని హెచ్చరిక చేయాలి.

ఏదైనా హింసాత్మక సంఘటన జరిగితే, వెంటనే ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసి, జిల్లాలోని నోడల్ అధికారికి తెలియజేయాలి.

మూక హింస కేసుల త్వరిత విచారణకు ఫాస్ట్ ట్రాక్ కోర్టులను ఏర్పాటు చేయాలి.

ఒక పోలీసు అధికారి లేదా జిల్లా పరిపాలన అధికారి కోర్టు ఆదేశాలను పాటించడంలో విఫలమైనట్లు తేలితే, దానిని ఉద్దేశపూర్వక నిర్లక్ష్యం మరియు దుష్ప్రవర్తనగా గుర్తించాలి.

ఉద్దేశపూర్వక నిర్లక్ష్యం మరియు దుష్ప్రవర్తనతో కూడిన అటువంటి చర్యను ప్రభుత్వం

శిక్షించాలి మరియు ఆ వ్యక్తిపై శాఖాపరమైన విచారణ ప్రారంభించాలి. ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యాలు భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛకు మరియు ఒక ప్రజా సమూహం లేదా సమాజంలోని ఒక వర్గంపై ద్వేషాన్ని రెచ్చగొట్టే వాక్ స్వేచ్ఛకు మధ్య స్పష్టమైన తేడాను గుర్తించాలి. సుప్రీంకోర్టు మార్గదర్శకాలను మినహాయింపులు లేకుండా పాటించాలి మరియు ద్వేషపూరిత ప్రసంగాన్ని ఎదుర్కోవడానికి కొత్త నేర మరియు శిక్షా నిబంధనలను పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన అవసరం కూడా ఉంది.

మరణించిన వ్యక్తుల ఆధార్ కార్డులు ఇంకా యాక్టివ్ లోనే...

దేశంలో గత 14 సంవత్సరాల్లో సుమారు 11.7 కోట్ల మంది మరణించినప్పటికీ ఆధార్ కార్డులను జాలీ చేసే భారత విశిష్ట గుర్తింపు ప్రాధికార సంస్థ ఉడాయ్ మాత్రం కేవలం 1.15 కోట్ల ఆధార్ నంబర్లను మాత్రమే డియాక్టివేట్ చేసిందని సమాచార హక్కు చట్టం (ఆర్ఐఐ) ద్వారా వెల్లడయింది. ఇది దేశ మరణాల రేటుతో పోలిస్తే చాలా తక్కువ..! అయితే దీని వల్ల ఆధార్ నంబర్లు దుర్వినియోగం అయ్యే అవకాశం ఉందని పలువురు ఆందోళన వ్యక్తుల చేస్తున్నారు. 2025 జూన్ నాటికి భారతదేశంలో 142.39 కోట్ల ఆధార్ హోల్డర్లు ఉన్నారు. ఇక ఐక్యరాజ్యసమితి జనాభా లెక్కల ప్రకారం ఏప్రిల్ 2025 నాటికి దేశ మొత్తం జనాభా 146.39 కోట్లుగా ఉంది. అయితే, 2007-2019 మధ్య ఏడాదికి సగటున 83.5 లక్షల మరణాలు నమోదయ్యాయి. ఈ లెక్కన గత 14 సంవత్సరాల్లో 11.69 కోట్ల మంది మరణించి ఉండొచ్చు. అయినప్పటికీ ఉడాయ్ ఈ 14 ఏళ్లలో కేవలం 1.15 కోట్ల ఆధార్ నంబర్లను మాత్రమే మరణాల ఆధారంగా డియాక్టివేట్ చేసింది. ఇది దేశ మరణాల రేటుతో పోలిస్తే 10 శాతం మాత్రంగానే ఉంది. అయితే, ఈ ప్రక్రియ మరణ ధ్రువీకరణ పత్రం, కుటుంబ సభ్యులు ఇచ్చే సమాచారం ఆధారంగా జరుగుతుందని సమాచార హక్కు చట్టం ద్వారా ఉడాయ్ వెల్లడించింది. 2024 డిసెంబర్ 31 నాటికి మరణాల ఆధారంగా మొత్తం 1.15 కోట్ల ఆధార్ నంబర్లు డియాక్టివేట్ చేసినట్లు ఉడాయ్ పేర్కొంది.

న్యాయవ్యవస్థ వికేంద్రీకరణతోనే ప్రజలకు సంపూర్ణ న్యాయం

సీజేఐ జస్టిస్ గవాయ్ స్వష్టికరణ

న్యాయాన్ని ప్రజల ముంగిటకు చేర్చాలంటే న్యాయ వ్యవస్థను వికేంద్రీకరించడం అత్యవసరమని భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి గవాయ్ స్వష్టం చేశారు. మహారాష్ట్రలోని అమరావతి జిల్లా దర్కాఫూర్లో నూతన కోర్టు భవనాన్ని ప్రారంభించిన సందర్భంగా ఆయన ఈ వ్యాఖ్యలు చేశారు. న్యాయ మౌలిక సదుపాయాల కమిటీ అధిపతిగా తాను కొత్త తాలూకా, జిల్లా స్థాయి కోర్టుల ఏర్పాటుకు ఒక నమూనాను సిద్ధం చేసినట్లు చెప్పారు. ఈ ప్రతిపాదనపై పని జరుగుతోందని, కానీ ఎప్పటిలాగే

కోర్టులు, ప్రభుత్వంలో ఆలస్యం పరంపరం కొనసాగుతోందని ఆయన వ్యాఖ్యానించారు. అయితే మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి దేవేంద్ర ఫడణవీస్?తో పాటు అంతకుముందు పనిచేసిన సీఎంలు కూడా మహారాష్ట్రలో న్యాయ మౌలిక సదుపాయాల పనులకు సానుకూలంగా ఉన్నారని, తగిన నిధులు కూడా సమకూరుస్తున్నారని సీజేఐ పేర్కొన్నారు. ఈ సందర్భంగా జూనియర్ లాయర్లకు సీజేఐ కీలక సూచనలు చేశారు. కెలీర్లో ముందడుగు వేసే ముందు అప్రెంటిస్ షిప్ చేయాలని సూచించారు. ఆ తర్వాతే సొంత ప్రాక్టీస్ మొదలు పెట్టాలన్నారు. అనుభవం లేకుండా కోర్టులో వాదించి, ఆరు నెలల్లో ఖరీదైన కార్లు కొనాలనుకుంటే సరికాదన్నారు. ఆ ఆలోచనను పునరాలోచించుకోవాలని సూచించారు. న్యాయవాద వృత్తితో వచ్చే స్థాయి, ప్రతిష్ట తలకు ఎక్కకూడదని హితవు పలికారు. జూనియర్ లాయర్లు సీనియర్లకు సీటు ఇవ్వకపోవడం తాను చూసినట్లు గుర్తు చేసుకున్నారు న్యాయ వ్యవస్థలో న్యాయమూర్తులు, న్యాయవాదులు ఇద్దరూ సమాన భాగస్వాములని పేర్కొన్నారు. న్యాయవాదులు, న్యాయమూర్తులు ప్రజల పట్ల సేవభావంతో వ్యవహరించాల్సిన అవసరాన్ని గుర్తుచేశారు. అనంతరం దర్కాఫూర్లో జరిగిన తన తండ్రి ఆర్.ఎస్. గవాయ్ 10వ వర్ధంతిలో సీజేఐ పాల్గొన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో తాను సుప్రీంకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా కాకుండా, స్థానిక జిల్లా నివాసిగా హాజరైనట్లు సీజేఐ జస్టిస్ గవాయ్ తెలిపారు.

మీరెందుకు ఉద్యోగం

చేయకూడదు?

మీ కాళ్లమీద మీరు నిలబడే అవకాశం ఉంది కదా!

భారీగా భరణం డిమాండ్ చేయడం సరికాదు

విడాకుల కేసులో సిజేజి గవాయ్ కీలక వ్యాఖ్యలు

12 కోట్ల నగదు, బిఎండబ్ల్యూ కారు కోరిన పిటిషనర్

విడాకుల కేసులో భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి బీఆర్ గవాయ్ ఆసక్తికర వ్యాఖ్యలు చేశారు. భర్త నుంచి విడాకులు తీసుకునే క్రమంలో తనకు ముంబైలో ఇల్లు, రూ. 12 కోట్ల నగదుతోపాటు బిఎండబ్ల్యూ కారు భరణంగా ఇప్పించాలంటూ తన పిటిషన్ లో ఆమె స్పష్టం చేసింది. ఈ పిటిషన్ సీజేజి బీఆర్ గవాయ్ ముందుకు వచ్చింది. దీనిని ఆయన పరిశీలించి.. కీలక వ్యాఖ్యలు చేశారు. ఈ సందర్భంగా ఆమెతో సీజేజి బీఆర్ గవాయి మాట్లాడుతూ.. మీరు బాగా చదువుకున్నారు. ఎంబీఏ కూడా చేశారు. ఐటీ ఉద్యోగం సైతం చేస్తున్నారని.. మీరు బెంగళూరు, హైదరాబాద్ తదితర ప్రాంతాల్లో మీకు మంచి డిమాండ్ ఉందన్నారు. మీరు అక్కడ ఎందుకు ఉద్యోగం చేయకూడదంటూ ఆమెను సూటిగా ప్రశ్నించారు. మీరు కోరుతున్న ఇల్లు కల్తతరువులో ఉందన్నారు. అది కూడా బిల్డర్ చేతిలో ఉందని గుర్తు చేశారు. అదీకాక మీ వివాహమై కేవలం 18 నెలలు మాత్రమే అయిందన్నారు. ఆ క్రమంలో మీరు నెలకు కోటి రూపాయిల నగదు అడుగుతున్నట్లుగా ఉందని పేర్కొన్నారు. సీజేజి వ్యాఖ్యలపై ఆ మహిళ స్పందిస్తూ.. విడాకులు కోరుతున్న తన భర్త బాగా ధనవంతుడని చెప్పింది. తనకు స్కిజోప్రెనియా ఉందని.. అందుకే విడాకులు ఇస్తున్నట్లు అతడు స్పష్టం చేశారన్నారు. అయితే తనకు స్కిజోప్రెనియా ఉన్నట్లు కనిపిస్తుందా? అంటూ సీజేజిను ఈ సందర్భంగా ఆమె ప్రశ్నించింది. ఇంతలో భర్త తరపు న్యాయవాది మాధవి దివాన్ జోక్యం చేసుకున్నారు. ఆమె ఉద్యోగం చేస్తుందన్నారు. ఇలా ప్రతి దానిని డిమాండ్ చేయడం సరికాదని వ్యాఖ్యానించారు. ఆ క్రమంలో సీజేజి బీఆర్ గవాయి స్పందిస్తూ.. విడాకుల కోసం పిటిషన్ దాఖలు చేసిన నీ భర్త ఆస్తి.. అతడి తండ్రిదని

స్వప్నం చేశారు. ఇక ఆ యువతి అందుకు సమాధానమిస్తూ.. తన భర్త బ్యాంక్ మేనేజర్ గా విధులు నిర్వహిస్తూనే మరోవైపు రెండు వ్యాపారాలు చేస్తున్నారని చెప్పారు.

తనకు కుమారుడు ఉన్నాడని.. అతడిని తనకు ఇవ్వాలని కోరినట్లు చెప్పారు. కానీ తనకు స్త్రీజోఫ్రెనియా ఉందన్నాడని తెలిపారు. అందుకే తన నుంచి విడాకులకు అతడు దరఖాస్తు చేశాడని వివరించారు. ఆ క్రమంలో తన కుమారుడిని తనకు ఇవ్వలేదని ఆమె ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. గతంలో తాను ఉద్యోగం సైతం చేశానని తెలిపారు. అయితే ఆ ఉద్యోగానికి తన భర్త బలవంతంగా రాజీనామా చేయించారని సీజేఐకి ఈ సందర్భంగా వివరించింది. మరోవైపు ఆమె భర్త పన్ను లిటర్షిలను కోర్టు పరిశీలించి.. అతడి ఆదాయం తక్కువగా ఉందని గుర్తించింది. ఆ క్రమంలో ఫ్లాట్ తీసుకుని మంచి ఉద్యోగాన్ని వెతుక్కిండంటూ ఆమెకు సూచించారు.

అలా కాకుంటే.. రూ. 4 కోట్లు భరణం తీసుకుని.. పుణె, హైదరాబాద్, బెంగళూరులో మంచి ఐటీ ఉద్యోగాన్ని సంపాదించాలన్నారు. మీరు బాగా చదువుకుని కూడా.. బతుకు తెరువు కోసం ఇలా అడగడం భావ్యం కాదని భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి జీఆర్ గవాయి అభిప్రాయపడ్డారు.

వేధించిన న్యాయమూర్తికి పదోన్నతి.. మధ్యప్రదేశ్ లో మహిళా జడ్జి రాజీనామా

తనను వేధించిన ఓ న్యాయమూర్తికి పదోన్నతి లభించడాన్ని నిరసిస్తూ ఓ మహిళా జడ్జి రాజీనామా చేశారు. తన ఆవేదనను రాష్ట్రపతికి లేఖ రూపంలో వివరించినా.. ఫలితం లేదని వ్యాఖ్యానించారు. మధ్యప్రదేశ్ లోని శహాడోల్ సివిల్ జడ్జిగా పనిచేస్తున్న అదితికుమార్ శర్మ అనే జడ్జి తన పదవికి రాజీనామా చేశారు. తనను వేధించిన న్యాయమూర్తి రాజేశ్ కుమార్ గుప్తాకు మధ్యప్రదేశ్ హైకోర్టులో పదోన్నతి లభించడానికి నిరసనగా ఆమె ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ఈ సందర్భంగా ఆమె ఓ సుబీర్స్ లేఖను విడుదల చేశారు. గుప్తా పదోన్నతిని నిరసిస్తూ తాను రాష్ట్రపతికి, మధ్యప్రదేశ్ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తికి, సుప్రీంకోర్టుకు, రిజిస్ట్రార్ జనరల్, కొలీజియంకు లేఖలు రాసిన విషయాన్ని గుర్తుచేశారు. ఆ లేఖలపై ఎలాంటి స్పందన లేదని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. తాను అనుభవించిన హింస కేవలం శారీరకమైనది కాదని, తన గౌరవం, గళం, న్యాయమూర్తిగా అస్తిత్వం నాశనం అయ్యాయని ఆమె వాపోయారు.

మా ఆదేశాలు పట్టించుకోరా?

కోర్టుల్లో టాయిలెట్ల ఏర్పాటుపై అఫిడవిట్లు సమర్పించని వైనం
20 హైకోర్టులపై సుప్రీంకోర్టు ఆగ్రహం

దేశంలోని అన్ని కోర్టులు, ట్రైబ్యూనళ్లలో టాయిలెట్ సౌకర్యాలపై ఇచ్చిన ఆదేశాలను పాటించకపోవడంపై సుప్రీం కోర్టు ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది. సౌకర్యాల నిర్ధరణ నివేదికలను సమర్పించకపోవడంపై 20 హైకోర్టులపై ఆగ్రహం వ్యక్తం చేసింది. ఈ క్రమంలోనే అఫిడవిట్ దాఖలు చేసేందుకు ఎనిమిది వారాల సమయం ఇచ్చింది. ఇదే చివరి అవకాశమని జస్టిస్ జేబీ పార్థివాలా, జస్టిస్ ఆర్ మహదేవన్తో కూడిన ధర్మాసనం చెప్పింది. ఎనిమిది వారాల్లోపు రిపోర్ట్ దాఖలు చేయకపోతే పరిణామాలు తీవ్రంగా ఉంటాయని

హెచ్చరించింది. న్యాయవాది రాజీబ్ కలిత దాఖలు చేసిన ప్రజా ప్రయోజన వ్యాజ్యంపై విచారణ చేపట్టిన సుప్రీం కోర్టు ఈ తీర్పును వెలువరించింది. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21 ప్రకారం సరైన పాలిశుద్ధం పౌరుల ప్రాథమిక హక్కు అని జనవరి 15న ఇచ్చిన తీర్పును సుప్రీంకోర్టు గుర్తు చేసింది. దేశంలోని అన్ని కోర్టు ప్రాంగణాలు, ట్రైబ్యూనళ్లలో పురుషులు, మహిళలు, దివ్యాంగులు, ట్రాన్స్జెండర్లకు ప్రత్యేక టాయిలెట్లను ఏర్పాటు చేయాలని హైకోర్టులు, రాష్ట్రాలు, కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలను కోరింది. దీనిపై నాలుగు నెలల్లోపు అప్పటి పరిస్థితిపై నివేదికను కూడా సమర్పించాలని చెప్పింది.

తీవ్ర పరిణామాలు తప్పవు

అయితే, ఝార్ఖండ్, మధ్యప్రదేశ్, కలకత్తా, బిల్హీ, పట్నా హైకోర్టులు మాత్రమే తీర్పును పాటిస్తూ తీసుకున్న చర్యల వివరాలను తెలుపుతూ అఫిడవిట్ దాఖలు చేశాయని సుప్రీం కోర్టు పేర్కొంది. ఇంకా అనేక హైకోర్టులు తమ అఫిడవిట్లు దాఖలు చేయలేదని, వీరందరికీ ఎనిమిది వారాల చివరి అవకాశాన్ని ఇస్తున్నట్లు చెప్పింది. ఒకవేళ అఫిడవిట్ దాఖలు చేయడంలో విఫలమైతే హైకోర్టుల రిజిస్ట్రార్ జనరల్ వ్యక్తిగతంగా కోర్టులో హాజరు కావాలని

ఆదేశించింది. జనవరి 15న ఇచ్చిన ఆదేశాలను హైకోర్టులు పర్వవేక్షించాలని గుర్తు చేసింది. దీంతో పాటు న్యాయమూర్తులు, న్యాయవాదులు, కోర్టు సిబ్బందికి టాయిలెట్లు అందుబాటులో ఉండేలా చూసుకోవాలని చెప్పింది. ఇంకా ఇందుకోసం ప్రతి హైకోర్టులో ప్రధాన న్యాయమూర్తి నామినేట్ చేసిన న్యాయమూర్తి అధ్యక్షతన హైకోర్టు రిజిస్ట్రార్, ప్రధాన కార్యదర్శి, PWD కార్యదర్శి, రాష్ట్ర ఆర్థిక కార్యదర్శి, బార్ అసోసియేషన్ ప్రతినిధి సహా ఇతర అధికారులతో కూడిన కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలని సూచించింది. టాయిలెట్ల ఏర్పాటుపై సమగ్ర ప్రణాళికను రూపొందించాలని, ఇందుకోసం సగటున కోర్టులకు ఎంతమంది వస్తున్నారనే అంశాన్ని పరిశీలించాలని సలహా ఇచ్చింది. అందుకు తగినట్లుగా టాయిలెట్లు నిర్మించి, సరైన నిర్వహణ చేయాలని కమిటీని ఆదేశించింది. ఇంకా కోర్టు ప్రాంగణంలోని టాయిలెట్ సౌకర్యాల నిర్మాణం, నిర్వహణ, శుభ్రత కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు తగినంత నిధులను కేటాయించాలని కోరింది. హైకోర్టులు ఏర్పాటు చేసిన కమిటీలు ఏటిని సమీక్షించాలని పేర్కొంది.

ఖరీదైన ఆహారం ఖైదీల ప్రాథమిక హక్కు కాదు

జైళ్లలో ఖైదీలకు ఖరీదైన, ఇష్టమైన ఆహారం పెట్టకపోవడం ప్రాథమిక హక్కుల ఉల్లంఘన కిందికి రాదని సుప్రీంకోర్టు తెలిపింది. వికలాంగులైన ఖైదీలకు కూడా ఇది వర్తిస్తుందని స్పష్టం చేసింది. ఖరీదైన ఆహారం, తమ కోసం ప్రత్యేకంగా చేసే ఆహారం కావాలని ఖైదీలు డిమాండు చేయలేరని ధర్మాసనం తెలిపింది. ప్రతి ఖైదీకి తగినంత, బలవర్ధకమైన, ఆరోగ్యకరమైన ఆహారం పెట్టడం వరకే ప్రభుత్వాల బాధ్యత ఉంటుందని పేర్కొంది. ఆస్తి వివాదంలో జైలు శిక్ష అనుభవిస్తున్న న్యాయవాది ఎల్.మురుగనాథం చేసిన పిటిషన్ పై విచారణ జరిపిన ధర్మాసనం ఈ వ్యాఖ్యలు చేసింది. తాను బెకర్ మస్మూలర్ డిస్ట్రాఫీ వ్యాధితో బాధపడుతున్నానని, ప్రతి రోజూ తనకు ప్రాటీన్లు అధికంగా ఉండే గుడ్లు, మాంసం ఇవ్వాలని ఆయన కోరారు.

ఘర్షణ పడిన విద్యార్థిపై ఎన్ఎస్ఐ చట్టమా?

మధ్యప్రదేశ్ కు చెందిన న్యాయ శాస్త్ర విద్యార్థిని జాతీయ భద్రత చట్టం(ఎన్ఎస్ఐ) కింద ముందస్తుగా నిర్బంధంలోకి తీసుకోవడం ఏమాత్రం ఆమోదయోగ్యం కాదని సుప్రీంకోర్టు స్పష్టం చేసింది. వెంటనే ఆయనను విడుదల చేయాలని ఆదేశించింది. ఆ విద్యార్థిని ముందస్తు నిర్బంధంలోకి తీసుకోవాలంటూ 2024 జూలై 11న మధ్యప్రదేశ్ లోని బేతుల్ జిల్లా కలెక్టర్ ఇచ్చిన ఆదేశాలను తప్పుపట్టింది. బేతుల్ లోని విశ్వవిద్యాలయం క్యాంపస్ లో అనికేత్ అలియాస్ అన్న అనే లా విద్యార్థి ఓ ప్రొఫెసర్ తో ఘర్షణకు దిగడంతో

ఆయనపై కేసు నమోదయింది. హత్యాయత్నం, ఇతర సెక్షన్ల కింద కేసులు పెట్టారు. అతనిపై ఇతర క్రిమినల్ కేసులు కూడా ఉండడంతో ఎన్ఎస్ఐ కింద ముందస్తు నిర్బంధంలోకి తీసుకోవాలని జిల్లా కలెక్టర్ ఆదేశాలు ఇచ్చారు. అనంతరం భోపాల్లోని సెంట్రల్ జైలుకు పంపించారు. ఆ ఆదేశాలను ప్రతి మూడు నెలలకు ఒకసారి మొత్తం నాలుగుసార్లు పాడిగిస్తూ వచ్చారు. దీంతో సదరు విద్యార్థి సుప్రీంకోర్టును ఆశ్రయించారు.

నిర్లక్ష్యంగా వాహనం నడిపితే

ప్రమాద బీమా పరిహారానికి అనర్హులు

ప్రమాద బీమా పాలసీపై సుప్రీంకోర్టు సంచలన తీర్పు ఇచ్చింది. అతివేగంగా, నిర్లక్ష్యంగా వాహనం నడపడం వల్ల జరిగిన ప్రమాదంలో మరణించిన వారికి బీమా కంపెనీలు పరిహారం చెల్లించాల్సిన అవసరం లేదని సుప్రీంకోర్టు స్పష్టం చేసింది. వివరాల్లోకి వెళ్తే.. 2014 జూన్ 18న కర్ణాటకలోని మల్లసంద్ర గ్రామానికి చెందిన ఎన్ఎస్ రవీష్ తన కుటుంబంతో కలిసి కారులో ప్రయాణిస్తున్నాడు. ఆ సమయంలో మలనహళ్లి సమీపంలో అతివేగం కారణంగా వాహనం అదుపు తప్పి రోడ్డుపై బోల్తా పడింది. ఈ ప్రమాదంలో రవీష్ అక్కడికక్కడే మరణించాడు. రవీష్ భార్య, కొడుకు, తల్లిదండ్రులు కలిసి రూ. 80 లక్షల బీమా పరిహారం కోరారు. అయితే, పోలీసులు దాఖలు చేసిన చార్జ్ షీటులో అతను నిర్లక్ష్యంగా వాహనం నడపడం వల్లే ప్రమాదం జరిగిందని పేర్కొన్నారు. దీనిపై మోటార్ యాక్సిడెంట్ ట్రిబ్యూనల్ కూడా కుటుంబానికి పరిహారం ఇవ్వడానికి నిరాకరించింది. తర్వాత, వారు కర్ణాటక హైకోర్టును ఆశ్రయించారు. టైరు పేలినందువల్లే ప్రమాదం జరిగిందని తమ వాదనలు వినిపించారు. కానీ నిర్లక్ష్యంగా వాహనం నడిపినట్టు ఆధారాలు ఉండడంతో వారి వాదనలను కోర్టు తిరస్కరించింది. ఈ కేసు చివరకు సుప్రీంకోర్టుకు వెళ్లింది. జస్టిస్ పిఎస్ నరసింహ, జస్టిస్ ఆర్ మహాదేవన్ల ధర్మాసనం ఈ పిటిషన్ ను విచారించి.. నిర్లక్ష్యంగా వాహనాలు నడిపి ప్రాణాలు కోల్పోయినవారి కుటుంబాలకు బీమా డబ్బులు రావని పేర్కొంది. బీమా చేసినా కూడా జరిగిన ప్రమాదానికి నిర్లక్ష్యమే కారణం అయితే సదరు కంపెనీలు బీమా డబ్బులు చెల్లించనక్కర్లేదని కోర్టు స్పష్టం చేసింది. వాహనం నడిపేటప్పుడు బాధ్యతతో వ్యవహరించకపోతే.. ప్రమాదాలే కాకుండా బీమా ప్రయోజనాలూ కోల్పోవాల్సి వస్తుందని వివరించింది.

జీవిత భాగస్వామి సంభాషణల లికార్డుల్ని సాక్ష్యంగా తీసుకోవచ్చు

జీవిత భాగస్వామితో

జరిపిన సంభాషణల రహస్య లికార్డులను వివాహసంబంధ కేసుల్లో సాక్ష్యంగా పరిగణించవచ్చని సుప్రీంకోర్టు స్టప్పం చేసింది. పంజాబ్ కు చెందిన ఓ భార్య భర్తల కేసులో ఈ మేరకు తీర్పునిచ్చింది.

తొలుత భట్టిండాలోని ఫ్యామిలీకోర్టులో ఈ కేసు విచారణకు వచ్చింది. తన భార్య తన మీద తీవ్రమైన వేధింపులకు పాల్పడుతోందని ఆరోపిస్తూ.. అందుకు ఆధారంగా, ఆమెతో గతంలో జరిపిన ఫోన్ సంభాషణల ఆడియో లికార్డులను సీడీని కోర్టులో సమర్పించాడు భర్త. ఆ సీడీని సాక్ష్యంగా తీసుకోవటానికి ఫ్యామిలీ కోర్టు అంగీకరించింది. అయితే, ఫోన్ సంభాషణల లికార్డు వ్యక్తిగత గోప్యతకు భంగకరమని హైకోర్టు వాటిని తిరస్కరించింది. ఈ నేపథ్యంలో, భర్త సుప్రీంకోర్టును ఆశ్రయించగా, ఆడియో లికార్డుల్ని సాక్ష్యంగా పరిగణించవచ్చని సుప్రీంకోర్టు స్టప్పం చేసింది.

విద్యార్థుల ఆత్మహత్యలపై నివేదికివ్వండి

ఉన్నత విద్యాభ్యాసం చేస్తున్న విద్యార్థుల ఆత్మహత్యలపై ప్రస్తుత యథాతథ స్థితిని తమకు నివేదించాలని పశ్చిమబెంగాల్, ఢిల్లీ, రాజస్థాన్ రాష్ట్రాల పోలీసులను సుప్రీంకోర్టు ఆదేశించింది. ఉన్నత విద్యా కోర్సులు అభ్యసిస్తున్న విద్యార్థులు ఆత్మహత్యలకు పాల్పడటం పట్ల జస్టిస్ జె.బి.పార్టీవాలా, జస్టిస్ ఆర్.మహాదేవన్లతో కూడిన ధర్మాసనం ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది. ఈ కేసులో అమికన్ క్యూరీగా ఉన్న న్యాయవాది.. అపర్ణ భట్ సంబంధిత శాఖ సహకారాన్ని కోరారు. 2023 మే 4న ఐఐటీ - ఖరగ్ పూర్ విద్యార్థి ఆత్మహత్యకు పాల్పడితే, మే 8న కేసు నమోదుకు దారి తీసిన పరిస్థితులతోపాటు దర్యాప్తుపై తాజా పరిస్థితిని తెలియజేయాలని పశ్చిమ బెంగాల్ పోలీసులను కోరింది.

సెక్స్ సమ్మతి వయసు

18 నుంచి 16కు తగ్గించండి

సుప్రీంకోర్టుకు సీనియర్ న్యాయవాది ఇందిరా జైసింగ్ విజ్ఞప్తి

పోక్సో చట్టం కింద లైంగిక కార్యకలాపాలకు సమ్మతి తెలిపే వయసును 18 నుంచి 16 ఏళ్లకు తగ్గించాలని సుప్రీంకోర్టుకు అమికన్ క్యూట్, సీనియర్ న్యాయవాది ఇందిరా జైసింగ్ విజ్ఞప్తి చేశారు. పోక్సో చట్టం 2012, ఐపీసీ సెక్షన్ 375 ప్రకారం 16-18 ఏళ్ల వయసులో ఉన్నవారి లైంగిక కార్యకలాపాలను పూర్తిగా నేరంగా పరిగణించడాన్ని సవాల్ చేస్తూ సుప్రీంలో ఆమె వాదనలు వినిపించారు. ప్రస్తుత చట్టం కౌమారదశలో ఉన్నవారి మధ్య ఏకాభిప్రాయ ప్రేమ సంబంధాలను నేరంగా పరిగణిస్తుందని, ఇది వారి రాజ్యాంగ హక్కులను ఉల్లంఘిస్తుందని అభిప్రాయపడ్డారు. “పోక్సో చట్టం కౌమారదశలో ఉన్నవారి మధ్య ఏకాభిప్రాయ సంబంధాలను తప్పుగా చూపిస్తోంది. వారి స్వయంప్రతిపత్తి, పరిపక్వత, సమ్మతిని విస్మరిస్తుంది. 16- 18 సంవత్సరాలకు సమ్మతి వయసును పెంచడాన్ని సమర్థించడానికి ఎటువంటి హేతుబద్ధమైన కారణం లేదా అనుభావిక డేటా లేదు. చర్చ జరగకుండానే సెక్స్ సమ్మతి వయసును 18ఏళ్లకు పెంచారు. లైంగిక కార్యకలాపాల సమ్మతి వయసు 16ఏళ్లని జస్టిస్ వర్మ కమిటీ చేసిన సిఫార్సుకు ఇది విరుద్ధంగా ఉంది. ప్రస్తుతం కౌమారదశలో ఉన్నవారు ముందుగానే యుక్తవయస్సును పొందుతారు. వారు తమకు నచ్చిన ప్రేమ, లైంగిక సంబంధాలను ఏర్పరచుకోగలరు. జాతీయ కుటుంబ ఆరోగ్య సర్వే నుంచి వచ్చిన ఫలితాలతో సహా శాస్త్రీయ, సామాజిక డేటా టీనేజర్లలో లైంగిక కార్యకలాపాలు అసాధారణం కాదని సూచిస్తున్నాయి. 2017- 2021 మధ్య 16-18 ఏళ్ల వయసు గల మైనర్లపై పోక్సో కేసులు 180 శాతం పెరిగాయి.” అని ఇందిరా జైసింగ్ తెలిపారు.

చాలా పోక్సో కేసు ఫిర్యాదులను బాధితులు కాకుండా, వారి తల్లిదండ్రులే చేశారని ఇందిరా జైసింగ్ తెలిపారు. వీటిలో చాలా వరకు కులాంతర లేదా మతాంతర సంబంధాలకు సంబంధించినవన్నారు. “ఏకాభిప్రాయ లైంగికతను నేరంగా పరిగణించడం యువ జంటలను బహిరంగ చర్చలు, విద్యకు దూరం చేయడమే. 16- 18 ఏళ్ల ఏజ్ గల కౌమారదశలో ఉన్నవారి మధ్య ఏకాభిప్రాయ లైంగిక చర్చలను పోక్సో, ఐపీసీ సెక్షన్ల కింద

విచారణ నుంచి మినహాయించాలి. దీన్ని చట్టంలో చేర్చాలి. టీనేజర్ల మధ్య లైంగిక చర్చను నేరంగా పరిగణించడం ఏకపక్షం, రాజ్యాంగ విరుద్ధం. పిల్లల ప్రయోజనాలకు విరుద్ధం. లైంగిక కార్యకలాపాల విషయంలో నిర్ణయం తీసుకునే హక్కు కౌమార దశలో ఉన్నవారికి ఉంది.” అని ఇందిరా జైసింగ్ వ్యాఖ్యానించారు.

హైకోర్టుల వ్యాఖ్యలు ఉదహరింపు

బొంబాయి, మద్రాస్, మేఘాలయతో సహా వివిధ హైకోర్టులు పోక్సో చట్టం గురించి గతంలో చేసిన వ్యాఖ్యలను ఇందిరా జైసింగ్ ఉదహరించారు. పోక్సో చట్టం కింద కౌమారదశలో ఉన్న అబ్బాయిలపై విచారణ జరపడంపై అసంతృప్తి వ్యక్తం చేశారని గుర్తు చేశారు. మైనర్లతో సంబంధం ఉన్న అన్ని లైంగిక చర్చలు బలవంతం కాదని తెలిపారు. పోక్సో చట్టం దుర్వినియోగం, ఏకాభిప్రాయ సంబంధాల మధ్య తేడాను గుర్తించాలని పలు హైకోర్టులు నొక్కిచెప్పాయన్నారు. “16-18 ఏళ్ల వయసు గల కౌమారదశలో ఉన్నవారి మధ్య ఏకాభిప్రాయ లైంగిక చర్చ దుర్వినియోగం కాదు. పోక్సో అత్యాచార చట్టాల పరిధి నుంచి వారిని మినహాయించాలి. కౌమారదశలో ఉన్నవారు సురక్షితమైన వైద్య సంరక్షణ పొందకుండా నిరోధించే పోక్సో చట్టంలోని సెక్షన్ 19ని సమీక్షించాలి” అని ఇందిరా తెలిపారు. పోక్సో చట్టం ప్రకారం ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య లైంగిక సంబంధం విషయంలో సమ్మతి వయసుపై కొన్నాళ్ల క్రితం లా కమిషన్ కీలక వ్యాఖ్యలు చేసింది. లైంగిక కార్యకలాపాల్లో పాల్గొనడానికి అంగీకారం తెలిపే కనీస వయసు 18 సంవత్సరాల నుంచి 16 ఏళ్లకు తగ్గించాలనే వాదనను తిరస్కరించింది. పోక్సో చట్టం ప్రకారం ప్రస్తుతమున్న సమ్మతి వయసును మార్చడం అంత మంచిది కాదని పేర్కొంది.

వృద్ధ ఖైదీల విడుదలకు ఉమ్మడి విధానం అవసరం

వృద్ధ ఖైదీల విడుదలకు అన్ని రాష్ట్రాలు ఉమ్మడిగా నిబంధనలు రూపొందించాల్సిన అవసరం ఉందని సుప్రీంకోర్టు అభిప్రాయపడింది. ప్రస్తుతం కారాగార నిబంధనలు రాష్ట్రాల వారీగా ఉన్నాయని తెలిపింది. అందువల్ల 70 ఏళ్లు దాటినవారు, నయంకాని రోగాలతో బాధపడుతూ అంత్యదశలో ఉన్న ఖైదీలను విడుదల చేసేందుకు ఏకరూప విధానాలను రూపొందించాల్సిన అవసరం ఉందని పేర్కొంది. వృద్ధ ఖైదీల విడుదల విషయమై జాతీయ న్యాయ సేవా సంస్థ (నల్టా) దాఖలు చేసిన వ్యాజ్యంపై విచారణ జరిపిన జస్టిస్ విక్రంనాథ్, జస్టిస్ సందీప్ మెహతాల ధర్మాసనం ఈ అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేసింది.

పనిమనిషిపై అత్యాచారానికి పాల్పడిన కేసులో మాజీ ఎంపీ ప్రజ్వల్ రేవణ్ణకు జీవిత ఖైదు

పది లక్షల జరిమానా.. బాధితురానికి 7 లక్షల పరిహారం
బెంగళూరులోని ప్రజాప్రతినిధుల ప్రత్యేక కోర్టు తీర్పు

పనిమనిషిపై పలుమార్లు అత్యాచారానికి పాల్పడిన కేసులో హాసన మాజీ ఎంపీ ప్రజ్వల్ రేవణ్ణకు న్యాయస్థానం జీవిత ఖైదు విధించింది. బెంగళూరులోని ప్రజాప్రతినిధుల ప్రత్యేక కోర్టు ఈ శిక్ష ఖరారు చేసింది. రూ.10లక్షల జరిమానాను విధించింది. బాధితురాలికి రూ.7లక్షల పరిహారం ఇవ్వాలని ఆదేశించింది. ఇటీవల విచారణను పూర్తి చేసిన న్యాయమూర్తి సంతోష్ గజానన హెడ్డే, రేవణ్ణను శుక్రవారం దోషిగా తేల్చగా తాజాగా శిక్షను ప్రకటించారు. అంతకుముందు ఇదే కేసులో తనకు తక్కువ శిక్ష వేయాలంటూ న్యాయమూర్తిని మాజీ ఎంపీ ప్రజ్వల్ రేవణ్ణ వేడుకున్నాడు. ఆ సమయంలో అతడు బిగ్గరగా ఏడ్చాడు కూడా. ఆగస్టు 1వ తేదీన తీర్పు ప్రకటించిన తర్వాత కూడా ప్రజ్వల్ కన్నీరుమున్నీరుగా విలపించాడు. న్యాయస్థానం నుంచి బయటకు వచ్చిన అనంతరం కూడా వెక్కివెక్కి ఏడ్చాడు. 2024 లోక్సభ ఎన్నికల సమయంలో జేడీఎస్ పార్టీ అప్పటి ఎంపీ ప్రజ్వల్ రేవణ్ణకు చెందినవిగా భావిస్తున్న అశ్లీల వీడియోలు వైరల్ గా మారాయి. ఈ కేసులో ఎంపీ ప్రజ్వల్ తో పాటు ఆయన తండ్రి రేవణ్ణపై కూడా లైంగిక వేధింపులు, దాడులకు సంబంధించిన అనేక ఆరోపణలు వచ్చాయి. ఈ క్రమంలోనే ప్రజ్వల్ ను అరెస్టు చేయాలని డిమాండ్ చేస్తూ 2024 ఏప్రిల్ 28న ఓ మహిళ హెబాశెనరసిపుర్ రాణాలో ఫిర్యాదు చేసింది. గన్నిగడ ఫాంపశాస్ లో తనపై రెండు సార్లు అత్యాచారం చేసినట్లు ఫిర్యాదులో పేర్కొంది. దీంతో పోలీసులు ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసుకుని దర్యాప్తు చేపట్టగా, అనంతరం కర్ణాటక ప్రభుత్వం కూడా ప్రత్యేక దర్యాప్తు బృందాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. ఈలోగా ప్రజ్వల్ రేవణ్ణ దేశం వదిలి జర్మనీకి పారిపోయారు. తరువాత జరిగిన పరిణామాలతో చివరికి ఆయన బెంగళూరుకు రాగానే పోలీసులు ఆయనను అరెస్ట్ చేశారు. దీనిపై ప్రత్యేక బృందం దర్యాప్తు చేసి 2వేల పేజీల ఛార్జీషీట్ తో పాటు విచారణలో భాగంగా 123 ఆధారాలను సేకరించింది. ఈ కేసులో 14 నెలలుగా జ్యూడీషియల్ కస్టడీలో ఉన్న ప్రజ్వల్ ను న్యాయస్థానం దోషిగా తేల్చి ఇప్పుడు శిక్ష ఖరారు చేసింది.

అమెరికా చిన్నారిని దత్తత తీసుకునే హక్కు భారతీయులకు లేదు

బొంబాయి హైకోర్టు స్పష్టికరణ

అసాధారణ అధికార పరిధిని వాడేందుకు ధర్మాసనం నిరాకరణ

అమెరికా జాతీయులైన చిన్నారిని దత్తత తీసుకునే ప్రాథమిక హక్కు భారతీయులకు లేదని బొంబాయి హైకోర్టు కీలక తీర్పునిచ్చింది. సంరక్షణ, భద్రత అంశాలు లేదా చట్టపరమైన వివాదం లేని సమయంలో బంధువులైనా సరే దత్తతకు అవకాశం లేదని తెలిపింది. జువెనైల్ జస్టిస్ (పిల్లల సంరక్షణ, భద్రత) చట్టం, దత్తత నిబంధనల ప్రకారం ప్రస్తుత కేసులోని చిన్నారి వీటి పరిధిలోకి రాదని హైకోర్టు పేర్కొంది. ఈ మేరకు జస్టిస్ రేవతి మొహితే దేరే, జస్టిస్ నీలా

గోఖలేతో కూడిని ద్విసభ్య ధర్మాసనం తీర్పును ఇచ్చింది. జన్మతా అమెరికా పౌరుడైన తమ బంధువుల చిన్నారిని దత్తత తీసుకునేందుకు అనుమతించాలంటూ భారతీయ జంట దాఖలు చేసిన పిటిషన్ ను కోర్టు తిరస్కరించింది. “విదేశీ పౌరసత్వం కలిగిన చిన్నారిని బంధువులైనా సరే దత్తత తీసుకోవడానికి జువెనైల్ జస్టిస్ చట్టంలో లేదా దత్తత విధానంలో ఎలాంటి నిబంధన లేదు. ఆ చిన్నారికి సంరక్షణ అవసరమని భావించినప్పుడు తప్పితే దత్తతకు అవకాశం ఉండదు అని హైకోర్టు స్పష్టం చేసింది. ఈ క్రమంలోనే దత్తతకు అనుమతి ఇచ్చేందుకు తన అసాధారణ అధికార పరిధిని వాడేందుకు కూడా ధర్మాసనం నిరాకరించింది. అమెరికన్ జాతీయులైన చిన్నారిని దత్తత తీసుకోవడానికి పిటిషనర్లకు ప్రాథమిక హక్కు లేదని తేల్చి చెప్పింది. ఈ కేసుకు సంబంధించిన చిన్నారి 2019లో అమెరికాలో జన్మించింది. పిటిషన్ దాఖలు చేసిన జంట నెలల సమయంలోనే చిన్నారిని భారత్ కు తీసుకువచ్చారు. అప్పటి నుంచి చిన్నారి వారితోనే నివసిస్తుండగా, తాజాగా అతడిని దత్తత తీసుకునేందుకు ప్రయత్నాలు చేపట్టింది. అయితే, అమెరికన్ చట్టాలు, నిబంధనల ప్రకారం అక్కడి జాతీయులైన చిన్నారిని దత్తత తీసుకోవడానికి అవసరమైన ప్రక్రియను పిటిషనర్ జంట పూర్తి చేయాల్సి ఉంటుందని ధర్మాసనం తెలిపింది. అక్కడ

దత్తత పూర్తయ్యాకే ఆ విదేశీ బడ్జను దేశానికి తీసుకురావడానికి కావాల్సిన ప్రక్రియను చేపట్టాలని హైకోర్టు పేర్కొంది.

అమెరికా జాతీయుడైన చిన్నాలిని దత్తత తీసుకునేందుకు సరైన నిబంధనలు లేని కారణంతో పిటిషనర్ జంట పేరును చేర్చేందుకు సెంట్రల్ అడాప్షన్ రిసోర్స్ ఏజెన్సీ నిరాకరించింది. చిన్నాలికి సంరక్షణ, భద్రత లేదా చట్టంతో వివాదం నడుస్తున్న సమయంలోనే దత్తత తీసుకునేందుకు జవైనల్ చట్టం అనుమతి ఇస్తుందని తెలిపింది. ఈ క్రమంలోనే అమెరికా చట్టాల ప్రకారం చిన్నాలిని అక్కడ దత్తత తీసుకోకుండా భారత్ లో దత్తత తీసుకునేందుకు అనుమతి ఇవ్వలేమని హైకోర్టుకు చెప్పింది. దీంతో దత్తతకు అనుమతించడానికి తాము సుముఖంగా లేమని పేర్కొంటూ బొంబాయి హైకోర్టు పిటిషన్ ను కొట్టివేసింది.

35 ఏళ్ల వ్యక్తిపై పోక్సో కేసు 10 ఏళ్ల తర్వాత నిర్దోషిగా విడుదల

తనకు 'ఐలవ్ యూ' చెప్పాడని లైంగికంగా వేధింపులకు గురిచేశాడని ఓ బాలిక 35 ఏళ్ల వ్యక్తిపై 2015లో కోర్టును ఆశ్రయించింది. తనను ఆటపట్టిస్తూ ఐలవ్ యూ చెప్పాడని ఆమె ఆరోపించింది. ఘటన జరిగినపుడు బాలిక మైనర్ కావడం వల్ల ఆ వ్యక్తిపై పోలీసులు పోక్సో చట్టం కింద కేసు నమోదు చేశారు. విచారణ అనంతరం జిల్లా సెషన్స్ కోర్టు అతడిని నిందితుడిగా పరిగణిస్తూ మూడు సంవత్సరాల జైలు శిక్ష విధించింది. దీనిపై హైకోర్టులో అప్పీల్ చేసుకున్నాడు. సుదీర్ఘ విచారణ తర్వాత బాంబే హైకోర్టు నాగపూర్ బెంచ్ కు చెందిన జస్టిస్ ఊర్విశా జోషి ఫాల్కే అతడిని నిర్దోషిగా పరిగణిస్తూ తీర్పు వెల్లడించారు. 'ఐ లవ్ యూ' చెప్పడంలో లైంగిక ఉద్దేశం ఉన్నట్లు నిరూపణ కాలేదని, ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న సదరు వ్యక్తి ఆ అమ్మాయిని తాకాలని గానీ, అసభ్యకరమైన సైగలు చేసి ఆమెను అవమానించట్లు నిరూపణ జరగలేదని పేర్కొంది. తద్వారా 10 సంవత్సరాల న్యాయ పోరాటం తర్వాత ఆ వ్యక్తిని నిర్దోషిగా ప్రకటిస్తూ బాంబే హైకోర్టు తీర్పు వెల్లడించింది.

భర్తతో శృంగారానికి నిరాకరిస్తే విడాకులు ఇవ్వొచ్చు

విడాకుల అంశానికి సంబంధించి బాంబే హైకోర్టు కీలక వ్యాఖ్యలు చేసింది. భర్తతో శృంగారానికి నిరాకరించడం, వివాహేతర సంబంధాలు ఉన్నాయని అతడిని అనుమానించడం క్రూరత్వంతో సమానమని పేర్కొంది. విడాకులు పొందేందుకు వీటిని కారణాలుగా పేర్కొనవచ్చని తెలిపింది. పుణె ఫ్యామిలీ కోర్టు మంజూరు చేసిన విడాకులను

సవాలు చేస్తూ ఓ మహిళ వేసిన పిటిషన్‌ను ఈ సందర్భంగా తోసిపుచ్చింది. విడాకులకు అనుమతిస్తూ పుణె ఫ్యామిలీ కోర్టు ఇచ్చిన ఆదేశాలను సవాలు చేస్తూ ఓ మహిళ ఇంతకుముందు బాంబే హైకోర్టును ఆశ్రయించింది. తనకు నెలకు లక్ష రూపాయల భరణం చెల్లించాలని కోర్టుకు విజ్ఞప్తి చేసింది. అత్తమామలు మాత్రమే తనను వేధించారని, భర్తపై తనకు ప్రేమ ఉందని, విడిపోవాలని కోరుకోవడం లేదని భార్య పిటిషన్‌లో పేర్కొంది. ఈ పిటిషన్‌ను జస్టిస్ రేవతి మోహితే డెరే, జస్టిస్ నీలా గోఖలే ధర్మాసనం విచారించింది. తోటి ఉద్యోగులు, అతడి స్నేహితుల ముందు భర్తతో ఆమె ప్రవర్తించిన తీరు దారుణంగా ఉందని భావించాల్సి వస్తుందని విచారణ సందర్భంగా ధర్మాసనం పేర్కొంది. అంతేకాకుండా దివ్యాంగురాలైన భర్త సోదరి, ఆయన కుటుంబీకుల పట్ల ఉదాసీనత చూపించడం కూడా అతడి బాధకు కారణాలుగా అభిప్రాయపడింది. 2013లో వివాహం చేసుకున్న ఆ జంట ఆ ఏడాది తర్వాతి నుంచి విడివిడిగా ఉంటోంది. శృంగారానికి నిరాకరించడంతోపాటు వివాహేతర సంబంధాలు ఉన్నాయని అనుమానిస్తూ వేధిస్తోందని కుటుంబ సభ్యులు, స్నేహితులు, ఉద్యోగుల ముందు ఇబ్బంది పెడుతూ మానసిక వేదనకు గురి చేస్తోందని భర్త ఆరోపించాడు. భార్య ప్రవర్తనతో తీవ్ర వేదనకు గురవుతున్నానని, విడాకులు మంజూరు చేయాలని కోరుతూ 2015లో పుణెలోని ఫ్యామిలీ కోర్టును ఆశ్రయించాడు. విచారణ జరిపిన న్యాయస్థానం అందుకు అనుమతించింది. దీనిని సవాలు చేస్తూ ఆ మహిళ బాంబే హైకోర్టును ఆశ్రయించగా అక్కడ చుక్కెదురయ్యింది.

ఫోన్ ట్యాపింగ్ వ్యక్తి గోప్యతా హక్కు ఉల్లంఘనే

మద్రాసు హైకోర్టు స్పష్టం

అత్యవసర పరిస్థితి లేదా ప్రజా ప్రయోజనాల విషయంలో తప్ప ఇతరత్రా ఫోన్ ట్యాపింగ్‌కు పాల్పడడం వ్యక్తి ప్రాథమిక గోప్యతా హక్కు ఉల్లంఘనేనని మద్రాస్ హైకోర్టు తేల్చి చెప్పింది. నేరాలు గుర్తించడానికి ఒక వ్యక్తి లేదా వ్యక్తుల ఫోన్ సంభాషణలు రహస్యంగా వినేందుకు అనుమతి లేదని స్పష్టం చేసింది. దేశ సార్వభౌమాధికారం, సమగ్రత, భద్రత, విదేశాలతో స్నేహపూర్వక సంబంధాలు, తీవ్ర నేర ప్రేరేపణ వంటి వాటిని నిరోధించడం

కోసం అధాలిటీ సంతృప్తి చెందిన తర్వాతే ట్యాపింగ్ ఉత్తర్వులను జారీ చేయాల్సివుంటుందని స్పష్టం చేసింది. టెలిగ్రాఫ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 5(2), టెలిగ్రాఫ్ రూల్స్ 1951లోని రూల్ 419-ఏ కింద ఒక అవినీతి కేసుకు సంబంధించి తన ఫోన్ ట్యాపింగ్ కు అనుమతి ఇస్తూ కేంద్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను సవాల్ చేస్తూ ఓ ప్రైవేటు కంపెనీ ఎండీ పి.కిశోర్ హైకోర్టులో వేశారు. దాని విచారణ సందర్భంగా న్యాయమూర్తి జస్టిస్ ఆనంద్ వెంకటేశ్ నేతృత్వంలోని హైకోర్టు ధర్మాసనం ఈ మేరకు స్పష్టం చేసింది. చట్టంలోని సెక్షన్ 5(2) పరిధిని విస్తరించాలన్న కేంద్రం వాదనను కూడా ధర్మాసనం తిరస్కరించింది. అంతేగాక చట్టంలోని సెక్షన్ 5(2) కింద నిర్దేశించిన లక్షణ రేఖను దాటలేరని తేల్చిచెప్పింది. ప్రస్తుత కేసులో అధికారులు ట్యాపింగ్ విషయాన్ని సమీక్ష కమిటీ ముందు ఉంచలేదని, అందువల్ల నిబంధనల ఉల్లంఘన జరిగిందని పేర్కొంది. చట్టంలోని సెక్షన్ 5(2), నిబంధనలలోని నిబంధన 419-ఎ(17)ని ఉల్లంఘించి ఈ విషయాన్ని సేకరించినందున, ఆ విషయాన్ని ఏ ఉద్దేశానికైనా ఉపయోగించరాదని ఆదేశించిన ధర్మాసనం.. పిటిషనర్ ఫోన్ ట్యాపింగ్ కు సంబంధించి కేంద్రం గతంలో జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను కొట్టివేసింది.

డీఎస్టీని సస్పెండ్ చేయండి

డీజీపీని ఆదేశించిన మద్రాసు హైకోర్టు

అంటరానితనం నిరోధక చట్టం ప్రకారం నమోదైన కేసుపై చర్యలు తీసుకోకుండా నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరించిన కోట్లకుప్పం డీఎస్టీని సస్పెండ్ చేయాలని డీజీపీ శంకర్ జివాల్ ను హైకోర్టు ఆదేశించింది. విల్లుపురం జిల్లా వానూర్ ప్రాంతంలో 5.16 హెక్టార్ల భూములకు సంబంధించి ఆదిద్రావిడ వర్గానికి చెందిన సెంతామరై అనే మహిళకు, మరో సామాజిక వర్గానికి చెందిన వీరస్వామికి మధ్య కొన్నేళ్లుగా వివాదాలున్నాయి. ఈ వివాదాలపై విచారణ జరిపిన దిగువ కోర్టు ఆ స్థలం సెంతామరైకి చెందినదంటూ తీర్పుచెప్పింది. ఆ తీర్పును సవాలు చేస్తూ వీరాసామి వర్గీయులు హైకోర్టులో పిటిషన్ వేశారు. దానిపై విచారణ జరిపిన హైకోర్టు దిగువ కోర్టు తీర్పునే ఖరారు చేసింది. ఆ నేపథ్యంలో మరో సామాజిక వర్గానికి చెందిన కేశవన్ అనే వ్యక్తి ఆ స్థలం తనదంటూ దిండివనం కోర్టులో పిటిషన్ వేశారు. అంతటితో ఆగకుండా సెంతామరై కుటుంబాన్ని చంపుతానంటూ బెదిరించాడు. 2023లో జరిగిన ఈ సంఘటనపై సెంతామరై వర్గీయులు వానూరు పోలీసుస్టేషన్ ఫిర్యాదు చేసినా పట్టించుకోలేదు. ఆ తరువాత 2024లో ఆ

భూములను పరిశీలించేందుకు వెళ్ళిన సంతామరై బంధువును కేశవన్ కులం పేరుతో దూషించి సెల్ ఫోన్ లాక్కున్నాడు. దీనిపై కూడా పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేసినా పట్టించుకోలేదు. అదే సమయంలో కేశవన్ ఇచ్చిన తప్పుడు ఫిర్యాదు స్వీకరించిన పోలీసులు సంతామరై వర్తీయులు ఏడుగురిపై కేసులు బనాయించారు. ఈ నేపథ్యంలో సంతామరై వర్తీయులు తమను కులం పేరుతో దూషించిన కేశవన్ వర్తీయులపై ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోని కోట్లకుప్పం డీఎస్పీపై చర్యలు తీసుకునేలా ఉత్తర్వులివ్వాలని హైకోర్టులో పిటిషన్ వేశారు. ఈ పిటిషన్ పై హైకోర్టు న్యాయమూర్తి పి.వేల్మురుగన్ విచారణ జరిపారు. ఈ పిటిషన్ విచారణ సందర్భంలో డీఎస్పీ ఏకపక్షంగా వ్యవహరించడమే కాకుండా అంటరానితనం నిరోధక చట్టం ప్రకారం కేశవన్ వర్తీయులపై చర్యలు తీసుకోలేదని కోర్టుకు వివరించిన పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది అశోక్ కుమార్, దానికి సంబంధించిన ఆధారాలను కూడా సమర్పించారు. ఆ వాదనతో ఏకీభవించిన న్యాయమూర్తి పి.వేల్మురుగన్ భూములకు సాంతదారులైన సంతామరై వర్తీయుల ఫిర్యాదును పట్టించుకోకుండా, కేశవన్ వర్తీయుల పిటిషన్లపైనే చర్యలు తీసుకుని, అంటరానితనం నిరోధక చట్టం ప్రకారం తదుపరి చర్యలు కూడా తీసుకోకుండా నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరించిన డీఎస్పీని సస్పెండ్ చేసి న్యాయస్థానంలో నివేదిక సమర్పించమంటూ డిజిపీశంకర్ జివాలకు ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు.

ప్రభుత్వ వసతి గృహాల్లో సదుపాయాలపై ఏపీ హైకోర్టు ఆగ్రహం

228 మంది విద్యార్థులకు 8 మరుగుదొడ్లైనా?

13 ఉమ్మడి జిల్లాల న్యాయ సేవాధికార సంస్థల నుంచి నివేదికలు

తెప్పించుకుని పరిశీలించిన కోర్టు

రాష్ట్రంలోని సాంఘిక సంక్షేమ, బీసీ, గురుకుల ప్రభుత్వ వసతి గృహాల్లో మౌలిక సదుపాయాల లేమిపై హైకోర్టు ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది. విద్యార్థులు దయనీయ స్థితిలో ఉన్నారని, పడుకోవడానికి పరుపులు, మంచాలు, దుప్పట్లు, దిండ్లు లేవని ఆగ్రహం వ్యక్తం చేసింది. విద్యార్థుల సంఖ్యకు తగ్గట్టు మరుగుదొడ్లు లేవని, కొన్నిచోట్ల భవనాలు శిథిలావస్థకు చేరాయని తెలిపింది. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో విద్యార్థులు హాస్టళ్లలో ఉండటం

కంటే తల్లిదండ్రుల వద్దకు వెళ్లడం ఉత్తమమని ఘాటుగా వ్యాఖ్యానించింది. రాష్ట్రంలోని ఉమ్మడి 13 జిల్లాల న్యాయ సేవాధికార సంస్థల అధికారుల నుంచి నివేదికలు తెప్పించుకుని పరిశీలించాక ధర్మాసనం ఈ వ్యాఖ్యలు చేసింది. ప్రతిపాదనలతో

హాజరుకావాలి: ఉమ్మడి విశాఖ జిల్లా నల్లపట్నంలోని ప్రభుత్వ సాంఘిక సంక్షేమ బాలికల వసతి గృహంలో 228 మంది విద్యార్థినులు ఉండగా అందరికీ కలిపి 8 మరుగుదొడ్లే ఉన్నాయి, వాటిలోనూ వినియోగానికి అనువుగా ఉన్నది ఒక్కటేనని మండిపడింది. విజయనగరంలోని అంధుల ప్రభుత్వ పాఠశాలలో 33 మంది ఉంటే వారికి సహాయకుల పోస్టులన్నీ ఖాళీగా ఉన్నట్లు తెలిపింది. ఇంటర్, డిగ్రీ విద్యార్థులు 168 మంది ఉంటే 10 గదులే ఉన్నాయని నివేదికలో వివరించింది. వసతి గృహాల్లో పరిస్థితులు మెరుగుపరిచేందుకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకుంటారో వివరణ ఇచ్చేందుకు ప్రతిపాదనలతో ఈ నెల 21న మా ముందు ఆన్లైన్ విధానంలో హాజరుకావాలని ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి (సీఎస్), సాంఘిక సంక్షేమశాఖ డైరెక్టర్ను ఆదేశించింది. హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ భీరజీసింగ్ తాకుర్, జస్టిస్ చీమలపాటి రవితో కూడిన ధర్మాసనం ఈ మేరకు ఉత్తర్వులిచ్చింది. ప్రభుత్వ వసతిగృహాల్లో మౌలిక సదుపాయాల కొరతను ప్రశ్నిస్తూ కాకినాడకు చెందిన కేపీఎస్ గురుతేజ 2023లో హైకోర్టులో పిల్ దాఖలు చేశారు.

ఇటీవల ఈ పిల్పై విచారణ జరిపిన ధర్మాసనం ఉమ్మడి 13 జిల్లాల్లో జిల్లాకు ఐదు వసతిగృహాలను తనిఖీ చేసి నివేదిక ఇవ్వాలని జిల్లా న్యాయసేవాధికార సంస్థల అధికారులను ఆదేశించింది. ఈ నేపథ్యంలో వారు హైకోర్టుకు నివేదికలు అందజేశారు. పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది జి. అరుణ్శౌరి వాదనలు వినిపిస్తూ మరుగుదొడ్లు లేక బాలికలు ఇబ్బందులు పడుతున్నారన్నారు. విద్యార్థుల నిష్పత్తికి తగినన్ని స్నానపు గదులూ లేవని తెలిపారు. రాష్ట్రప్రభుత్వం తరపున ఎస్జిపీ ఎస్. ప్రణతి వాదనలు వినిపిస్తూ ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరానికి హాస్పిటల్ కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ.633 కోట్లు కేటాయించిందని చెప్పారు.

పల్లెలు రాసేందుకు

కనీస హాజరు నిబంధన సమర్థనీయమే

బీటెక్ విద్యార్థులు సెమిస్టర్ పల్లెలు రాసేందుకు కనీస హాజరు శాతం ఉండాలిందేనని జేఎన్టీయూ-కాకినాడ, జీఎంఆర్ఐటీ ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలు తీసుకొచ్చిన నిబంధనలను హైకోర్టు ధర్మాసనం సమర్థించింది. కనీస హాజరు విషయంలో జేఎన్టీయూ-కాకినాడ, ఉమ్మడి శ్రీకాకుళం జిల్లా రాజాంలోని జీఎంఆర్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ (జీఎంఆర్ఐటీ) ఇంజనీరింగ్ కళాశాల తీసుకొచ్చిన నిబంధనలు సహేతుకంగా లేవని, ఏకపక్షమంటూ హైకోర్టు సింగిల్ జడ్జి పేర్కొనడం చట్టం ముందు నిలబడదని అభిప్రాయపడింది. సింగిల్ జడ్జి తీర్పులో ఆ భాగాన్ని రద్దు చేసింది. హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ భీరజీసింగ్ ఠాకూర్, జస్టిస్ చీమలపాటి రవితో కూడిన ధర్మాసనం ఇటీవల ఈమేరకు ఉత్తర్వులిచ్చింది. జీఎంఆర్ఐటీ ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలో కాపిక్ బీటెక్ చదువుతున్నారు. అనారోగ్యం కారణంగా గతేడాది ఆగస్టు, అక్టోబర్లో కొన్ని రోజులు తరగతులకు హాజరుకాలేకపోయారు. 65 శాతం కన్నా హాజరు తక్కువైందని మూడో సెమిస్టర్ పల్లె రాసేందుకు కళాశాల అనుమతించలేదని ఆ విద్యార్థి హైకోర్టును ఆశ్రయించారు. విచారణ జరిపిన న్యాయస్థానం పల్లె రాయడానికి అనుమతిచ్చింది. కాపిక్ మరో వ్యాజ్యం వేస్తూ ఫలితాలు వెల్లడించేలా ఆదేశించాలని, నాల్గవ సెమిస్టర్ తరగతులకు హాజరయ్యేందుకు అనుమతించాలని కోరారు. వీటిపై హైకోర్టు సింగిల్ జడ్జి విచారణ జరిపారు. 'అనారోగ్యానికి ఎప్పుడు గురవుతామనేది మనిషి చేతుల్లో లేని వ్యవహారం. రోగాల కారణంగా కొన్నిసార్లు సాధారణ పనులు చేసుకునేందుకు వీలుండదు. మానవ నియంత్రణలో లేని ఇలాంటి విషయాల్లో అనారోగ్యం పాలైన విద్యార్థులకు ఇంత శాతం హాజరు లేకపోతే పల్లెలు రాయడానికి అనర్హులవుతారనే నిర్దిష్ట నిబంధన పెట్టడానికి వీల్లేదు. ఇలాంటి నిబంధన సహేతుకం కాదు. ఏకపక్షం' అని పేర్కొన్నారు. ఆ విద్యార్థి ఫలితాలు ప్రకటించాలని, తరగతులకు అనుమతించాలని కళాశాలను ఆదేశించారు. సింగిల్ జడ్జి తీర్పుపై జీఎంఆర్ ఇంజనీరింగ్ కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ ప్రసాద్ హైకోర్టు ధర్మాసనం ముందు అప్పీల్ వేశారు. న్యాయవాది శివదర్శిన్ వాదనలు వినిపించారు. కనీస హాజరు లేని విద్యార్థులను పల్లెలు రాసేందుకు అనుమతించడం చట్ట నిబంధనలకు విరుద్ధం అన్నారు. అప్పీల్పై విచారణ జరిపిన ధర్మాసనం జీఎంఆర్ఐటీ నిబంధనలను అనుసరించి అదనపు తరగతులకు హాజరు కావడం ద్వారా తగ్గిన హాజరు

శాతాన్ని పెంచుకునేందుకు కౌషిక్కు వెసులుబాటు ఇచ్చింది. ఈ తీర్పులో తామిచ్చిన ఉత్తర్వులు భవిష్యత్తులో ఇతరులు ప్రామాణికంగా తీసుకోవడానికి వీల్లేదని స్పష్టంచేసింది.

సబార్డినేట్ల ప్రాథమిక విధులను మార్చలేం

కొందరు న్యాయాధికారుల తీరుతో ఆ విధులను తప్పించలేం
వేధింపులు ఎదురైతే ఫిర్యాదు చేసుకోవచ్చన్న హైకోర్టు

కొందరు న్యాయాధికారుల అనుచిత ప్రవర్తనను ఆధారంగా చేసుకుని ఆఫీస్ సబార్డినేట్లకు కేటాయించిన ప్రాథమిక విధులను మార్చలేమని ఏపీ హైకోర్టు స్పష్టం చేసింది. న్యాయాధికారుల నివాసాల్లో ఇంటి పనులు నిర్వహించేందుకు కొంతమంది ఆఫీస్ సబార్డినేట్లను అటాచ్ చేసే విధానం జిల్లా న్యాయవ్యవస్థలో కొనసాగుతోందని గుర్తుచేసింది. ఈ నేపథ్యంలో ఇంటి పనులు ఆఫీస్ సబార్డినేట్ విధుల్లో భాగం కాదన్న పిటిషనర్ వాదనను ఆమోదించలేమని పేర్కొంది. గృహసంబంధ పనుల నిర్వహణలో న్యాయాధికారుల నుంచి ఏమైనా వేధింపులు ఎదురైతే పరిపాలనాపరంగా ఫిర్యాదు చేయవచ్చని, వాటిపై తగిన చర్యలు తీసుకుంటారని తెలిపింది. ఈ మేరకు జస్టిస్ ఆర్.రఘునందనరావు, జస్టిస్ జగడం సుమతితో కూడిన ధర్మాసనం ఇటీవల తీర్పు ఇచ్చింది. దిగువ కోర్టుల్లో పనిచేసే నాలుగో తరగతి ఉద్యోగులకు ఆయా న్యాయాధికారుల నివాసాల్లో అనధికారిక, ఇంటి పనులు అప్పగించకుండా సబార్డినేట్ జ్యూడిషియల్ అధికారులను ఆదేశించాలని కోరుతూ ఏపీ జ్యూడిషియల్ ఆఫీస్ సబార్డినేట్ అసోసియేషన్ సంయుక్త కార్యదర్శి టి.విజయలక్ష్మి పిటిషన్ దాఖలు చేశారు. ఉమ్మడి హైకోర్టు తీర్పుల నేపథ్యంలో 1992లో జారీ చేసిన సర్క్యులర్లో పేర్కొన్న విధులను తుది జాబితాగా పరిగణించలేమని, అవసరమైన సమయంలో సబార్డినేట్లకు ఇతర విధులు కూడా అప్పగించవచ్చని ధర్మాసనం అభిప్రాయపడింది. వ్యాజ్యాన్ని కొట్టివేసింది.

మతమార్పిడి జరగకుండా

పెళ్లి చేసుకోవడం చట్టవిరుద్ధం

అలహాబాద్ హైకోర్టు

మతం మారకుండా వేర్వేరు మతాలకు చెందిన వ్యక్తుల వివాహం చట్టవిరుద్ధమని అలహాబాద్ హైకోర్టు పేర్కొంది. ఆర్డ్రుసమాజ్లో చట్టాన్ని ఉల్లంఘించి మైనర్కు వివాహ

ధృవీకరణ పత్రం జారీ చేస్తున్నారని కోర్టు వ్యాఖ్యానించింది. మైనర్?ను కిడ్నాప్ చేసి ఆర్కసమాజ్లో వివాహం చేసుకున్న వ్యక్తిపై క్రిమినల్ కేసు చర్యలను రద్దు చేయడానికి నిరాకరించింది. విభిన్న మతాలకు చెందిన మైనర్ జంటకు వివాహ ధృవీకరణ పత్రాలు ఇచ్చిన రాష్ట్రంలోని ఆర్కసమాజ్ సంస్థలను డీసీపీ స్థాయి అధికారితో దర్యాప్తు చేయించాలని ఆదేశించింది. కంప్లైయన్స్

సర్టిఫికేట్ను అడగాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వ హెబాం కార్యదర్శిని ఆదేశించింది. సోను అలియాస్ సహనూర్ అనే వ్యక్తి దాఖలు చేసిన పిటిషన్ను విచారిస్తూ జస్టిస్ ప్రశాంత్ కుమార్ వ్యాఖ్యానించారు. మహారాజ్ గంజ్లోని నిచ్చాల్ పోలీస్ స్టేషన్లో కిడ్నాప్, అత్యాచారం, పోక్సో చట్టం కింద తనపై ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేసినట్లు పిటిషనర్ కోర్టుకు తెలిపారు. పోలీసుల చార్జిషీట్ను కోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకుని సమన్లు జారీ చేసిందని చెప్పారు. ఆర్కసమాజ్లో తాను వివాహం చేసుకున్నానని, ఇప్పుడు ఆమె మేజర్ అని పేర్కొన్నారు. ఇద్దరూ కలిసి నివసిస్తున్నామని, కాబట్టి కేసు విచారణను రద్దు చేయాలని కోరారు. అయితే ప్రభుత్వ తరపున న్యాయవాది పిటిషనర్ పిటిషన్ను వ్యతిరేకించారు. పిటిషనర్, అమ్మాయి ఇద్దరూ వేర్వేరు మతాలకు చెందినవారని కోర్టుకు తెలిపారు. మతం మారకుండా వివాహం చట్టవిరుద్ధమని చెప్పారు. ఆ తర్వాత ఆర్క సమాజ్ సంస్థలు నకిలీ వివాహాలు, మైనర్లకు వివాహ ధృవీకరణ పత్రాలు జారీ చేసిన అనేక కేసులు వెలుగులోకి వచ్చాయని కోర్టు గమనించింది. దర్యాప్తు తర్వాత చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉందని హైకోర్టు బెంచ్ తెలిపింది.

దర్యాప్తు నివేదికతో పాటు హెబాం కార్యదర్శి నుంచి వ్యక్తిగత అఫిడవిట్ను కూడా కోరింది. కొంతకాలం క్రితం, ముస్లింల వివాహంపై కర్ణాటక హైకోర్టు కీలక వ్యాఖ్యలు చేసింది. ముస్లిం వివాహం హిందూ మతంలో జరిగినట్లుగా ధార్మికమైనది కాదని పేర్కొంది. ముస్లిం వివాహం ఓ కాంట్రాక్టు అని, అది రద్దైనప్పటికీ బాధ్యతలు రద్దు కావని వ్యాఖ్యానించింది. బెంగళూరుకు చెందిన ఎజాజుర్ రెహమాన్ (52) దాఖలు చేసిన పిటిషన్పై విచారణలో భాగంగా ఈ వ్యాఖ్యలు చేసింది.

తప్పు చేసా.. నన్ను ఉరితీయండి..

కుమార్తెను తుపాకితో కాల్చిచంపిన తండ్రి పశ్చాత్తాపం

హరియాణాకు చెందిన టెన్నిస్ క్రీడాకారిణి రాధికా యాదవ్పై ఆమె తండ్రి దీపక్ యాదవ్ కాల్పులు జరపడంతో ఆమె అక్కడికక్కడే ప్రాణాలు కోల్పోయింది. దీపక్ యాదవ్ స్వయంగా తన నేరం

ఒప్పుకోవడంతో కోర్టు జ్యూడిషియల్ కస్టడీకి ఆదేశించింది. 'ఆవేశంలో కన్న కూతుర్ని చంపుకున్నా. ఇందుకు ఉరి తీయాలనే నిబంధన ఏదైనా వెంటనే వెంటనే నన్ను ఉరితీయండి' అని టెన్నిస్ ప్లేయర్ రాధికా యాదవ్ తండ్రి దీపక్ యాదవ్ తీవ్ర ఆవేదన వ్యక్తం చేశాడు. పోలీసు స్టేషన్కు వెళ్లినప్పుడు పోలీసుల ముందే 'నన్ను ఉరితీయండి' అంటూ కుమిలిపోయినట్టు ఆయన సోదరుడు విజయ్ యాదవ్ తెలిపారు. హరియాణా టెన్నిస్ క్రీడాకారిణి రాధికా యాదవ్పై దీపక్ యాదవ్ కాల్పులు జరపడంతో ఆమె అక్కడికక్కడే ప్రాణాలు కోల్పోయింది. దీపక్ స్వయంగా తన నేరం ఒప్పుకోవడంతో కోర్టు ఒకరోజు పోలీసు కస్టడీ, అనంతరం జ్యూడిషియల్ కస్టడీకి ఆదేశించింది. టెన్నిస్ అకాడమీని రాధికా నడుపుతుండటం ఆయనకు ఇష్టం లేకపోవడం, కుమార్తె సంపాదనపై ఆధార పడుతున్నావంటూ పలువురు హేళన చేయడంతో దీపక్ క్షణికావేశంలో ఈ దారుణానికి పాల్పడినట్టు పోలీసులు చెబుతున్నారు. 'రాధికా తండ్రి ఉదయమే 5 గంటలకు ట్రైనింగ్ సెంటర్కు అమ్మాయిని తీసుకు వెళ్లేవాడు. ట్రైనింగ్ పూర్తయిన తర్వాత సాయంత్రం ఇంటికి తీసుకువచ్చేవాడు. అంతవరకూ పాపను కనిపెట్టుకునే ఉండేవాడు. ఎక్కడికీ వెళ్లేవాడు కూడా కాదు. పోలీసు స్టేషన్లో తన చర్చకు ఒక్క కారణం కూడా చెప్పలేదు. ఉరిశిక్ష అంటూ ఉంటే ఆ శిక్ష నాకు వేయండని పోలీసుల ముందు వాపోయాడు' అని విజయ్ యాదవ్ మీడియాకు తెలిపారు.

హరియాణాకు చెందిన టెన్నిస్ క్రీడాకారిణి రాధికా యాదవ్ను ఆమె తండ్రి దీపక్

యాదవ్ హత్య చేసిన ఘటన సంచలనమైంది. సామాజిక మాద్వ్యమాల్లో అదేపనిగా లీడ్ చేస్తుండటం, ఆమె తీరుకారణంగా తెలిసి వాళ్ల ఎదుట తలెత్తుకోలేకపోతున్నాననే కారణంతో కన్నతండ్రే ఆమెను తుపాకీతో కాల్చిచంపాడు. ఈ విషయాన్ని దీపక్ యాదవ్ అంగీకరించాడు. అయితే తాజాగా రాధికా యాదవ్ పోస్ట్మార్టం నివేదికలో ఆసక్తికరమైన విషయం వెలుగుచూసింది. నాలుగు బుల్లెట్లు ఆమె ఛాతీ నుంచి దూసుకెళ్లినట్టు వెల్లడైంది. ఇది దీపక్ కుమార్ అంగీకరించినట్టు పోలీసులు నమోదు చేసిన ఎఫ్ఐఆర్లోని సమాచారానికి భిన్నంగా ఉంది. తన కుమార్తెను వెనుక నుంచి కాల్చినట్టు దీపక్ అంగీకరించాడని పోలీసులు ఎఫ్ఐఆర్లో పేర్కొన్నారు. అయితే ఈ నాలుగు బుల్లెట్లు ముందునుంచే కాల్చినట్టు పోస్ట్మార్టమ్ నివేదిక చెబుతోంది. రాధికపై నాలుగు సార్లు కాల్పులు జరిగాయని, ఆమె ఛాతీ వద్ద బుల్లెట్ గాయాలయ్యాయని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రి బోర్డ్ మెంబర్, సర్జన్ డాక్టర్ దీపక్ మాథూర్ తెలిపారు. మృతదేహం నుంచి బుల్లెట్లు బయటకు తీసి ఫోరెన్సిక్ పరీక్షలకు పంపామని ధ్రువీకరించారు. పోస్ట్మార్టంలో వెలుగుచూసిన విషయం, నిందితుడు చెప్పిన విషయం పరస్పర విరుద్ధంగా ఉండటంతో రాధిక హత్యకు దారితీసిన పరిస్థితులపై కొత్త అనుమానాలు తావిస్తోందని అంటున్నారు. రాధిక టెన్నిస్ అకాడమీ నడుపుతుండటం, అది తరచు తండ్రికూతుళ్ల మధ్య ఘర్షణకు దారితీయడం, కూతురు సంపాదనపై బతుకుతున్నావంటూ పలువురు హేళన చేయడంతో దీపక్ మనస్తాపానికి గురైనట్టు పోలీసులు చెబుతున్నారు. దీపక్కు పలు ఆస్తులున్నాయని, ఇంటి అద్దెలు వస్తుండటంతో ఆర్థికంగా బలంగానే ఉన్నారని, కూతురు సంపాదన మీద ఆధారపడాల్సిన అవసరం లేదని తెలిపారు. టెన్నిస్ అకాడమీని ఆపేయాలని పలుమార్లు చెప్పినా అందుకు రాధిక నిరాకరిస్తూ వచ్చింది. ఈ క్రమంలోనే దీపక్ అతి సమీపం నుంచి కాల్పులు జరిపి కూతురు ఉసురుతీసుకున్నాడు. ఆసక్తికరంగా పోలీసుల దర్యాప్తులో భాగంగా మాజీ కోచ్తో రాధిక జరిపిన సంభాషణలు తాజాగా వెలుగుచూసాయి. ఇంట్లోని పరిస్థితి, కెలీర్ పరంగా ఎదగాలనే తపన మాజీ కోచ్తో రాధిక మాట్లాడిన సంభాషణల్లో చోటుచేసుకున్నాయి. ఇంట్లో అనేక ఆంక్షలు పెడుతున్నారని, స్వతంత్రంగా బతకాలని ఉందని రాధిక అభిలషించింది. విదేశాలకు వెళ్లాలనే యోచనలో కూడా ఆమె ఉంది. దుబాయ్, ఆస్ట్రేలియా ఆమె ప్రాధాన్యతాక్రమాల్లో ఉన్నాయి. తన ప్లాన్స్ గురించి తండ్రితో పంచుకున్నప్పటికీ ఆయన నిరాకరించినట్టు తెలిపింది. ఆర్థిక కోణం నుంచి ప్రధానంగా తన తండ్రి ఆందోళన పడేవారని, ఎంత కూడబెట్టావని అడిగేవాడని రాధిక తెలిపింది. డబ్బుల విషయంలోనే ఈ ఇద్దరి మధ్యా ప్రధానంగా చర్చ, అసమ్మతులు చోటుచేసుకునేవని పోలీసులు చెబుతున్నారు. తాజాగా ఆ కోణం నుంచి విచారణ జరుపుతున్నారు.

వరుడు 40.. వధువు 13 ఏళ్లు

మైనర్ బాలికకు వివాహం

బాలిక ఫిర్యాదుతో ఆమె తల్లి, మరో ముగ్గురిపై కేసు నమోదు

మైనర్ బాలిక (13)కు 40 ఏళ్ల వ్యక్తితో పెళ్లి చేశారు. అనంతరం ఆ బాలిక తాను చదువుతున్న పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడిని కలిసి న్యాయం చేయాలని ప్రాధేయపడింది. రంగారెడ్డి జిల్లా నందిగామకు చెందిన ఓ మహిళకు ఒక కూతురు, కుమారుడు ఉన్నారు. భర్త చనిపోవడంతో కూలి పనులు చేసుకుంటూ పిల్లలను పోషిస్తోంది. ఆమె కూతురు ప్రభుత్వ పాఠశాలలో 8వ తరగతి చదువుతోంది. కుటుంబ పోషణ భారమవడంతో కూతురికి పెళ్లి చేసేందుకు మద్దతుని సంప్రదించగా.. అతను రంగారెడ్డి జిల్లా చేవెళ్లమండలం కందవాడకు చెందిన 40ఏళ్లకి ఆస్తి బాగా ఉందంటూ సంబంధం తెచ్చాడు. దీంతో మే 28న వివాహం జరిపించారు. ఈ క్రమంలో ఇష్టం లేని పెళ్లి చేశారని, చదువుకుంటానంటూ మంగళవారం బాలిక.. పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడికి తెలిపింది. ఆయన నందిగామ తహసీల్దార్ వద్దకు బాలికను తీసుకెళ్లగా ఆయన పోలీసులకు సమాచారమిచ్చారు. బాలిక ఫిర్యాదు మేరకు ఆమె తల్లితో పాటు పెళ్లికొడుకు, మద్దతు, వివాహం జరిపిన పూజారిపై బాల్య వివాహ నియంత్రణ చట్టం కింద పోలీసులు కేసు నమోదు చేశారు. అనంతరం బాలికను రెస్క్యూ హోంకు తరలించారు.

రెండు నెలల్లో 13 బాల్య వివాహాలను అడ్డుకున్న ఐసీడిఎస్ అధికారులు

చిత్తూరు జిల్లాలో అప్రమత్తమైన యంత్రాంగం

చిత్తూరు జిల్లా పలమనేరు, నగరి, కుప్పం నియోజకవర్గాల్లో రెండు నెలల్లో దాదాపు 13 బాల్య వివాహాలను ఐసీడిఎస్ అధికారులు అడ్డుకున్నారు. పెళ్లిళ్ల సీజన్ కాకపోయినప్పటికీ గత రెండు నెలల్లోనే 13 బాల్య వివాహాలపై సమాచారం అందడం ఆందోళన కలిగిస్తోంది. దీనికి తోడు శ్రావణ మాసం కావడంతో మరిన్ని బాల్య వివాహాలు జరిగే అవకాశం ఉందని ఉన్నతాధికారులు హెచ్చరికలను జారీ చేశారు. అంగన్వాడీ, ఆశా వర్కర్లు, గ్రామ, వార్డు సచివాలయ ఉద్యోగుల్ని ఐసీడిఎస్ పర్సవేక్షకులు అప్రమత్తం

చేస్తున్నారు. చిత్తూరు జిల్లాలో గతేడాది మార్చిలో బాల్య వివాహాల్ని అడ్డుకునే వ్యవస్థను ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది. ఈ సంవత్సరం ఇప్పటి వరకూ 27 పెళ్లిళ్లను అడ్డుకున్నారు. 1098, 100, 181 తదితర సంబంధాలకు ఫిర్యాదు చేసి బాల్య వివాహాలపై సమాచారం అందజేస్తే సంబంధిత శాఖల అధికారులు వెంటనే స్పందించి నిలుపుదల చేయిస్తారు.

యాదమిల మండలంలోని ఓ గ్రామంలో విద్యార్థిని (16)కి ఇటీవల వివాహం చేశారు. స్థానికుల ద్వారా సమాచారం అందుకున్న ఐసీడీఎస్ సిబ్బంది గ్రామానికి వెళ్లగా అప్పటికే తిరుపతిలో వివాహం చేసుకుని బాలికతోపాటు యువకుడు అజ్ఞాతంలోకి వెళ్లిపోయినట్లు గుర్తించారు. బాలిక కుటుంబ సభ్యులకు కౌన్సెలింగ్ ఇచ్చి సిబ్బంది వెనుదిరిగారు. రామకుష్టం మండలంలో మరొక బాలికకు పెళ్లి చేసేందుకు సిద్ధమవుతూ స్థానికులు, ఉపాధ్యాయులు వెంటనే స్పందించడంతో ఈ విషయం బయటికొచ్చింది.

అవగాహన కల్పిస్తున్నాం: ఐసీడీఎస్ పీడి వెంకటేశ్వరి

బాల్య వివాహాలు చేసేవారిని గుర్తించి కౌన్సెలింగ్ ఇస్తున్నామని ఐసీడీఎస్ పీడి వెంకటేశ్వరి తెలిపారు. వాటి వల్ల కలిగే అనర్థాలు, తల్లి బిడ్డలకు వచ్చే ఆరోగ్యపరమైన సమస్యలను కుటుంబసభ్యులకు వివరిస్తున్నామని వెల్లడించారు. ఎన్ని చెప్పినా సరే వినకుండా పెళ్లిళ్లు జరిపిస్తే ఎదురయ్యే పరిణామాలు, శిక్షలు తెలిపి హెచ్చరిస్తున్నామని ఆమె అన్నారు. పెళ్లి వద్దు, చదువు కావాలని బాలికలు ప్రశ్నించాలని ఆమె బాధితులకు దిశానిర్దేశం చేశారు.

కలవరపరుస్తున్న బాల్య వివాహాలు

ఉమ్మడి పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఏటా 100 నుంచి 150 వరకు..

కలిగిన చర్యలు తప్పవని అధికారులు హెచ్చరికలు

ఉమ్మడి పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఏటా 100 నుంచి 150 వరకు బాల్య వివాహాలకు ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయని అధికారులు చెబుతున్నారు. జిల్లాలోని పెదవేగి మండలానికి చెందిన ఓ తండ్రికి అనారోగ్యంగా ఉండటంతో వైద్యం నిమిత్తం చేసిన అప్పు తీర్చలేక వ్యక్తి బంధువైన 30 సంవత్సరాల యువకుడికి 9వ తరగతి చదువుతున్న తన కుమార్తెను ఇచ్చి పెళ్లి చేద్దామనుకున్నారు. స్థానికులు ఈ విషయాన్ని 1098, 112కు హెల్ప్లైన్ కు ఫోన్ చేసి చెప్పడంతో ఐసీడీఎస్ అధికారులు, పోలీసులు వెళ్లి ఆ వివాహాన్ని అడ్డుకుని బాలికను వసతి గృహంలో చేర్చారు. ప్రస్తుతం ఆ బాలిక 10వ తరగతి చదువుతోంది. అలాగే కైకలూరు

ప్రాంతానికి చెందిన తల్లిదండ్రులు విడిపోవటంతో వారి కుమార్తె మేనత్త వద్ద ఉంటూ 9వ తరగతి చదువుతుంది. ఈ క్రమంలో మేనత్త తమ బంధువైన యువకుడితో ఈ బాలికకు పెళ్లి చేద్దామనుకుంది. బాలిక స్నేహితులకు విషయం తెలిసి 1098కు ఫోన్ చేసి సమాచారం ఇచ్చారు. అధికారులు వెళ్లి పెళ్లిని ఆపి, బాలికను వసతిగృహంలో చేర్చి చదివిస్తున్నారు. కాగా, బాల్య వివాహాలు చేయటం నేరమని, శిక్షలు కఠినంగా ఉంటాయని తల్లిదండ్రులతో పాటు వివాహానికి హాజరైన పెద్దలపైనా కేసులు నమోదు చేస్తామని పోలీసులు హెచ్చరిస్తున్నారు. పోలీసు శాఖ నిర్వహిస్తున్న పల్లెనిద్ర కార్యక్రమంలో ఆయా గ్రామాల్లో అవగాహన సదస్సులు నిర్వహిస్తున్నారు. దీంతోపాటు శక్తి టీమ్ పోలీసులు కళాశాలలు, పాఠశాలల్లో అవగాహన కార్యక్రమాలు నిర్వహించి బాల్య వివాహాల వలన కలిగే అనర్థాలపై విద్యార్థులకు వివరిస్తున్నారు.

చట్టపరంగా చర్చలు: ఎస్పీ

బాల్య వివాహాలు చేయాలని చూస్తే చట్టపరంగా చర్చలు తీసుకుంటామని జిల్లా ఎస్పీ ప్రతాప్ శివకిశోర్ హెచ్చరించారు. ఎవరైనా వీటికి పాల్పడుతున్నట్లు తెలిస్తే 112కు గానీ, దగ్గరలోని పోలీసులకు గానీ చెబితే వెంటనే అడ్డుకుంటామని చెప్పారు. ఇంక చాటుమాటుగా వివాహాలు చేస్తే కేసులు నమోదు చేసి జైలుకు పంపుతామని ఎస్పీ చెప్పారు.

**బాల్య వివాహాలకు చరమగీతం
సామాజిక ప్రగతికి అభ్యుదయ తోరణం**

బిచ్చగాళ్ల మాఫియాలో చిక్కుకున్న

బాలలకు డీఎన్ఎ టెస్టులు

దేశంలోనే తొలిసారిగా ప్రారంభించిన పంజాబ్ ప్రభుత్వం

ఐదు జిల్లాల్లోని భిక్షగాళ్లకు డీఎన్ఎ టెస్టులు

భిక్షాటన చేస్తున్న బాలల తల్లిదండ్రులను గుర్తించేందుకు కసరత్తు

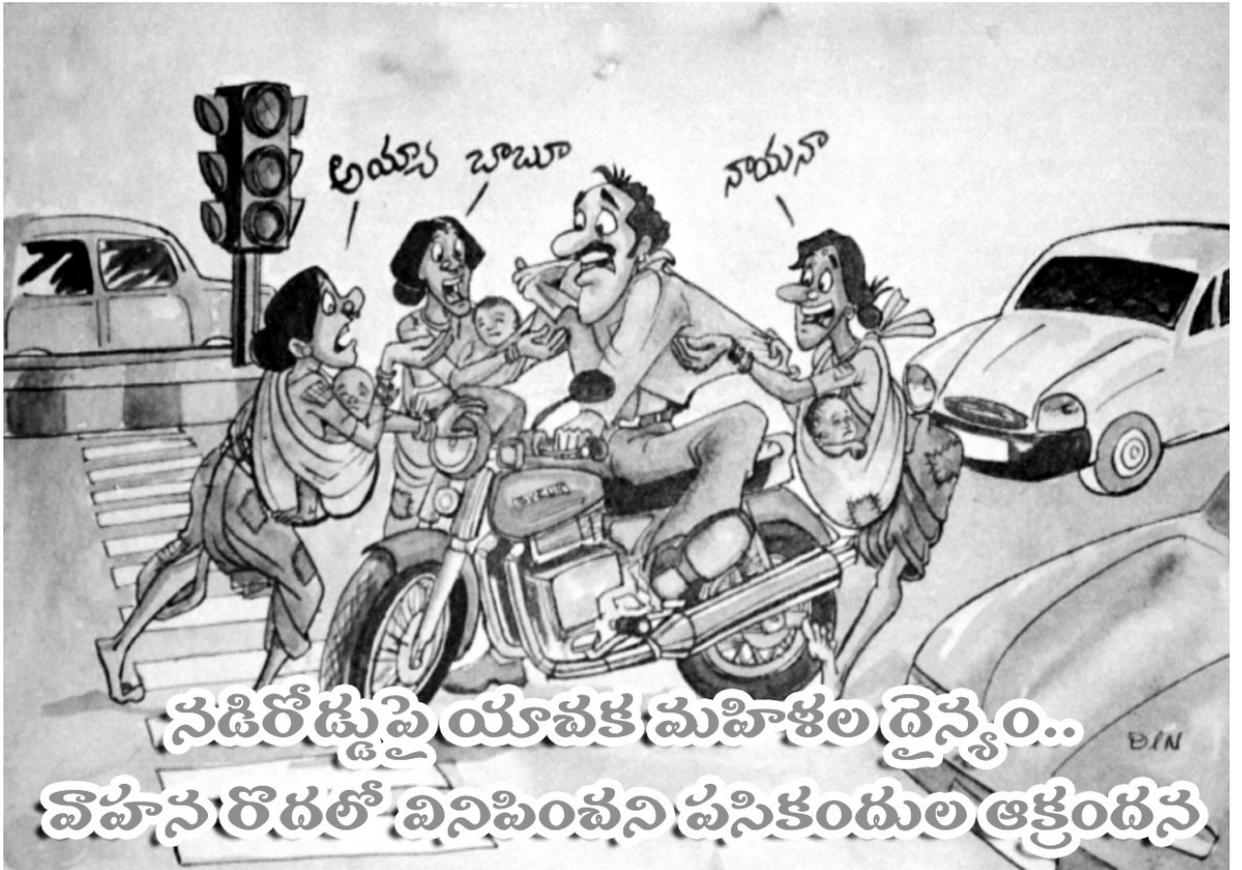
బాధ్యులైన భిక్షగాళ్లకు గరిష్టంగా ఐదేళ్ల దాకా జైలుశిక్ష

పంజాబ్‌ను భిక్షాటన జరగని రాష్ట్రంగా తీర్చిదిద్దాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. ఇందులో భాగంగా భిక్షాటన చేస్తున్న పిల్లలు, వారి సంరక్షకులుగా ఉన్నవారికి ఎక్కడికక్కడ డీఎన్ఎ పరీక్షలు నిర్వహిస్తారు. ఒకవేళ భిక్షాటన చేస్తున్న బాలలతో, వారి వెంటనున్న పెద్దలకు జన్మపరమైన సంబంధం లేదని డీఎన్ఎ టెస్టుల్లో తేలితే చట్టపరమైన కఠిన చర్యలు తీసుకుంటారు. ఇతరుల పిల్లలతో భిక్షాటన చేయిస్తున్నందుకు, బాధ్యులైన వ్యక్తులకు జైలుశిక్ష పడుతుందని అధికార వర్గాలు తెలిపాయి. బాలల అక్రమ రవాణాను అడ్డుకోవడమే తమ ప్రధాన లక్ష్యమని వెల్లడించాయి. ఫైలట్ ప్రాజెక్టుగా భిక్షగాళ్లకు డీఎన్ఎ పరీక్షలు చేయించాలంటూ పంజాబ్‌లోని ఐదు జిల్లాల డిప్యూటీ కమిషనర్లు(డీసీ), అడిషనల్ డిప్యూటీ కమిషనర్ల(ఎడీసీ)కు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మార్గదర్శకాలను జారీ చేసింది. 'ప్రాజెక్ట్ జీవన్ షోత్-2'లో భాగంగా రాష్ట్ర సామాజిక భద్రత, మహిళా శిశు సంక్షేమ విభాగం డైరెక్టరేట్ నుంచి ఈ ఆదేశాలు జారీ అయ్యాయి. భిక్షగాళ్లకు డీఎన్ఎ పరీక్షలు చేయించడంపై ఆదేశాలను జారీ చేసే అధికారాలను సెక్షన్ 27(9) ప్రకారం జిల్లాస్థాయి శిశు సంక్షేమ కమిటీలకు కేటాయించారు. డీఎన్ఎ టెస్టులు చేయడానికి అవసరమైన అనుమతులను డిప్యూటీ కమిషనర్లు(డీసీ), అడిషనల్ డిప్యూటీ కమిషనర్లు (ఎడీసీ) మంజూరు చేస్తారు. జిల్లా కేంద్రాల్లోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రుల్లో ఉండే లేబొరేటరీలు భిక్షగాళ్ల నుంచి శాంపిళ్లను సేకరిస్తాయి. ఈ శాంపిళ్లకు పంజాబ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి చెందిన ఫోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబొరేటరీలో ఉచితంగా పరీక్షలు చేస్తారు. శాంపిళ్లు అందిన తర్వాత, వారంలోగా డీఎన్ఎ టెస్ట్ రిపోర్టులను సంబంధిత ఏరియాల్లోని పోలీసు విభాగాలకు పంపిస్తారు. డీఎన్ఎ టెస్టుల నివేదికల్లోని సమాచారాన్ని గోప్యంగా ఉంచుతారు. భిక్షాటన చేస్తున్న బాలలను ఈ రిపోర్టులు వచ్చే వరకు బాలల సంరక్షణ కేంద్రాల్లో ఉంచుతారు. ఈ వ్యవధిలో వారి రక్షణ బాధ్యత జిల్లా బాలల సంక్షేమ కమిటీదే. భిక్షాటన చేస్తున్న బాలలకు,

వారి వెంటనున్న పెద్దలతో జన్ము సంబంధం లేదని డీఎన్ఎ రిపోర్టుల్లో తేలితే పోలీసులు చట్టపరమైన చర్యలు ప్రారంభిస్తారు. బాధ్యులైన భిక్షగాళ్లపై కేసులు నమోదు చేస్తారు. ఇందుకు అనుగుణంగా బెగ్గర్స్ యాక్ట్లో సవరణలు చేస్తామని ఆప్ సర్కార్ వర్గాలు అంటున్నాయి. ఇతరుల పిల్లలతో భిక్షాటన చేయించినట్లు తేలిన వారికి గరిష్టంగా ఐదేళ్ల దాకా జైలుశిక్షతో పాటు రూ.1 లక్ష దాకా జరిమానా పతాచిచ్చని వెల్లడించాయి. బాధిత బాలలను చదివించే, వసతిని కల్పించే బాధ్యతను ప్రభుత్వం చేపడుతుందని తెలిపాయి.

పిల్లలతో భిక్షాటన చేయిస్తున్న మురాల ఆటకట్టిస్తాం

“రాష్ట్రంలో ఎంతోమంది పిల్లలు తప్పిపోయిన దాఖలాలు ఉన్నాయి. నేటికీ పిల్లల ఆచూకీ దొరకక తల్లడిల్లుతున్న తల్లిదండ్రులు ఉన్నారు. ఇది చాలా పెద్ద సమస్య. పిల్లలను కిడ్నాప్ చేసి భిక్షాటన చేయిస్తున్న మురాల ఆటలను ఇక సాగనివ్వం. డీఎన్ఎ టెస్టులతో ఇక ఇలాంటి మురాల ఆటకట్టవుతుంది. తొలివిడతగా పాటియాలా, భటండా, లూథియానా, అమృత్సర్ సహా మొత్తం 5 జిల్లాల్లోనే ఈ డ్రైవ్ జరుగుతుంది. భిక్షగాళ్ల చెరలో చిక్కుకున్న బాలలను విడిపించి చదివిస్తాం. భావి భారత పౌరులుగా తీర్చిదిద్దతాం” అని పంజాబ్ సామాజిక భద్రత, మహిళా శిశు సంక్షేమ శాఖ మంత్రి డాక్టర్ బల్జిత్ కౌర్ స్పష్టం చేశారు.

బాలికపై ఐదుగురు బాలుర అత్యాచారం

నిందితుల్లో నలుగురు 4, 5వ తరగతి విద్యార్థులు

మరొకరు ఇంటర్ విద్యార్థి

మహబూబ్ నగర్ జిల్లా జడ్చర్లలో తొమ్మిదేళ్ల బాలికపై ఐదుగురు బాలురు అత్యాచారానికి పాల్పడ్డారు. మూడు రోజుల క్రితం ఈ దారుణ ఘటన జరిగింది. స్థానికులు, పోలీసు వర్గాల ద్వారా తెలిసిన సమాచారం మేరకు... జడ్చర్ల మునిసిపాలిటీలోని ఓ కాలనీలో ఆ బాలిక కుటుంబం నివసిస్తోంది. ఆమెకు సోదరి, సోదరుడు ఉన్నారు. ఆ రోజు తండ్రి ఉదయమే బయటికి వెళ్లాడు. తల్లి అస్వస్థతకు గురైన పెద్ద కుమార్తెను ఆస్పత్రికి తీసుకెళ్లంది. అదే సమయంలో నలుగురు బాలురు ఇంటికి వచ్చారు. బాలికపై ఆ నలుగురితో పాటు ఆమె సమీప బంధువు కూడా అత్యాచారానికి పాల్పడ్డాడు. ఇంటికి వచ్చిన తల్లి ముభావంగా ఉన్న చిన్న కుమార్తెను ప్రశ్నించడంతో జరిగిన దారుణాన్ని తెలిపింది. వెంటనే చికిత్స కోసం స్థానిక ప్రభుత్వ ఆస్పత్రికి తీసుకెళ్లంది. అనంతరం బాలికను సభి కేంద్రానికి తరలించారు. అత్యాచారానికి పాల్పడిన ఐదుగురు బాలురలో 4వ, 5వ తరగతి చదువుతున్న 12 సంవత్సరాల వయస్సున్న వారు నలుగురు కాగా ఇంటర్ చదువుతున్న 16 ఏళ్ల మరో బాలుడు ఉన్నాడు. వారిపై గ్యాంగ్ రేప్, పోక్సో కేసు నమోదు చేశారు.

బాలికపై నలుగురు విద్యార్థులు అత్యాచారం!

సమాజాన్ని ఆందోళన కలిగించే సంఘటన ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో చోటు చేసుకుంది. ఘజియాబాద్ నగరంలో 9వ చదువుతున్న బాలికపై తోటి విద్యార్థులు నలుగురు కలిసి అత్యాచారం చేశారు. బాధితురాలి తల్లి ఇచ్చిన ఫిర్యాదు మేరకు పోలీసులు కేసు నమోదు చేశారు. పోలీసులు ఇచ్చిన వివరాల ప్రకారం.. ఘజియాబాద్ నగరంలోని ఒక గేటెడ్ కమ్యూనిటీలో 9వ తరగతి బాలికపై నలుగురు మైనర్ బాలురు అత్యాచారం చేసినట్లు తమకు ఫిర్యాదు అందడంతో ఘటన స్థలానికి చేరుకున్నామని పోలీసులు తెలిపారు. విచారణలో నలుగురిలో ముగ్గురు బాలికకు పాఠశాల నుండే తెలిసినవారేనని అన్నారు. ఈ సంఘటన జరిగినప్పుడు బాలిక ఇంట్లో ఒంటరిగా ఉందని .. ఆమె తల్లి మార్కెట్ కు వెళ్లందని పోలీసులు తెలిపారు. 'ఆ మైనర్ బాలిక ఇన్ స్టిట్యూట్ లో ఒక అబ్బాయితో పరిచయం పెంచుకుంది, అతను తనను కలవమని మెసేజ్ చేస్తున్నాడు ఉదయం 11.30

గంటల ప్రాంతంలో అతను ఆమె ఇంటికి చేరుకుని తలుపు తట్టాడు. ఆమె గేటు తెరిచినప్పుడు, అతను మరో ముగ్గురు అబ్బాయిలతో కలిసి బలవంతంగా గదిలోకి చొరబడి ఆమెపై బలవంతంగా దాడి చేశారు. ఈలోగా, ఆమె తల్లి మార్కెట్ నుండి ఇంటికి తిరిగి వచ్చి ఇంటి తలుపు తెరిచి ఉంది. ఆమె లోపలికి వెళ్లి, తన కుమార్తెతో పాటు నలుగురు అబ్బాయిలను చూసింది. ఆమె తన కుమార్తెను గది నుండి బయటకు తీసుకెళ్లి, పోలీసులకు ఫోన్ చేసి ముందు అబ్బాయిలను లోపలికి లాక్ చేసిందని అధికారి తెలిపారు. అత్యచార ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న వారందరూ 9, 10, 11 తరగతులు చదువుతున్నారని.. బాలికను వైద్య పరీక్షల కోసం పంపినట్లు ఏసీపీ తెలిపారు.

విద్యార్థితో టీచరమ్మ బలవంతపు శృంగారం!

ముంబైలో ఓ విద్యార్థిని బలవంతంగా ఒప్పించి, అతడితో పలుమార్లు శృంగారంలో పాల్గొన్న ఉపాధ్యాయురాలిని పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. బాధితుడు అదే పాఠశాలలో 12వ తరగతి చదువుతున్న విద్యార్థి. దేశంలోని ఐదు అత్యున్నత పాఠశాలల్లో ఒకటిగా గుర్తింపు పొందిన ముంబైలోని స్కూల్లో ఈ ఘటన వెలుగుచూసింది. బాధిత బాలుడిని సదరు ఉపాధ్యాయురాలు తన వెంట బెట్టుకొని ఫైవ్ స్టార్ హోటళ్లు, ఇతర చోట్లకు తీసుకెళ్లి అతడితో శృంగారంలో పాల్గొన్నట్లు ఆరోపణలు వ్యక్తమవుతున్నాయి. ఆ ఉపాధ్యాయురాలి వేధింపులు తాళలేక బాధిత బాలుడు ఎట్టకేలకు ఘోరాన్ని బయటపెట్టాడు. 12వ తరగతి పరీక్షలు పూర్తయ్యాక ఒకానొక రోజు.. బాలుడిని వెంటబెట్టుకొని తీసుకురావాలంటూ అతడి ఇంటికి ఆ ఉపాధ్యాయురాలు తన పనివాణ్ణి పంపింది. వెళ్లడం ఇష్టంలేని బాధితుడు, మహిళా టీచర్ వేధింపుల గురించి తన తల్లిదండ్రులకు చెప్పుకొన్నాడు. ఈ ఘటనపై దాదర్ పోలీసులకు బాధితుడి తల్లిదండ్రులు ఫిర్యాదు చేశారు. బాలుడి స్టేట్మెంట్ను పోలీసులు నమోదు చేశారు. ఉపాధ్యాయురాలి ప్రతిపాదనకు బాలుడు అంగీకరించకపోతే, మరో మహిళ ఆ బాలుడిని ఒప్పించిందని.. వయసులో తమకన్నా పెద్దవారైన మహిళలతో టీనేజర్లు లైంగిక సంబంధం పెట్టుకోవడం మామూలేనంటూ సదరు మహిళ బాధితుడితో అన్నట్లు పోలీసులు గుర్తించారు. ఈ ఘటనకు సంబంధించి సదరు ఉపాధ్యాయురాలిని పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. ఆమెపై పోక్సో, కౌమార న్యాయ చట్టాల కింద కేసు నమోదు చేశారు. మహిళా టీచర్ చెప్పినట్లుగా వినాలని బాలుడిని ఒప్పించిన సదరు మహిళపైనా ఎఫ్ఐఆర్ నమోదైంది.

కిరాయి హంతకులతో హత్య చేయించిన భార్య

పెళ్లయిన 45 రోజులకే ఓ యువతి, తన ప్రియుడి సహకారంతో భర్తను కిరాయి హంతకులతో చంపించింది. నిందితురాలు 23 ఏళ్ల గుంజాదేవి. ఆమెకు నబీన్ గర్ సమీపంలోని బర్వాన్ గ్రామానికి చెందిన ప్రియాంశు (25) తో పెళ్లయింది. ఈ వివాహం ఆమెకు ఇష్టంలేదు. పెళ్లికి నెలన్నర ముందు నుంచి గుంజాదేవికి తన మేనమామ జీవన్ సింగ్ (55) తో వివాహేతర సంబంధం ఏర్పడింది. గుంజాదేవి-జీవన్ పెళ్లి చేసుకోవాలనుకున్నారు. దీనికి ఇరువైపుల పెద్దలు అంగీకరించలేదు. ఆ తర్వాత ప్రియాంశు తో గుంజాదేవికి బలవంతంగా పెళ్లి జరిపించారు. ఆ తర్వాత కూడా.. జీవన్ ను ఆమె మరిచిపోలేకపోయింది. భర్త ప్రియాంశును హత్య చేయించేందుకు జీవన్ సహకారంతో ఇద్దరు కిరాయి హంతకులను మాట్లాడుకుంది. జూన్ 25న తన సోదరిని కలిసేందుకు వెళ్లిన ప్రియాంశు నబీన్ గర్ రైల్వే స్టేషన్ లో దిగాడు. తనను తీసుకెళ్లేందుకు రైల్వే స్టేషన్ కు ఎవరినైనా పంపాలని గుంజాదేవికి ఫోన్ చేశాడు. దీన్నే అవకాశంగా తీసుకున్న ఆమె కిరాయి హంతకులను రైల్వే స్టేషన్ కు పంపింది. వారు ప్రియాంశును టైక్ పై ఎక్కించుకొని మార్గమధ్యలో తుపాకీతో కాల్చిచంపారు. ఈ ఘటనపై ప్రత్యేక దర్యాప్తు బృందాన్ని ఎస్ఐ ఏర్పాటు చేశారు. కుటుంబసభ్యులను పోలీసులు ప్రశ్నిస్తుండటంతో భయపడి అత్తగారి ఇంట్లోంచి పారిపోయేందుకు ప్రయత్నించిన గుంజాదేవిని పోలీసులు అదుపులోకి తీసుకున్నారు. నిందితురాలి ఫోన్ లో కార్ లిస్ట్ ను పరిశీలించిన పోలీసులు.. భర్త హత్యకు గురైన రోజు జీవన్ నంబర్ కు ఆమె పదేపదే ఫోన్ చేసినట్లు గుర్తించారు. గుంజాదేవి నుంచి హత్యకు సుపాల్ తీసుకున్న ఇద్దరిని అరెస్టు చేశారు. పరాలిలో ఉన్న జీవన్ ను పట్టుకునే పనిలో ఉన్నారు. కాగా ఔరంగాబాద్ జిల్లా నబీన్ గర్ సమీపంలో రెండు వారాల క్రితం ఇలాంటి ఘటనే జరిగింది. పెళ్లయిన కొన్నిరోజులకే పూజ అనే యువతి, తన ప్రియుడు కమలేష్ యాదవ్ తో కలిసి భర్త బిక్రామ్ ను హత్యచేసేందుకు యత్నించింది.

యువతిని రేప్ చేసి.. ఆపై సెల్ఫీ దిగి..

పుణెలో డెలివరీ బాయ్ పేరుతో ఘోరం

డెలివరీ బాయ్ నని చెప్పుకొని ఇంట్లోకి చొరబడ్డ దుండగుడు ఒంటరిగా ఉన్న యువతి (22) పై అత్యాచారానికి పాల్పడ్డాడు. బాధితురాలి ఫోన్ తోనే అతడు సెల్ఫీ దిగి.. 'నేను మళ్లీ వస్తా' అంటూ బెదిరింపు సందేశాన్నించడం గమనార్హం! పుణెలోని అత్యంత కట్టుదిట్టమైన

భద్రత గల కోండ్వాలోని రెసిడెన్షియల్ సొసైటీలో ఈ ఘటన జరిగింది. కొరియర్ డెలివరీ బాయ్ గా చెప్పుకొని దుండగుడు యువతి ఉంటున్న ఫ్లాట్ కు వెళ్లాడు. బ్యాంకు నుంచి లెటర్ వచ్చిందని సంతకం చేసి తీసుకోవాలంటూ యువతితో దుండగుడు చెప్పాడు. పెన్ను తెచ్చేందుకు ఆమె పడకగదిలోకి వెళ్లింది. వెంటనే ఇంట్లోకి ప్రవేశించిన దుండగుడు పడకగదిలోకి వెళ్లి ఆమె ముఖంపై మత్తు మందు స్ప్రే కొట్టాడు. స్పృహ కోల్పోయిన ఆమెపై అత్యచారానికి పాల్పడ్డాడు. బాధితురాలికి మెలకువ వచ్చేసరికి ఫోన్లో.. 'నేను మళ్ళీ వస్తాను' అనే మెసేజ్ ఉంది. దుండగుడు ఆమె ఫోన్ తోనే సెల్ఫీ దిగాడు. ఘటనపై కేసు నమోదు చేసిన పోలీసులు నిందితుడిని పట్టుకునేందుకు 10 ప్రత్యేక బృందాలను ఏర్పాటు చేశారు.

ఆసరా కోసం పెళ్లి చేసుకుంటే ఆస్తి మొత్తం కొట్టేశాడు

ఆస్తిపాస్తులు ఉన్నా.. భర్త, కుమారుడి మరణంతో ఓ మహిళ ఒంటరిగా మిగిలింది. జీవిత చరమాంకంలో తనకు ఆసరా ఉంటాడని భావించి ఓ వ్యక్తిని పెళ్లి చేసుకుంటే.. అతడు ఆమెను నిండా ముంచేశాడు. దీనిపై బాధితురాలు చిత్తూరులోని జిల్లా పోలీసు కార్యాలయంలో జరిగిన ప్రజా సమస్యల పరిష్కార వేదిక (పీజేఆర్ఎస్)లో ఎస్పీ మణికంఠను కలిసి ఫిర్యాదు చేసింది. వివరాలివ్.. చిత్తూరు జిల్లా రామకుప్పం మండలం రాజుపేటకు చెందిన నాగమణి భర్త కర్ణాటకలో విద్యుత్ శాఖలో డీఈ కేడర్ లో పనిచేశారు. వీరి కుమారుడు 15 ఏళ్ల కిందట రోడ్డు ప్రమాదంలో చనిపోయాడు. పదేళ్ల క్రితం భర్త వెంకటప్పరెడ్డి కూడా అనారోగ్యంతో మృత్యుచెందారు. అప్పటి నుంచి ఆమె ఒంటరిగా మిగిలారు. వయసు మీద పడుతుండడంతో.. తనకు, తన ఆస్తికి భద్రతతో పాటు, జీవిత చరమాంకంలో ఓ తోడు కావాలని, జమున అనే పెళ్లిళ్ల బ్రోకర్ ద్వారా బంగారుపాళ్ళం మండలం శేషాపురానికి చెందిన శివప్రసాద్ ని కలిసింది. నాగమణి ఆర్థిక పరిస్థితి తెలియడంతో.. శివప్రసాద్ తన భార్య కరోనాతో చనిపోయినట్లు నకిలీ డెత్ సర్టిఫికేట్ ను చూపించాడు. తనకు పిల్లలు కూడా లేరని, ఒంటరిగా ఉన్నట్లు చెప్పాడు. నాగమణి ఈ మాటలు నమ్మింది. 2022లో శివప్రసాద్ ను పెళ్లి చేసుకుంది. తనను పూర్తిగా నమ్మాక.. నాగమణిని మోసం చేయడానికి శివప్రసాద్ పథకం రూపొందించాడు. ఆ ప్రకారం తనకు ఆర్బీఐ నుంచి కోట్లాది రూపాయలు రావాల్సి ఉందంటూ ఓ నకిలీ లెటర్ ను చూపించాడు. ఈ నిధులు విడుదల కావాలంటే రూ.15కోట్లు ట్యాక్స్ రూపంలో చెల్లించాలని

నమ్మించాడు. నాగమణి బ్యాంకు అకౌంట్ నుంచి శివప్రసాద్ అన్న చక్రవర్తి, వదిన హేమలత అకౌంట్లకు రూ.3 కోట్లు మళ్లించాడు. నాగమణికి సంబంధించిన రూ.10కోట్ల విలువ చేసే వ్యవసాయ భూమి, బెంగళూరులో రూ.15 కోట్ల విలువ చేసే అపార్ట్మెంట్ను విక్రయించాడు. ఆ తర్వాత ఆర్బీఐ విషయమై నాగమణి నిలదీయడంతో గతేడాది డిసెంబరులో ఇంటి నుంచి పరారయ్యాడు. శివప్రసాద్ను వెతుక్కుంటూ నాగమణి శేషాపురానికి రాగా, ఆయన తన భార్య, కుమార్తె, బంధువులతో కలిసి ఉండటాన్ని చూసింది. నాగమణిని చూసిన శివప్రసాద్ అక్కడి నుంచి కూడా పరారయ్యాడు.

నిత్య పెళ్లికూతురు..

డబ్బు కోసం 11 మందిని పెళ్లాడిన యువతి

తాజా వరుడి ఆత్మహత్యతో వెలుగులోకి..

వివాహ బంధాన్ని ఓ యువతి వృత్తిగా మార్చేసింది. నగలు, నగదు కోసం ఏకంగా 11 మందిని పెళ్లి చేసుకుంది. ఈమె పెళ్లి చేసుకుని మోసగించిందన్న మనస్తాపంతో తాజా వరుడు ఆత్మహత్యకు పాల్పడడంతో ఈ పెళ్లిళ్ల గుట్టు వెలుగులోకి వచ్చింది. పోలీసుల కథనం మేరకు.. తమిళనాడులో నామక్కల్ జిల్లాకు చెందిన శివషణ్ముగం (37).. భార్యతో ఏర్పడిన మనస్తర్షల కారణంగా తన తల్లితో కలిసి ఉంటున్నాడు. రెండో వివాహం కోసం పెళ్లిళ్ల బ్రోకర్లు తమిళ్ సెల్వి (45), కస్తూరి (38), ముత్తులక్ష్మి (45), వేల్ మురుగన్ (55), నారాయణన్ (56)లను సంప్రదించగా, వారంతా కలిసి మదురైకు చెందిన జ్యోతి అలియాస్ జ్యోతిలక్ష్మి (23)ని దీప అనే వధువుగా చూపించారు. పెళ్లి కుదిర్చితే రూ.4 లక్షలు కమిషన్ ఇచ్చేలా శివషణ్ముగంతో ఒప్పందం కుదుర్చుకుని అడ్వాన్స్ గా రూ.1.20 లక్షలు పుచ్చుకున్నారు. ఈ నెల 7న ఓ ఆలయంలో వివాహం జరిపించారు. తర్వాత భార్యను తీసుకుని శివషణ్ముగం తన ఇంటికి వెళ్లాడు. మరుసటి రోజు దీప నగలు, నగదు, వెండి వస్తువులతో ఉడాయించింది. కంగుతిన్న వరుడు.. దీప, మధ్యవర్తులకు ఫోన్ చేయగా, వారి మొబైల్ ఫోన్లు స్విచాఫ్ చేసిఉన్నాయి. దీంతో మోసపోయానని తెలుసుకుని ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు. ఘటనపై స్థానిక పోలీసులు కేసు నమోదు చేసి దర్యాప్తు జరిపినప్పుడు అసలు విషయం వెలుగులోకి వచ్చింది. రూ.30 వేల నగదు కోసం దీప ఈ పెళ్లికి అంగీకరించినట్టు తేలింది. దీపతో పాటు ఈ కేసుతో సంబంధం ఉన్న ఐదుగురు బ్రోకర్లను పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. గతంలో ఇదే విధంగా 10 మందిని పెళ్లి చేసుకుని మోసగించినట్లు విచారణలో దీప వెల్లడించింది.

విద్యార్థినిపై ఇద్దరు అధ్యాపకుల అత్యాచారం

కర్ణాటకలోని దక్షిణ కన్నడ జిల్లాలో దారుణం

విద్యార్థినిపై ఇద్దరు లెక్చరర్లు, వారి మిత్రుడు అత్యాచారానికి పాల్పడి బ్లాక్ మెయిల్ చేస్తున్నారు. కర్ణాటకలోని దక్షిణ కన్నడ జిల్లా మూడబదరెలో ఈ దారుణం జరిగింది. బాధితురాలు తల్లిదండ్రుల సాయంతో మహిళా కమిషన్ ను ఆశ్రయించడంతో నిందితులపై పోలీసులు చర్యలు చేపట్టారు. మూడబదరెలోని ఓ ప్రతిష్టాత్మక కళాశాల ఫిజిక్స్ లెక్చరర్ నరేంద్ర, బయాలజీ లెక్చరర్ సందీపలతోపాటు వారి మిత్రుడు అనూపను మంగళవారం బెంగళూరు మారతహళ్లి పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. పోలీసులు తెలిపిన వివరాల మేరకు ఫిజిక్స్ లెక్చరర్ నరేంద్ర బాధిత విద్యార్థినికి నోట్స్ ఇచ్చే విషయంలో సహకరించాడు. ఈ క్రమంలో ఫోన్ ద్వారా ఆమెతో చాటింగ్ చేయడం ప్రారంభించాడు. తర్వాత విద్యార్థిని మూడబదరె నుంచి బెంగళూరు మారతహళ్లిలోని తన మిత్రుడు అనూప గదికి తీసుకువచ్చి అత్యాచారానికి పాల్పడ్డాడు. కొన్ని రోజుల తర్వాత బయాలజీ లెక్చరర్ సందీప్ కూడా ఆమెపై లైంగిక వేధింపులకు పాల్పడ్డాడు. ఆమె వ్యతిరేకించడంతో నరేంద్రతో కలిసి ఉన్న ఫాటోలు, వీడియోలు తన వద్ద ఉన్నాయని బెదిరించాడు. అతను కూడా బాధితురాలిని అనూప గదికి తీసుకెళ్లి అత్యాచారం చేశాడు. కొన్ని రోజుల తర్వాత అనూప కూడా.. నరేంద్ర, సందీపలతో తన గదిలోకి వచ్చినప్పుడు లికార్డయిన సీసీటీవీ ఫుట్ జీని బయటపెడతానంటూ బాధితురాలిని బెదిరించి అనూప కూడా ఆమెపై అత్యాచారానికి పాల్పడ్డాడు. ముగ్గురి నుంచి వేధింపులు తీవ్రం కావడంతో బాధితురాలు విషయాన్ని తల్లిదండ్రులకు తెలిపి మహిళా కమిషన్ ను ఆశ్రయించారు. కమిషన్ సూచన మేరకు మారతహళ్లి పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేయడంతో ముగ్గురు నిందితులను అరెస్టు చేశారు.

ప్రియుడితో కలిసి భర్తను చంపిన భార్య

నేటి సమాజంలో వివాహేతర సంబంధాలు పచ్చని కుటుంబాల్లో చిచ్చు రేపుతున్నాయి. ఆ మోజులో పడి ఎంతోమంది తమ పండంటి కాపురాలను చేజేతులా నాశనం చేసుకుంటున్నారు. ఓ వైపు కట్టుకున్న భర్తను, కడుపున పుట్టిన పిల్లలను సైతం వదిలేసేందుకు సిద్ధపడుతున్నారు. మరోవైపు అడ్డొస్తే చంపేందుకు సైతం వెనకాడటం లేదు. ఆ తర్వాత జరిగే పరిణామాలు తెలిసినా క్షణిక సుఖాల కోసం కుటుంబాలను వీధిపాలు పడేస్తున్నారు. తద్వారా జీవితాలను అంధకారం చేసుకుంటున్నారు. వివాహేతర సంబంధాలు కుటుంబాలను విచ్ఛిన్నం చేస్తున్నాయనడానికి తాజాగా ఈ ఘటనే ఓ

ఉదాహరణ. ఆ దంపతులకు ఐదేళ్ల క్రితం వివాహమైంది. వీరికి ఓ కుమార్తె. పెళ్లికి ముందే ఆమెకు ఓ వ్యక్తితో పరిచయం ఏర్పడింది. అది కాస్తా వివాహేతర సంబంధానికి దారి తీసింది. పెండ్లి జరిగినా ప్రియుడితో ఆ మహిళ సంబంధాన్ని కొనసాగిస్తోంది. తమ బంధానికి భర్త అడ్డుగా ఉన్నాడని సదరు మహిళ భావించింది. ఈ క్రమంలో కట్టుకున్నవాడిని ఎలాగైనా అడ్డు తొలగించుకోవాలని ప్లాన్? చేసింది. ఇందుకోసం ప్రియుడిని భర్తపైకి ఉసిగొల్పింది. అతణ్ణి చంపేస్తే ఇరువురూ సంతోషంగా ఉండొచ్చని ప్రియుడికి తెలిపింది. దీనికి సరేనన్న అతడు ప్రియురాలి భర్తపై అదునుచూసి దాడికి పాల్పడగా భార్య కరెంట్ వైరుతో అతణ్ణి గొంతు బిగించి హతమార్చింది. అనంతరం వారు ఏమీ తెలియనట్టు ఉన్నారు. ఆ తర్వాత భర్త హఠాత్తుగా మరణించినట్టు నాటకం మాడింది. దీనిపై అనుమానం వచ్చిన మృతుడి కుటుంబ సభ్యులు పోలీసులకు సమాచారమిచ్చారు. ఘటనా స్థలానికి చేరుకున్న పోలీసులు ఆమెను ప్రశ్నించగా అసలు విషయం వెలుగులోకి వచ్చింది. ఈ ఘటన శ్రీ పాట్టి శ్రీరాములు నెల్లూరు జిల్లాలో చోటు చేసుకుంది. దీనికి సంబంధించిన వివరాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి. రాపూరు మండలం అరుంధతీవాడలో లేబాకు శీనయ్య (28), ధనమ్మ దంపతులు నివాసం ఉంటున్నారు. వీరికి 2022లో వివాహం కాగా, ఒక పాప కూడా ఉంది. అయితే పెళ్లికి ముందు నుంచే ధనమ్మకు కల్యాణ్ అనే వ్యక్తితో పరిచయం ఉంది. అది కాస్తా వివాహేతర సంబంధానికి దారి తీసింది. తమ బంధానికి శీనయ్య అడ్డుగా ఉంటాడని ధనమ్మ భావించింది. ఈ నేపథ్యంలో ప్రియుడు కల్యాణ్ తో కలిసి భర్తను హత్య చేయాలని ధనమ్మ ప్లాన్ చేసింది. ఈ నేపథ్యంలో ఇవాళ మధ్యాహ్నం ఇంట్లో విశ్రాంతి తీసుకుంటున్న శీనయ్యపై ప్రియుడు దాడికి దిగాడు. అనుకోని ఘటనతో ఉలిక్కిపడ్డ శీనయ్య అతడిని ఎదిరించే ప్రయత్నం చేశాడు. ఈ క్రమంలో ధనమ్మ భర్త మెడకు వైరు చుట్టేసి హత్య చేసింది. ఈ ఘటనపై శీనయ్య కుటుంబ సభ్యులు అనుమానం వ్యక్తం చేస్తూ పోలీసులకు సమాచారం అందించారు. ఘటనా స్థలానికి చేరుకున్న పోలీసులు మృతుడి భార్యను అదుపులోకి తీసుకొని ప్రశ్నించగా ప్రియుడితో కలిసే తానే భర్తను చంపినట్లు అంగీకరించింది. ఇరువురిని అదుపులోకి తీసుకున్న పోలీసులు కేసు నమోదు చేసి దర్యాప్తు చేపట్టారు. మృతదేహాన్ని పోస్ట్?మార్డం నిమిత్తం ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి తరలించారు. ఇటు తండ్రి మరణం, అటు తల్లి జైలు పాలవ్వడంతో ఆ చిన్నారి అనాథగా మారింది.

వైద్య పరీక్షకు వెళ్తున్న యువతిపై అంబులెన్స్ లో అత్యాచారం

బహార్ లో దారుణం జరిగింది. హెబాంగార్డు పరీక్షకు హాజరైన యువతిపై అంబులెన్స్ లో

అత్యచారానికి పాల్పడిన ఘటన ఆలస్యంగా వెలుగుచూసింది. పోలీసులు తెలిపిన వివరాలు ప్రకారం, బోధ్ గయలోని పరేడ్ గ్రాండ్లో మోగాంగార్డు దేహదారుడ్య పరీక్షను నిర్వహించారు. అదే ప్రాంతానికి చెందిన ఓ యువతి పరీక్షకు హాజరయ్యింది. పరీక్ష సమయంలో ఆమె స్వహా కోల్పోయింది. దీంతో ఆ యువతిని ఆస్పత్రికి తరలించాలని అధికారులు సూచించారు. ఆస్పత్రికి తీసుకువెళ్తున్న సమయంలో అంబులెన్స్ డ్రైవర్, టెక్నీషియన్ ఆమెపై అత్యచారానికి పాల్పడినట్లు బాధితురాలు పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేసింది. దీంతో ఈ దారుణం వెలుగులోకి వచ్చింది. యువతి ఫిర్యాదు ఆధారంగా కేసు నమోదు చేసుకొని అంబులెన్స్ డ్రైవర్ వినయ్ కుమార్, టెక్నీషియన్ అజిత్ కుమార్లను పోలీసులు అదుపులోకి తీసుకున్నారు. సీసీటీవీ దృశ్యాలు, ఫోరెన్సిక్ ఆధారాలతో దర్యాప్తు చేస్తున్నట్లు పోలీసులు చెప్పారు. బాధితురాలికి వైద్య పరీక్షలు నిర్వహించగా, ఆమెపై అత్యచారం జరిగినట్లు వైద్యులు నిర్ధారించారని పోలీసులు చెప్పారు. నిందితులపై తదుపరి చర్యలు తీసుకుంటామని వెల్లడించారు.

బాలికను కట్టేసి.. నిప్పు పెట్టిన దుర్కారులు

ఒడిశాలోని పూర్ జిల్లాలో ముగ్గురు దుండగుల ఘాతుకం

15 ఏళ్ల బాలికపై ముగ్గురు దుండగులు పెట్రోల్ పోసి, నిప్పంటించారు. పూర్ జిల్లాలోని బయబర్ గ్రామంలో ఈ ఘటన జరిగింది. 70 శాతం కాలిన గాయాలతో సదరు బాలిక ప్రాణాపాయ స్థితిలో కొట్టుమిట్టాడుతోంది. బాలికకు మెరుగైన వైద్యం కోసం ఆమెను భువనేశ్వర్ ఎయిమ్స్ నుంచి ఢిల్లీ ఎయిమ్స్ కు విమానంలో తరలించారు. బాలిక తమ ఇంటి నుంచి కిలోమీటరు దూరంలో ఉన్న బంధువుల ఇంటికి వెళ్తుండగా ముగ్గురు దుండగులు ఆమెను అడ్డగించారు. కిడ్నాప్ చేసి భార్య నది ఒడ్డుకు తీసుకువెళ్లారు. అక్కడ ఆమెను కట్టేసి, ఆమె ఒంటిపై పెట్రోల్ పోసి నిప్పంటించారు. బాలిక గట్టిగా కేకలు వేయడంతో భయపడి పారిపోయారు. పోలీసులు నిందితుల కోసం గాలిస్తున్నారు. ఈ ఘటన ఒడిశాలో సంచలనం సృష్టించింది.

బస్సులో ప్రసవం - పసికందును విసిరేసిన తల్లిదండ్రులు

భర్తతో కలిసి బస్సులో ప్రయాణిస్తున్న ఓ మహిళ పండంటి మగబిడ్డకు జన్మనిచ్చింది. కానీ ఆ భార్యభర్తలిద్దరూ వెంటనే ఆ పసికందును ఓ వస్త్రంలో చుట్టి కదులుతున్న బస్సు కిటికీ నుంచి బయటకు విసిరేశారు. దీంతో ఆ చిన్నారి అక్కడికక్కడే చనిపోయాడు. మహారాష్ట్రలోని పర్బాణీ జిల్లాలో జరిగింది అమానవీయ ఘటన. పోలీసులు తెలిపిన

వివరాల ప్రకారం, జిల్లాలో నిండు గర్భిణీ అయిన రితికా ధేరే (19) తన భర్త అల్టాఫ్ షేక్ తో కలిసి పుణె నుంచి పర్బాణీ వెళ్లేందుకు స్లీపర్ కోచ్ బస్సు ఎక్కింది. అక్కడి కాసేపటికే మార్గమధ్యంలో ఆమెకు పులిటినొప్పులు వచ్చాయి. దీంతో అదే బస్సులో ప్రసవించి పండంటి మగ బిడ్డకు జన్మనిచ్చింది. కానీ తమ చిన్నారి ఒక వస్త్రంలో చుట్టి బస్సు కిటికీలోంచి బయటకు విసిరేశారు రితిక, అల్టాఫ్. అయితే బస్సు డ్రైవర్ కిటికీలోంచి ఏదో విసిరేసినట్లు గమనించాడు. ఆ వెంటనే అల్టాఫ్ ను కూడా ప్రశ్నించారు. కానీ అతడు సమాధానం దాటవేశాడు. స్థానికులు గమనించి అక్కడికి వెళ్లి చూడగా రోడ్డుపై వస్త్రంలో చుట్టి పడి ఉన్న చిన్నారిని చూసి ఒక్కసారిగా షాకయ్యారు. అప్పటికే ఆ బిడ్డ ప్రాణాలు కోల్పోయాడని గుర్తించి పోలీసులకు సమాచారం అందించారు. హుటాహుటిన అక్కడి చేరుకున్న పోలీసులు, పెట్రోలింగ్ సిబ్బంది సాయంతో బస్సును అడ్డుకున్నారు. బస్సులోని ప్రయాణికులను విచారించారు. ఆ సమయంలో రితిక, అల్టాఫ్ ను పట్టుకున్నారు. అయితే తమకు ఆ బిడ్డను పెంచే స్థామత లేదని, అందుకే వదిలేయాలనుకున్నామని వారిద్దరూ పోలీసులకు తెలిపారు. కాగా, పర్బాణీకి చెందిన వీరు గత 18 నెలలుగా పుణెలో నివాసం ఉంటున్నారు. కానీ వారిద్దరూ భార్యాభర్తలు అని చెప్పేందుకు ఎలాంటి ఆధారాలేవని పోలీసులు వెల్లడించడం గమనార్హం. ఘటనపై కేసు నమోదు చేసుకున్న పోలీసులు దర్యాప్తు ప్రారంభించారు. రితికకు వైద్య సంరక్షణ కోసం ఆస్పత్రికి తరలించినట్లు వెల్లడించారు. దీనిపై తదుపరి విచారణ కొనసాగుతుందని తెలిపారు.

మహిళా ఏఎస్ఐను చంపిన సీఆర్పీఎఫ్ జవాన్..!

మహిళా ఏఎస్ఐతో సహజీవనం చేస్తున్న ఓ సీఆర్పీఎఫ్ జవాన్ ఆమెను గొంతునులిమి చంపేశాడు. ఆ తర్వాత ఆమె పనిచేస్తున్న పోలీస్ స్టేషన్ కే వెళ్లి లొంగిపోయాడు. గుజరాత్ రాష్ట్రంలోని కచ్ జిల్లాలో ఈ ఘటన చోటుచేసుకుంది. ఘటనపై పోలీసులు కేసు నమోదు చేసి దర్యాప్తు చేపట్టారు. కచ్ జిల్లా అంజార్ కు చెందిన మహిళా ఏఎస్ఐ అరుణాబెన్ నాటుబాయ్ జాదవ్ (25), సీఆర్పీఎఫ్ జవాన్ దిలీప్ దంగ్ చియా 2021 నుంచి సహజీవనం చేస్తున్నారు. ఈ క్రమంలో ఇద్దరి మధ్య గొడవ జరిగింది. ఈ సందర్భంగా దిలీప్ తల్లి గురించి అరుణాబెన్ అసభ్యంగా మాట్లాడటంతో అతడు తీవ్ర ఆగ్రహానికి లోనయ్యాడు.

అరుణాబెన్ గొంతునులిమి చంపేశాడు. ఆ తర్వాత ఆమె పనిచేస్తున్న అంజార్ పోలీస్ స్టేషన్ కే వెళ్లి లొంగిపోయాడు. దిలీప్ దంగ్ చియా మణిపూర్ లో సీఆర్పీఎఫ్ జవాన్ గా విధులు నిర్వహిస్తున్నాడు. అరుణాబెన్ మృతదేహానికి పోస్టుమార్టం నిర్వహించి కుటుంబసభ్యులకు అప్పగించారు. దిలీప్ పోలీసుల అదుపులో ఉన్నాడు.

వైద్యకళాశాల విద్యార్థినులపై లైంగిక వేధింపులు

కాకినాడ జిల్లాలోని రంగరాయ వైద్య కళాశాలలో విద్యార్థినుల్ని ల్యాబ్ టెక్నిషియన్ లైంగిక వేధింపులకి గురిచేస్తున్న ఘటన సంచలనాన్ని సృష్టించింది. బీఎస్సీ, ల్యాబ్ టెక్నాలజీ కోర్సుల విద్యార్థినులపై ల్యాబ్ సహాయకుడు, మరో ఉద్యోగి వికృత చేష్టలకి పాల్పడ్డారు. యాభై మంది పారా మెడికల్ విద్యార్థినులు తమపై తరచుగా.. ల్యాబ్లో పనిచేసే కళ్యాణ్ చక్రవర్తి, జమ్మిలు తమ పట్ల అసభ్యంగా ప్రవర్తించారని, లైంగికంగా వేధింపులకు పాల్పడుతున్నారని ప్రిన్సిపాల్కు ఫిర్యాదు చేశారు. తమ పైవేటు ఫోటోల్ని తీసుకుని బ్లాక్ మెయిల్ కూడా చేశారని వారంతా కాలేజీ యాజమాన్యానికి ఫిర్యాదు చేశారు. శరీరాన్ని అసభ్యకరంగా తాకడం వంటి జుగుప్సాకరమైన చేష్టలు చేస్తూ తమకు నరకాన్ని చూపించారని విద్యార్థినులు ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. విధుల్లో నిమగ్నమై ఉండగా అసభ్యకరమైన ఫోటోలు తీసి పలువురి వాట్సాప్లకు పంపించేవాడని.. రూమ్కి రమ్మని బెదిరించేవాడని, డబ్బులు ఎరవేసేవాడని బాధిత విద్యార్థినులు కళాశాల ప్రిన్సిపల్ డా.విష్ణువర్ధన్కి ఫిర్యాదు చేశారు.

విద్యార్థినులు ఫిర్యాదు చేయడంతో అంతర్గత కమిటీతో కళాశాల ప్రిన్సిపల్ విచారణ జరిపించారు. మైక్రోబయాలజీ, పాథాలజీ, బయోకెమిస్ట్రీ విభాగాల్లో కొంతమంది సిబ్బంది తమ పట్ల అసభ్యంగా వ్యవహరించారని 50మంది విద్యార్థినులు విచారణ కమిటీ ముందు ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. విచారణ నివేదిక రాగానే చర్చలు చేపడతామని ప్రిన్సిపల్ డా.విష్ణువర్ధన్ తెలిపారు. ఈ క్రమంలో దీనిపై పోలీసులకు సైతం విద్యార్థినులు ఫిర్యాదు చేశారు. విద్యార్థినుల ఫిర్యాదు మేరకు పోలీసులు సదరు ఉద్యోగులపై కేసుల్ని నమోదు చేసి అదుపులోకి తీసుకున్నారు.

కఠిన చర్యలు: సిఎం చంద్రబాబు

ఏపీ వ్యూహంగా పెను సంచలనంగా మారిన ఈ ఘటనపై తక్షణం నివేదిక ఇవ్వాలని ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు.. కలెక్టర్, వైద్య ఆరోగ్య శాఖ అధికారులను ఆదేశించారు. మహిళలు, విద్యార్థినులపై ఇలాంటి ఘటనలు జరగటం దారుణమన్నారు. వేధింపులకు పాల్పడిన వారిపట్ల కఠినంగా వ్యవహరించాలన్నారు. దీనిపై లోతుగా విచారణ జరిపి బాధితులకు న్యాయం చేయాలన్నారు. మరోసారి ఇలాంటి ఘటనలు రిపీట్ కాకుండా.. అందరికీ గుణపాఠం అయ్యేలా చర్యలు తీసుకోవాలని చంద్రబాబు ఆదేశించారు.

ఒడిశా విద్యార్థిని ఆత్మాహుతి ఘటనపై యుజీసీ కీలక నిర్ణయం

లైంగిక వేధింపుల ఘటనలపై విచారణకు కమిటీ
వేధింపుల నిరోధక చర్యల అమలుపై లోతైన విచారణ

ఒడిశా విద్యార్థిని ఆత్మాహుతి ఘటనకు దారితీసిన పరిస్థితులపై నలుగురు సభ్యుల కమిటీ విచారణ జరిపి, భవిష్యత్తులో ఇలాంటివి పునరావృతం కాకుండా తగిన సూచనలు చేస్తుందని యుజీసీ సెక్రటరీ సుదీప్ సింగ్ జైన్ తెలిపారు. ఒడిశా లోని ఫకీర్ మోహన్ క్యాంపస్ లో ప్రొఫెసర్ వేధింపులకు తాళలేక 20 ఏళ్ల బీజేపీ రెండో సంవత్సరం విద్యార్థిని ఒంటిపై నిప్పంటించుకుని ఆత్మాహుతికి దిగిన ఘటన తీవ్ర సంచలనమైంది. దీనిపై తీవ్ర నిరసనలు వ్యక్తమవడంతో యూనివర్సిటీ గ్రాంట్ కమిషన్ (యుజీసీ) తక్షణ చర్యలకు దిగింది. ఈ దారుణ ఘటనపై విచారణకు నలుగురు సభ్యులతో కూడిన నిజనిర్ధారణ కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. క్యాంపస్ లో వేధింపుల ఆరోపణలపైన, వేధింపుల నిరోధక చట్టాలకు అనుగుణమైన చర్యలు అమలువుతున్నాయా వంటి అంశాలపై కమిటీ విచారణ జరిపి దిద్దుబాటు చర్యలకు సిఫారసు చేస్తుంది. కాలేజీ హెచ్ ఓడి సమీర కుమార్ సాహు తనపై పాల్పడుతున్న లైంగిక వేధింపులను భరించలేక యాజమాన్యం, ప్రిన్సిపాల్ కు విద్యార్థిని ఫిర్యాదు చేసింది. అయినప్పటికీ వారు స్పందించక పోవడంతో మనోవేదనతో ఆత్మహత్యాయత్నం చేసింది. కాలేజీ కాలిడార్ లోనే నిప్పంటించుకుంది. 95 శాతం కాలిన గాయాలలో భువనేశ్వర్ లోని ఎయిమ్స్ ఆసుపత్రిలో 60 గంటల సేపు మృత్యువుతో పోరాడి కన్నుమూసింది. ఈ ఘటనకు దారితీసిన పరిస్థితులపై నలుగురు సభ్యుల కమిటీ విచారణ జరిపి, భవిష్యత్తులో ఇలాంటివి పునరావృతం కాకుండా తగిన సూచనలు చేస్తుందని యుజీసీ సెక్రటరీ సుదీప్ సింగ్ జైన్ తెలిపారు. గురు గోవింద్ సింగ్ ఇంద్రప్రస్థ యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్, యుజీసీ సభ్యుడు రాజ్ కుమార్ మిట్టల్ ఈ కమిటీకి సారథ్యం వహిస్తారని చెప్పారు. యుజీసీ మాజీ సభ్యుడు సుష్మా యాదవ్, గుజరాత్ యూనివర్సిటీ మాజీ వైస్ ఛాన్సలర్ నీరజ్ గుప్తా, యుజీసీ జాయింట్ సెక్రటరీ ఆషిమా మంగ్లా కమిటీ సభ్యులుగా ఉంటారు.

బెంగాల్ లో మహిళల

అక్రమ రవాణా కుట్ర భగ్నం

56 మందిని రక్షించిన పోలీసులు..

పశ్చిమ బెంగాల్ నుంచి బిహార్ కు బయల్దేరిన న్యూ జర్నాయ్ గురి-పట్నా క్యాపిటల్ ఎక్స్ ప్రెస్ లో పెద్ద సంఖ్యలో యువతులు ఎక్కారు. వీరంతా ఒకే బోగీలో కూర్చున్నారు. టీసీ టికెట్ చెకింగ్ కోసం వచ్చిన సమయంలో ఎవరి వద్ద టికెట్లు లేవు. కొంతమంది ముభావంగా, ఆందోళనగా ఉండటంతో రైల్వే సిబ్బందికి సందేహం కలిగింది. ఇదే గాక, అందరి చేతులపై స్టాంప్ లు ఉండటంతో అనుమానం మరింత బలపడింది. వెంటనే ఒకరిద్దరు యువతులను ఆరా తీయగా అందరం జాబ్ కోసం వెళ్తున్నాం.. అని చెప్పడంతో అసలు విషయం బోధపడింది. బెంగళూరులో ఉద్యోగం ఇప్పిస్తామని చెప్పి ఓ ముఠా అమ్మాయిలను మబ్బపెట్టింది.

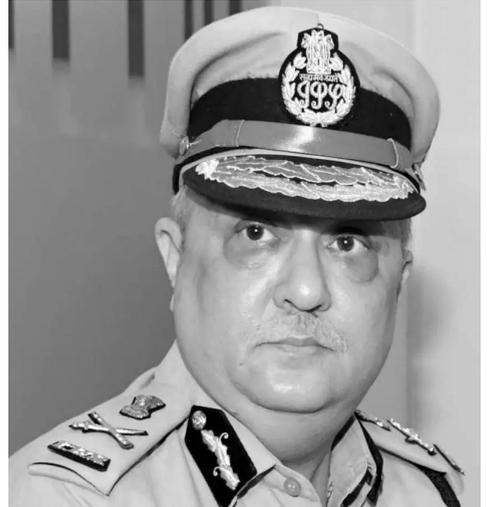
ఆ తర్వాత యువతులు అందరినీ ఒకచోట చేర్చారు. న్యూ జర్నాయ్ గురి-పట్నా క్యాపిటల్ ఎక్స్ ప్రెస్ లో అందరినీ ఒకే బోగీలో ఎక్కించారు. ఇంతవరకూ బాగానే ఉంది. టీటీ రాగానే అసలు కథ మొదలైంది. టికెట్లు చూపించమంటే ఒకరి తర్వాత మరొకరు మా దగ్గర లేవంటే లేవన్నారు. కేవలం బోగీలో ఉన్న ఒక మహిళ, పురుషుడు మాత్రమే వీళ్ల తరపున టికెట్లు చూపించారు. పైగా అందరి చేతులపై కోచ్ లు, బెర్త్ నెంబర్లు ముద్రించి ఉండటం అనుమానాస్పదంగా అనిపించింది. అమ్మాయిలను ఆరా తీయగా ఒక్కొక్కరు ఒక్కో విధంగా సమాధానాలు ఇచ్చారు. కొంతమంది అందరం కలిసి బెంగళూరులో జాబ్ కోసం వెళ్తున్నాం అన్నారు. మరి, బిహార్ ఎందుకు వెళ్తున్నారని ప్రశ్నిస్తే సమాధానం చెప్పలేకపోయారు. తర్వాత వీళ్ల తరపున టికెట్లు చూపించిన ఇద్దరినీ.. వీరిని బిహార్ ఎందుకు తీసుకెళ్తున్నారని అధికారులు అడిగారు. వారు పొంతనలేని సమాధానాలు ఇచ్చారు. దీంతో, వెంటనే అధికారులు అప్రమత్తమై రైల్వే ప్రొటెక్షన్ ఫోర్స్ కు సమాచారమిచ్చారు. రైల్వే పోలీసుల ప్రాథమిక విచారణలో అనుమానితులు అక్రమ రవాణా చేస్తున్నట్లు నిర్ధారణ అయింది. అనంతరం రైళ్లో తరలిస్తున్న 56 మంది అమ్మాయిలను వాళ్ల కుటుంబాలకు అప్పగించారు అధికారులు. యువతులంతా 18 నుంచి 31 సంవత్సరాల మధ్య వయసు గల వారే కావడం గమనార్హం. వీరంతా పశ్చిమ బెంగాల్ నివాసితులే. ఈ కేసులో మహిళ సహా ఇద్దరు వ్యక్తులను పోలీసులు అరెస్టు చేశారు.

మహిళల రక్షణ కోసం శక్తి

ఏడాదిలో 257 కేసుల్లో నిందితులకు శిక్షలు

ఏపీ డీజీపీ హాల్స్ కుమార్ గుప్తా వెల్లడి

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మహిళల భద్రతే లక్ష్యంగా 'శక్తి' బృందాలు, పోలీసులు నిరంతరం పనిచేయడంతో నిందితులకు శిక్షలు పడుతున్నాయని డీజీపీ హాల్స్ కుమార్ గుప్తా అన్నారు. ఏడాదిలో మహిళలపై జరిగిన నేరాల్లో 257 కేసుల్లో నిందితులకు న్యాయస్థానాల్లో శిక్షలు పడ్డాయని ఓ ప్రకటనలో పేర్కొన్నారు. జీవితకాల శిక్షలతో పాటు 20, 25 ఏళ్ల వరకు ఈ శిక్షలు ఉన్నాయన్నారు. మహిళలపై నేరాలకు పాల్పడితే తప్పించుకోలేరని హెచ్చరించారు.

రాష్ట్రంలో 900 హాట్ స్పాట్లు గుర్తించి, 153 శక్తి బృందాలతో నిరంతరం పర్యవేక్షిస్తున్నామని తెలిపారు. ఆయా ప్రాంతాలను శక్తి టీమ్స్ ఇప్పటి వరకూ 36,659 సార్లు సందర్శించి, ఈవ్ టీజింగ్ కు పాల్పడే వారికి కౌన్సెలింగ్ ఇస్తున్నట్లు చెప్పారు. మహిళలు, బాలికలకు సైతం అప్రమత్తంగా ఉండేలా 20,928 అవగాహన కార్యక్రమాలు నిర్వహించి, నేరాల కట్టడికి కృషి చేసినట్లు డీజీపీ వివరించారు. శక్తి బృందాలకు 1266 ఎస్ వో ఎస్ కాల్స్ అందగా.. అన్నింటినీ సమర్థవంతంగా పరిష్కరించినట్లు చెప్పారు. శ్రోణ్ల ద్వారా ఈవ్ టీజర్లు, లైంగిక నేరస్తులపై నిఘా పెట్టి అసాంఘిక చర్యలు అరికట్టేందుకు పోలీసులు పనిచేస్తున్నారని పేర్కొన్నారు. ఇటీవల ఏలూరు జిల్లా తంగెళ్లమూడి గ్రామానికి చెందిన ఓ మహిళ రైలు కింద పడి ఆత్మహత్య చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించగా.. శక్తి బృందాలు రక్షించాయని, శ్రీకాకుళం జిల్లా టెక్కలి, పలాస మండలాల్లో తప్పిపోయిన మహిళలను గుర్తించి కుటుంబసభ్యులకు అప్పగించామని, పల్నాడు జిల్లా వినుకొండలో బాలుడిని రక్షించినట్లు వెల్లడించారు. భీమవరంలో పోస్ట్ కేసులో కోర్టు నిందితుడికి జీవితకాల శిక్ష విధించిందని తెలిపారు.

మహిళా సాధికారిత ధ్యేయం

ఏపి మహిళా కమిషన్ చైర్పర్సన్ శైలజ

మహిళా సాధికారిత ధ్యేయంగా ప్రభుత్వం, తాము పనిచేస్తున్నామని మహిళా కమిషన్ చైర్పర్సన్ డాక్టర్ రాయపాటి శైలజ అన్నారు. ఏలూరు జిల్లాలో ఆమె విస్తృతంగా పర్యటించారు. హనుమాన్ జంక్షన్లో శక్తిసదన్, ముసునూరు గురుకుల పాఠశాల సందర్శించారు. ఏలూరు ప్రభుత్వాసుపత్రి వన్స్టాప్ సెంటర్లో మహిళలకు అందుతున్న సేవలను పరిశీలించారు. వన్స్టాప్ సెంటర్లో నమోదవుతున్న కేసులు, వైద్య సదుపాయం పై ఆరా తీశారు. టీటీడీ కల్యాణమండపం వద్ద ఉన్న వర్కింగ్ ఉమెన్ హాస్టల్ను సందర్శించారు. యువతులు ఎక్కువగా మోసపూరిత మాటలు, సోషల్ మీడియాకు ప్రభావితమై సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నారని శైలజ అన్నారు. గృహహింస, వేధింపులు, మహిళల అక్రమ రవాణా, వరకట్న వేధింపులు, సైబర్ నేరాలు, కిడ్నాప్, బాల్య వివాహాలు తదితర అంశాలపై క్షేత్రస్థాయిలో అవగాహన కార్యక్రమాలను నిర్వహించాలని సంబంధిత అధికారులను ఆదేశించారు. మహిళలు, ఆడపిల్లలకు రక్షణ కల్పించే లక్ష్యంగా ప్రభుత్వం పని చేస్తుందని రాయపాటి శైలజ అన్నారు. ముసునూరు గురుకుల బాలికల పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయుల పనితీరు, బోధన, భోజనం, రక్షణ, సమస్యలు తదితర విషయాలపై బాలికలతో మాట్లాడారు. అనంతరం భోజనశాలను, ఆహార పదార్థాల నాణ్యతను పరిశీలించి చైర్పర్సన్ బాలికలకు స్వయంగా వడ్డించి వారితో కలిసి భోజనం చేశారు. సబ్ కలెక్టర్ స్వరణ్ రాజ్, సీడీపీవో పి.విజయకుమారి పాల్గొన్నారు.

బాలికలు తమ హక్కుల్ని తెలుసుకోవాలి

బాలికలు హక్కులను తెలుసుకోవాలని, పట్టుదల ప్రణాళికతో కష్టపడి చదివితే బాల సదనం నుంచి అత్యున్నత స్థాయికి చేరుకోవచ్చని శైలజ అన్నారు. దెందులూరులోని ప్రభుత్వ బాలికల వసతి గృహం (బాలసదనం) పరిశీలించి సూపరింటెండెంట్ బేబి సరోజిని నుంచి వివరాలు అడిగి తెలుసుకుని చిన్నారులతో కొద్దిసేపు ముచ్చటించారు.

కోడల్ని అమ్మేసిన అత్తమామలు

గుజరాత్ కు చెందిన వ్యక్తికి లక్షా 20వేలకు అమ్మకం
బాధితురాలి తల్లిదండ్రుల ఫిర్యాదుతో వెలుగుచూసిన దారుణం

మహారాష్ట్రలోని యావత్కల్ జిల్లాలో దారుణం జరిగింది. భర్త, కుమారుడు చనిపోయిన తర్వాత ఓ మహిళను అత్తమామలు రూ.లక్షా 20 వేలకు అమ్మేశారు. ఆమెను కొనుగోలు చేసిన వ్యక్తి, రెండేళ్ల పాటు శారీరకంగా, మానసికంగా వేధించాడు. ఓ మగబిడ్డ జన్మించిన తర్వాత, బాధితురాలిని గ్రామంలో విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయాడు. అల్లి పోలీస్ స్టేషన్ ప్రాంతానికి చెందిన బాధితురాలి భర్త, కుమారుడు కొన్నేళ్ల క్రితం చనిపోయారు. ఆ తర్వాత ఆమె తన మరో కొడుకు, కుమార్తెతో తన అత్తమామల ఇంట్లో నివసిస్తోంది. దీంతో అత్తమామలు బాధితురాలిని అమ్మేందుకు కుట్ర పన్నారు. గుజరాత్ కు చెందిన ఓ వ్యక్తితో రూ.లక్షా ఇరవై వేల రూపాయలకు ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నారు. అందులో రూ.80 వేలను ఆమె ముందే అందుకున్నారు. ఆ తర్వాత గుజరాత్ కు చెందిన వ్యక్తి, బాధితురాలిని తన వెంట తీసుకెళ్లాడు. రెండేళ్లపాటు శారీరకంగా వేధించాడు. దీంతో ఆమెకు కొడుకు జన్మించాడు. అదే సమయంలో బాధితురాలిని గ్రామంలో విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయాడు ఆ వ్యక్తి. అయితే ఆమెను పోలీసులు వెతుకుతున్న తరుణంలో షాకింగ్ విషయం వెలుగులోకి వచ్చింది. వెంటనే పోలీస్ స్టేషన్ కు తీసుకొచ్చి ఆరాతీయగా, మొత్తం విషయం బయటపడింది.

2023లో బాధితురాలి తల్లిదండ్రులు తమ కుమార్తె, మనవడు, మనవరాలు కనిపించడం లేదని పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేశారు. కేసు నమోదు చేసిన పోలీసులు, దర్యాప్తు ప్రారంభించారు. అలా వెతుకుతున్న తరుణంలో విషయం తెలిసింది. అయితే తన మరో కొడుకు, కుమార్తెను కనుగొనాలని బాధితురాలు పోలీసులను అభ్యర్థించింది. బాధితురాలు 2023లో కనిపించకుండా పోయిందని తమకు ఫిర్యాదు అందిందని, ఆ మహిళ కోసం వెతుకుతున్న సమయంలో విషాదకరమైన ఘటన గురించి పోలీసులకు తెలిసిందని పోలీస్ ఇన్ స్పెక్టర్ నీలేశ్ సురద్యూర్ తెలిపారు. ఆ మహిళ కుమారుడు, కుమార్తె కూడా కనిపించడం లేదని చెప్పారు. బాధితురాలి ఫిర్యాదు ఆధారంగా, నలుగురిపై వివిధ సెక్షన్ల కింద కేసు నమోదు చేసి దర్యాప్తు చేస్తున్నారు.

మహిళల భద్రతకు

ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో అంతర్గత

ఫిర్యాదుల కమిటీల ఏర్పాటు

గుంటూరు జిల్లాలో పని ప్రదేశాల్లో ఉద్యోగినుల భద్రతకు అంతర్గత ఫిర్యాదుల కమిటీ (ఐసీసీ)లను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. మహిళలను లైంగికంగా వేధించినా ఇబ్బంది పెట్టినా చట్ట ప్రకారం శిక్ష పడేలా ఇవి పని చేస్తాయి. ఇప్పటివరకు చూసీచూడనట్టుగా వ్యవహరించిన జిల్లా యంత్రాంగం వాటిని విధిగా ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించింది. కలెక్టర్ ఎస్. నాగలక్ష్మి ఆదేశాల మేరకు తొలుత ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో ఐసీసీలను ఏర్పాటు చేస్తున్నామని జిల్లా మహిళాభివృద్ధి, శిశుసంక్షేమశాఖ అధికారి ప్రసూన తెలిపారు. ఉద్యోగినులు, మహిళా కార్మికులు స్వేచ్ఛగా విధులు నిర్వహించేలా చేయడమే వీటి లక్ష్యమని చెప్పారు. పైవేటు రంగంలోనూ ఏర్పాటు చేసేలా చర్యలు తీసుకుంటామన్నారు.

2013లో కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసిన చట్టం ప్రకారం ప్రభుత్వ, పైవేటు సంస్థలు, కార్యాలయాల్లో పది మందికిపైగా ఉద్యోగులుంటే అంతర్గత ఫిర్యాదుల కమిటీ ఏర్పాటు తప్పనిసరి. ఆయా సంస్థలు, కార్యాలయాల్లో ఒక్క మహిళా ఉద్యోగి ఉన్నా ఐసీసీలను ఏర్పాటు చేయాల్సిందే. జిల్లాలో 70 ప్రభుత్వ కార్యాలయాలున్నాయి. వీటిలో సుమారు 1500 మంది ఉద్యోగినులున్నారు. ప్రభుత్వ పాఠశాలలు, కళాశాలల్లో వేల సంఖ్యలో టీచర్లు, అధ్యాపకులు ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. ఇతర సిబ్బంది సైతం భారీగా ఉన్నట్లు గణాంకాలు తెలుపుతున్నాయి. కొన్నిచోట్ల ఉద్యోగినులను సహచర ఉద్యోగులు లైంగికంగా, మానసికంగా వేధిస్తున్నారన్న ఆరోపణలొస్తున్నాయి. బాధితులు ఫిర్యాదులు చేస్తున్నా ఆయా కార్యాలయాల అధిపతులు పట్టించుకోవటం లేదు.

జిల్లా, మండల, గ్రామ స్థాయిల్లోని ప్రభుత్వ కార్యాలయాలతోపాటు పైవేటు కార్యాలయాలు, కర్మాగారాలు, సంస్థల్లో అంతర్గత ఫిర్యాదుల కమిటీలను ఇకముందు ఏర్పాటు చేయాలి. కమిటీల్లో ఆయా శాఖల అధికారులు నియమించిన సభ్యులుంటారు. పని ప్రదేశంలో వేధింపులకు గురైన మహిళా కార్మికులు, ఉద్యోగినులు లిఖితపూర్వకంగా ఫిర్యాదు చేయొచ్చు. బాధితులతోపాటు ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న వారిని కమిటీ

విచారిస్తుంది. సాక్ష్యాలు సేకరిస్తుంది. వేధింపులు నిజమని తేలితే బాధ్యులపై క్రమశిక్షణ చర్యలకు సిఫార్సు చేస్తుంది. పోలీసుల దృష్టికి తీసుకెళ్లి చట్టపరంగా శిక్షలు పడేలా తగు చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. గతంలోనే పలు జిల్లాల్లోని ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో అంతర్గత ఫిర్యాదుల విభాగాలను ఏర్పాటు చేసిన సంగతి తెలిసిందే. పనిచేసే చోట మహిళా ఉద్యోగులు ఎదుర్కొనే వేధింపులకు అడ్డుకట్ట వేసేందుకు ఉద్యోగినుల భద్రతకు అంతర్గత ఫిర్యాదుల కమిటీ పని చేస్తుంది. మహిళలకు పని ప్రదేశంలో సురక్షితమైన వాతావరణం అందించడమే లక్ష్యంగా పనిచేసే ఈ అంతర్గత ఫిర్యాదుల కమిటీ కృషి చేస్తుంది. త్వరలోనే అన్ని ప్రభుత్వ, ప్రైవేట్ రంగ సంస్థల్లో ఉద్యోగినుల భద్రతకు అంతర్గత ఫిర్యాదుల కమిటీ (ఐసీసీ) ల ఏర్పాటుకు చర్యలు తీసుకుంటున్నారు.

బాలల హక్కులను కాపాడాలి

బాల కార్మిక వ్యవస్థ నిర్మూలనకు కృషి చేసి, బాలల హక్కులను కాపాడాలని అదనపు కలెక్టర్ (స్థానిక సంస్థలు) భాస్కర్ రావు అన్నారు. భువనగిరి కలెక్టరేట్ లో ఆపరేషన్ ముస్కాన్ కార్యక్రమం అమలుపై పోలీసు శాఖ, విద్య, వైద్యం, మహిళా శిశు సంక్షేమ, కార్మిక శాఖ అధికారులతో సమీక్షా సమావేశం నిర్వహించి మాట్లాడారు. జిల్లాలో బడికి రాని పిల్లలు, మధ్యలో బడి మానేసిన పిల్లలను గుర్తించి, పాఠశాలలో తిరిగి చేర్పించాలన్నారు. 14 ఏళ్లలోపు బాలలు కార్మికులుగా పనిచేస్తున్నట్లు గుర్తిస్తే యజమానులపై కేసులు నమోదుచేస్తామన్నారు. ఆపరేషన్ ముస్కాన్ బృందం, కార్మిక శాఖ అధికారులతో కలిసి కంపెనీలు, దుకాణాలు, నిర్మాణ ప్రాంతాలను ఆకస్మికంగా తనిఖీ చేసి బాల కార్మికులను గుర్తించాలన్నారు. అనంతరం చైల్డ్ హెల్త్ లైన్ లోగోను ఆవిష్కరించారు. ప్రత్యేక

అవసరాలుగల పిల్లలకు అవసరమైన అన్ని మౌలిక వసతులు కల్పించాలని అదనపు కలెక్టర్ భాస్కర్ రావు అన్నారు. కలెక్టరేట్ లో భవిత కేంద్రాలు, కస్తుర్బా విద్యాలయాల వసతులపై సంబంధిత అధికారులతో సమీక్ష నిర్వహించారు.

మహిళా పేషెంట్లను

లోబరుచుకుంటున్న ఎన్ఆర్ఐ వైద్యుడు

అమెరికాలో భారత సంతతి వైద్యుడి అరెస్ట్

మహిళా పేషెంట్లకు అక్రమంగా అవసరంలేని డ్రగ్స్ ప్రిస్క్రిప్షన్లను ఇస్తూ.. అందుకు ప్రతిగా వారిని తన కోరిక తీర్చాలని లోబర్చుకుంటున్న భారత సంతతి వైద్యుడిని అమెరికా పోలీసులు చేశారు. న్యూజెర్సీలోని సెకాకస్కు చెందిన 51 ఏళ్ల డాక్టర్ రిజేప్ కల్లా తప్పుడు ప్రిస్క్రిప్షన్లు ఇవ్వాలంటే తన లైంగిక కోరిక తీర్చాలని ఒత్తిడి చేసినట్లు పలువురు పేషెంట్లు ఫిర్యాదు చేశారు. దాంతో ఆ వైద్యుడిని పోలీసులు అదుపులోకి తీసుకున్నారు. యూఎస్ కోర్టులో

విచారణ అనంతరం అతడిని గృహ నిర్బంధంలో ఉంచినట్లు తెలిపారు. అధికారులు వెల్లడించిన వివరాల ప్రకారం.. డాక్టర్ రిజేప్ కల్లా న్యూజెర్సీలోని సెకాకస్ ప్రాంతంలో ఫెయిర్ లాన్ క్లినిక్ నిర్వహిస్తున్నాడు. అయితే అవసరం లేకపోయినప్పటికీ అడిగిన పేషెంట్లకు అతడు తన క్లినిక్లో ఆక్సికోడోన్ వంటి శక్తిమంతమైన డ్రగ్స్ను ఇస్తుండేవాడు. అందుకు ప్రతిగా వారితో లైంగిక కోరికలు తీర్చుకునేవాడు. ఈ విధంగా అతడు 2019 నుంచి 2025 ఫిబ్రవరి వరకు 31 వేల కంటే ఎక్కువ ఆక్సికోడోన్ ప్రిస్క్రిప్షన్లను పేషెంట్లకు ఇచ్చినట్లు అధికారులు గుర్తించారు. వాటికి అలవాటు పడినవారు తరచూ ఆ డ్రగ్స్ కోసం అతడిని సంప్రదించేవారు. అలా అడిక్ట్ అయ్యి వచ్చేవాళ్లను తన లైంగిక కోరిక తీర్చాలని బలవంతపెట్టేవాడు. దాంతో పలువురు పేషెంట్లు అతడిపై ఫిర్యాదు చేశారు. తమతో అసభ్యంగా ప్రవర్తించాడని కొందరు, లైంగిక దాడికి పాల్పడ్డాడని మరికొందరు తమ ఫిర్యాదులలో పేర్కొన్నారు. డాక్టర్ రిజేప్ తన చర్మల ద్వారా చట్టాన్ని ఉల్లంఘించడమే కాకుండా అధిక మోతాదు డ్రగ్స్ ఇచ్చి.. రోగుల ప్రాణాలకు ముప్పు కలిగించాడని అధికారులు తెలిపారు. దాంతో రిజేప్ కల్లా వైద్య లైసెన్స్ను సస్పెండ్ చేసినట్లు యూఎస్ కోర్టు వెల్లడించింది. అతడు తన క్లినిక్ను పూర్తిగా మూసివేయాలని ఆదేశించింది. అతడు దోషిగా తేలితే దాదాపు 20 ఏళ్ల జైలుశిక్ష భారీ జరిమానా పడే అవకాశం ఉంది.

దివ్యాంగుల కోసం దేశంలోనే

అత్యంత తేలికైన వీల్-చైర్

ఐఐటీ మద్రాస్ ఆవిష్కరణ

వైడి ఒన్ (YD One) పేరుతో పూర్తి స్వదేశీ పరిష్కారంతో రూపొందించిన మోనో ట్యూబ్ లిగిడ్ ఫ్రేమ్ వీల్-చైర్ను దివ్యాంగుల కోసం ఆవిష్కరించారు. ఇది ప్రపంచంలోని ఇతర ఉత్పత్తులతో సమానంగా వాటి పడుతుందని ఆవిష్కర్తలు చెప్పారు. ఇంకా దీనిని అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో రూపొందించినట్లు వెల్లడించారు. ప్రతి వనియోగదారుడికి సరిపోయేలా శరీరం, భంగిమ, రోజువారీ అవసరాలకు వీలుగా మార్పుకోవచ్చని వివరించారు. కేవలం తొమ్మిది కిలోల బరువుతో చాలా తక్కువ బరువుతో రూపొందించామని తెలిపారు. దీని ఇంజనీరింగ్ డిజైన్ గరిష్ట బలం, శక్తి సామర్థ్యాలను తట్టుకునేలా ఉంటుందని తెలిపారు. ఇంకా దీనిని కార్లు, ఆటోలు, ప్రజా రవాణా వ్యవస్థలో సులభంగా వాడుకోవచ్చని వివరించారు.

“ప్రపంచవ్యాప్తంగా చాలా మంది వీల్-చైర్ను దివ్యాంగులకు చిహ్నంగా చూస్తుంటారు. కానీ ఈ ఆలోచన విధానం మారాలి. వీల్-చైర్ను సరైన పద్ధతిలో రూపొందిస్తే ఇది దివ్యాంగులకు భారం కాకుండా, స్వాతంత్ర్యాన్ని ఇస్తుంది. అయితే, ఇంకా చాలా మంది ఆస్పత్రిలో వాడే బరువైన వీల్-చైర్ల పైనే ఎక్కువగా ఆధారపడుతున్నారు. వాటిని తక్కువ సమయం పాటు ఇండోర్లో వాడుకునేందుకు వీలుగానే రూపొందించారు. కానీ, ఈ YD One ఈ ఆలోచన విధానాన్ని మారుస్తుంది. ఏరోస్పేస్-గ్రేడ్ మెటీరియల్లతో అత్యాధునిక ఇంజనీరింగ్? సాయంతో నిర్మించాం. ఇది ఖరీదైన విదేశాల నుంచి దిగుమతి చేసిన వస్తువులతో అధిక పనితీరు, తేలికైన వీల్-చైర్ను తయారు చేశామని మద్రాస్ డైరెక్టర్ కామకోటి తెలిపారు. కాగా, ఈ వీల్-చైర్ను మార్కెట్లోకి అందుబాటులోకి తీసుకురావడానికి స్టార్టప్ ఛైవ్ మొబిలిటీ సంస్థతో ఐఐటీ మద్రాస్ భాగస్వామ్యం కుదుర్చుకుంది. ప్రపంచ జనాభాలో దాదాపు 15 శాతం మంది ఏదో ఒక రకమైన వైకల్యంతో బాధపడుతున్నారని నివేదిక పేర్కొంది. సుమారు 1.3 నుంచి 1.9 బిలియన్ల దివ్యాంగులు ఉన్నారని, ఈ సంఖ్య మరింత పెరుగుతుందని వైద్యులు చెబుతున్నారు. 2058 నాటికి 2.5 బిలియన్లకు చేరుకుంటుందని అంచనా వేస్తున్నారు.

డిశ్చార్జికి ముందే బర్త్ సర్టిఫికేట్

రాష్ట్రాలకు రిజిస్ట్రార్ జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా నిర్దేశం

ఆస్వత్తుల్లో జన్మించిన నవజాత శిశువులకు వారు డిశ్చార్జి కావడానికి ముందే తల్లులకు జనన ధ్రువీకరణ పత్రాలు అందించేలా చర్చలు తీసుకోవాలని రిజిస్ట్రార్ జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా (ఆర్జీఐ) రాష్ట్రాలను కోరింది. ప్రధానంగా 50 శాతం పైగా జననాలు జరిగే ప్రభుత్వ ఆస్వత్తుల్లో ఈ మేరకు చర్చలు తీసుకోవాలని పేర్కొంది. జనన నమోదు పూర్తయిన తర్వాత రిజిస్ట్రార్ వీలైనంత త్వరగా బర్త్ సర్టిఫికేట్ను ఎలక్ట్రానిక్ లేదా ఏ ఇతర ఫార్మాట్లోనైనా మంజూరు చేయాలని తెలిపింది. ఇందుకు ఏడు రోజుల కంటే సమయం మించరాదని స్పష్టం చేసింది. ఈ మేరకు అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు ఆర్జీఐ లేఖ రాసింది. దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న ప్రభుత్వ ఆస్వత్తులు, కమ్యూనిటీ, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు రిజిస్ట్రేషన్ యూనిట్లుగా పనిచేస్తున్నాయని పేర్కొంది. బర్త్ సర్టిఫికేట్కు పెరిగిన ప్రాముఖ్యతను దృష్టిలో ఉంచుకొని, దాన్ని తక్షణం జాలీ చేయాల్సిన అవసరాన్ని ఆయా యూనిట్ల రిజిస్ట్రార్లు గుర్తించాలని సూచించింది. 2023, అక్టోబరు 1 నుంచి విద్యాసంస్థల్లో అడ్మిషన్లు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, వివాహ నమోదు తదితర అవసరాలకు డిజిటల్ బర్త్ సర్టిఫికేట్ అనేది పుట్టిన తేదీకి ఒకేఒక్క ఆధారంగా ఉంది. జనన, మరణాల నమోదు చట్టం- 1969 ప్రకారం జనన ధ్రువీకరణ పత్రాన్ని జాలీచేస్తూ వస్తున్నారు. అన్ని జననాలు, మరణాలను కేంద్ర ప్రభుత్వ పోర్టల్లో నమోదు చేయడాన్ని 2023, అక్టోబరు 1 నుంచి తప్పనిసరి చేశారు.

పాఠశాలల్లోనే పిల్లల బయోమెట్రిక్ అప్డేట్

పాఠశాలల్లోనే పిల్లల బయోమెట్రిక్ అప్డేట్ చేసే ప్రక్రియను చేపట్టాలని భారత విశిష్ట గుర్తింపు ప్రాధికార సంస్థ (యూఐడీఏఐ) భావిస్తోంది. 2నెలల తర్వాత విడతల వారీగా బయోమెట్రిక్ అప్డేట్ ప్రక్రియను చేపట్టనున్నట్టు యూఐడీఏఐ ఉన్నతాధికారి ఒకరు తెలిపారు. పిల్లలకు ఐదేళ్లు వచ్చిన తర్వాత ఆధార్లో బయోమెట్రిక్స్ను అప్డేట్ చేయడం తప్పనిసరి అని, ఇప్పటి వరకు 7 కోట్లకు పైగా పిల్లల బయోమెట్రిక్స్ అప్డేట్ చేయలేదని యూఐడీఏఐ సీఈవో భువనేష్ కుమార్ తెలిపారు. 15 ఏళ్ల వయసు వచ్చిన పిల్లల బయోమెట్రిక్ అప్డేట్ చేయడానికి కూడా సూక్ష్మ, కళాశాలల ద్వారా ఇదే ప్రక్రియను చేపట్టాలని యోచిస్తున్నట్టు ఆయన చెప్పారు.

వివాహేతర సంబంధాల్లో

తొలి స్థానంలో కంచ

యాష్ట్రే మాడిసన్ సర్వేలో వెల్లడి

దేశంలో వివాహేతర సంబంధాల గురించి.. డేటింగ్ ప్లాట్‌ఫామ్ 'యాష్ట్రే మాడిసన్' ఒక సర్వే నిర్వహించింది. 2025 జూన్ నాటికి సేకరించిన వివరాలతో ఒక నివేదికను విడుదల చేసింది. ఈ నివేదికలో చెప్పిన విషయాలు ఇప్పుడు తీవ్ర ఆందోళన కలిగిస్తున్నాయి. యాష్ట్రే మాడిసన్ అనేది ఒక ప్రపంచవ్యాప్త డేటింగ్ ప్లాట్‌ఫామ్ యాప్. ఈ యాప్‌లో సైన్ అప్ అధారంగా.. అది ఈ ఏడాది జూన్ వరకు ఒక నివేదికను తయారు చేసి.. తాజాగా విడుదల చేసింది. ఈ యాప్ విడుదల చేసిన తాజా గణాంకాల ప్రకారం.. దేశంలోని కొన్ని మెట్రో నగరాలు ఈ యాప్ వినియోగంలో వెనుకబడిపోతున్నప్పటికీ.. చిన్న నగరాలు, పట్టణాల్లో బాగా ఉపయోగిస్తున్నారని తెలుస్తోంది. తమిళనాడులోని కాంచీపురం (కంచ).. వివాహేతర సంబంధాల విషయంలో దేశంలోనే అగ్రస్థానంలో నిలవడం గమనార్హం. ఢిల్లీ, ముంబై లాంటి ప్రధాన నగరాలనూ పక్కనపెట్టి.. కాంచీపురం మొదటి స్థానంలో నిలవడం ఆశ్చర్యపరుస్తోంది. 2024లో వివాహేతర సంబంధాల్లో కాంచీపురం దేశవ్యాప్తంగా 17వ స్థానంలో ఉండగా.. ఇప్పుడు తొలి స్థానానికి చేరుకుంది. అయితే, కాంచీపురంలో ఆకస్మికంగా వివాహేతర సంబంధాలు పెరగడానికి గల కారణాలు ఏంటనేది దానిపై మాత్రం యాష్ట్రే మాడిసన్ వివరణ ఇవ్వలేదు. ఇప్పటివరకు దేశంలోని ప్రధాన నగరాల్లో మాత్రమే ఈ వివాహేతర సంబంధాలు అధికంగా ఉండగా.. ఇప్పుడు టైర్-2, టైర్-3 లాంటి పట్టణాల్లో కూడా ఈ విశ్వంఖల ధోరణి పెరిగిపోవడం పట్ల సంప్రదాయవాదులు తీవ్ర ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నారు. ఇక ఈ యాష్ట్రే మాడిసన్ రిపోర్ట్ ప్రకారం వివాహేతర సంబంధాల విషయంలో భారత్‌లోని టాప్-20 జిల్లాల లిస్ట్‌లో కాంచీపురం తర్వాత సెంట్రల్ ఢిల్లీ రెండో స్థానంలో నిలిచింది. ఇక ఈ టాప్-20లో 9 జిల్లాలు.. ఢిల్లీ, దాని ఎస్టిఆర్ ప్రాంతం (నేషనల్ క్యాపిటల్ రీజియన్) ఉండటం గమనార్హం. ఈ 9లో ఆరు జిల్లాలు ఢిల్లీలోనివే కావడం మరింత ఆందోళనకు గురి చేస్తోంది. సెంట్రల్ ఢిల్లీ, సౌత్ వెస్ట్ ఢిల్లీ, ఈస్ట్ ఢిల్లీ, సౌత్ ఢిల్లీ, వెస్ట్ ఢిల్లీ, నార్త్ వెస్ట్ ఢిల్లీలతోపాటు.. ఎస్టిఆర్ ప్రాంతంలోని గురుగావ్, ఘుజియాబాద్,

గాతమ్ బుద్ధ నగర్ (నోయిడా) ఉన్నాయి. టాప్-20లో ముంబై లేకపోవడం అందర్నీ ఆశ్చర్యానికి గురి చేస్తోంది. 2024లో ముంబై రెండో స్థానంలో ఉండగా.. ఈసారి టాప్-20 నుంచి వెళ్లిపోయింది. చిన్న నగరాల్లో ఈ యాప్ వినియోగించేవారి సంఖ్య పెరగడం.. కేవలం యాప్ డాన్లోడ్ చేసుకోవడమే కాకుండా.. దాన్ని ఎంతవరకు వినియోగిస్తున్నారు అనేదాన్ని ఉపయోగించుకుని ర్యాంకులు ఇవ్వడం కారణంగా ముంబై ఈ జాబితాలో లేదని అనుమానం వ్యక్తం చేస్తున్నారు. జైపూర్, రాయగఢ్, కామరూప్, చండీగఢ్ వంటి టైర్-2, టైర్-3 నగరాలు ఈ లిస్ట్లో ఉన్నాయి. వివాహేతర సంబంధాలపై ప్రస్తుతం విస్తృతంగా చర్చలు జరుగుతున్నాయి. అయితే, ఇలాంటివి పెరగడానికి చాలా కారణాలు ఉన్నాయి. వివిధ కేసుల్లో.. దేశంలోని సుప్రీంకోర్టు, చాలా హైకోర్టులు ఇచ్చిన తీర్పులు కూడా వివాహేతర సంబంధాలకు కారణం అవుతున్నట్లు అర్థం అవుతోంది. గత కొన్నేళ్లలో ఈ వివాహేతర సంబంధాలకు సంబంధించిన చట్టాలు కూడా చాలా మారాయి. అంతేకాకుండా స్త్రీ, పురుష సమానత్వం.. సమాజంలో స్వేచ్ఛగా జీవించాలని భార్యభర్తలు భావించడం, చట్టంలో వచ్చిన మార్పులు సహా అనేక కారణాల వల్ల దేశంలో వివాహేతర సంబంధాలు పెరుగుతున్నాయని విశ్లేషకులు చెబుతున్న మాట.

సెక్షన్ 497ను తొలగించిన సుప్రీంకోర్టు

2018లో సుప్రీంకోర్టు తీసుకున్న నిర్ణయం దేశచరిత్రలోనే సంచలనంగా మారింది. ఓ కేసు విచారణ సందర్భంగా భారత శిక్షాస్మృతి (ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ - ఐపీసీ)లోని సెక్షన్ 497ను కొట్టివేసింది. ఈ సెక్షన్ ప్రకారం.. గతంలో వివాహేతర సంబంధం చట్ట ప్రకారం నేరంగా పరిగణించేవారు. అయితే, ఈ చట్టం కాలం చెల్లించినది, ఇది అన్యాయమని పేర్కొన్న సుప్రీంకోర్టు.. దాన్ని రద్దు చేసింది. ముఖ్యంగా ఇది మహిళలను ఆస్తిగా పరిగణించింది. నాటి నుంచి, వివాహేతర సంబంధం ఇకపై నేరం కాదు, కానీ అది ఇప్పటికీ విడాకులకు ఒక కారణంగా ఉండవచ్చు. ఒక పురుషుడు.. మరొకరి భార్యతో, ఆమె భర్త అనుమతి లేకుండా.. లైంగిక సంబంధం పెట్టుకుంటే దాన్ని నేరంగా పరిగణించేవారు. ఈ నేరానికి గరిష్టంగా 5 ఏళ్ల జైలుశిక్ష లేదా జరిమానా.. లేదా రెండింటినీ విధించేవారు. ఈ నేరంలో మహిళ ప్రమేయం ఉన్నా.. ఆమెను నిర్దోషిగా విడుదల చేసేవారు. దీంతో ఈ సెక్షన్ పూర్తిగా పురుషుడిపైనే నేరాన్ని మోపింది. ఒక భర్త మరొకరి భార్యతో సంబంధం పెట్టుకుంటే నేరం.. కానీ పెళ్లైన వ్యక్తితో యువతి సంబంధం పెట్టుకుంటే నేరం కాదు. అలాగే.. ఒక భార్య తన భర్త అనుమతితో ఇంకొకరితో సంబంధం పెట్టుకుంటే నేరం కాదు. 2018లో జోసెఫ్ పైన్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా కేసులో జోసెఫ్ పైన్ అనే ప్రవాస కేరళీయుడు ఈ సెక్షన్ రాజ్యాంగబద్ధతను సవాలు చేస్తూ సుప్రీంకోర్టులో ప్రజా ప్రయోజన

వ్యాజ్యం దాఖలు చేశారు. నాటి సుప్రీంకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ టిపక్ మిశ్రా నేతృత్వంలోని ఐదుగురు సభ్యుల రాజ్యాంగ ధర్మాసనం ఈ కేసును విచారించి సెక్షన్ ను తొలగిస్తూ.. ఏకగ్రీవ తీర్పును వెలువరించింది. వివాహేతర సంబంధం పెట్టుకోవడం నేరం కాకపోయినప్పటికీ.. హిందూ వివాహ చట్టం 1955.. ప్రత్యేక వివాహ చట్టం 1954.. భారత విడాకుల చట్టం 1869 (క్రైస్తవులకు) వంటి చట్టాల ప్రకారం.. విడాకులు తీసుకునేందుకు ఇది ఒక కారణంగా మాత్రం పరిగణించవచ్చని సుప్రీంకోర్టు స్పష్టం చేసింది. ముస్లిం చట్టం ప్రకారం కూడా ఇది తలాఖ్ (విడాకులు) పొందేందుకు ఒక కారణంగా తీసుకుంటారు.

ప్రస్తుత సమాజంలో వివాహేతర సంబంధాల కారణంగా చాలా మంది జీవితంలో పెళ్లైన కొన్నాళ్లకే విడాకులకు దారి తీస్తున్నాయి. ఇక వేరొకరితో సంబంధం కొనసాగిస్తూనే మరొకరిని పెళ్ల చేసుకొని, భాగస్వామిని హత్య చేయిస్తున్న ఘటనలు సమాజంలో అలజడి రేపుతున్నాయి. భార్యా లేదా భర్త.. తమ భాగస్వామిని అడ్డు తొలగించుకుని ప్రేమించిన వారితో సుఖంగా జీవితాంతం ఉండొచ్చనే భ్రమలో చేస్తున్న నేరాలు.. చివరకు వారిని జైలు జీవితం అనుభవించేలా చేస్తున్నాయంటే అతిశయోక్తి లేదు.

నాసిరకం హెల్మెట్లపై కేంద్రం సీరియస్

తయారీ సంస్థలు, అమ్మకందారులపై కఠిన చర్యలు

అన్ని జిల్లాల కలెక్టర్లకు ఆదేశం

బీఐఎస్ ధ్రువీకరణ హెల్మెట్లనే వాడాలని వాహనదారులకు సూచన

ద్విచక్ర వాహనదారులు హెల్మెట్లను వినియోగించడం గణనీయంగా పెరిగినా.. నాణ్యమైన హెల్మెట్ల వినియోగం తక్కువే ఉంటోంది. ఈ నేపథ్యంలో వాహనదారుల భద్రతను దృష్టిలో ఉంచుకుని నాసిరకం హెల్మెట్ల తయారీ, వినియోగంపై కఠినంగా వ్యవహరించాలని రాష్ట్రాలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీ చేసింది. వాహనదారులు ఐఎస్ఐ మార్కు, బీఐఎస్ సర్టిఫికేషన్ ఉన్న హెల్మెట్లను మాత్రమే వినియోగించాలని, ఇందుకు తనిఖీలు నిర్వహించడంతోపాటు వినియోగదారులకు అవగాహన కల్పించాలని దేశంలోని అన్ని జిల్లాల కలెక్టర్లు, మేజిస్ట్రేట్లకు లేఖలు రాసినట్టు కేంద్ర వినియోగదారుల వ్యవహారాల శాఖ శనివారం ఓ ప్రకటనలో వెల్లడించింది. దేశంలో 21 కోట్లకుపైగా ద్విచక్ర వాహనాలున్నాయని, వాహనదారుల భద్రత అత్యంత ముఖ్యమని కేంద్రం తెలిపింది.

సిజేరియన్ ఆపరేషన్లు తగ్గించేందుకు ప్రసూతి సహాయకుల నియామకం

ఏపీ ప్రభుత్వం ప్రత్యేక పథకం

ప్రపంచ ఆరోగ్యసంస్థ (డబ్ల్యుహెచ్ఓ) మార్గదర్శకాల ప్రకారం సిజేరియన్లు 10-15 శాతానికి మించకూడదు. కానీ వైద్యరంగంలో పెరుగుతున్న వ్యాపార ధోరణితోపాటు విపరీత పాకడల కారణంగా రోజురోజుకు ఇవి పెరుగుతున్నాయి. సాధారణ కాన్పుతో పోలిస్తే సిజేరియన్ ప్రసవాలకు పట్టే సమయం చాలా తక్కువ. దీంతో అవసరం లేకున్నా కడుపు కోసి బిడ్డను బయటకు తీస్తున్నారు. ఫలితంగా మహిళల్లో ఎలర్జీ, ఇన్ఫెక్షన్, రక్తస్రావం, శక్తి సన్నగిల్లడం లాంటి సమస్యలతో పాటు గర్భసంచి తొలగించే పరిస్థితి ఎదురవుతోందని వైద్య నిపుణులు హెచ్చరిస్తున్నారు. పుట్టిన బిడ్డల్లోనూ శ్వాసకోసం, ఇతరత్రా దీర్ఘకాలిక ఇబ్బందులు ఎదురవుతున్నాయని చెబుతున్నారు. ఈ నేపథ్యంలోనే ఆసుపత్రుల్లో సిజేరియన్ ప్రసవాలను తగ్గించడంపై ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం దృష్టి సారించింది. ఇందులో భాగంగా హాస్పిటల్లో సహజ ప్రసవాల పెంపునకు ప్రత్యేక పథకం అమలు చేయాలని నిర్ణయించింది. ప్రభుత్వాసుపత్రుల్లో ప్రసూతి సేవల కోసం సుశిక్షిత ప్రసూతి సహాయకులను నియమించాలని నిర్ణయం తీసుకుంది. ప్రసవాల సంఖ్య ఎక్కువగా ఉన్న 86 ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల్లో ఈ పథకాన్ని ప్రారంభించాలని నిర్ణయించింది. ప్రస్తుతం డెలివరీ సమయాల్లో ప్రభుత్వాసుపత్రుల్లోని స్టాఫ్ నర్సులే ప్రసూతి సేవల్ని అందిస్తున్నారు. వీరికి వివిధ అంశాలపై తగిన పరిజ్ఞానం, శిక్షణ కొరవడడంతో సిజేరియన్ ప్రసవాలు ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయని ప్రభుత్వం గుర్తించింది. ఈ లోటును తీర్చేందుకు ఎంపిక చేసిన స్టాఫ్ నర్సులకు 18 నెలల పాటు శిక్షణ ఇవ్వనుంది. కాన్పుకి ముందు, ప్రసవ సమయం, ప్రసవనంతర సేవలకు సంబంధించిన అంశాలపై సమగ్ర శిక్షణ అందించనుంది. మహిళలు సహజ ప్రసవాల పట్ల మొగ్గు చూపేలా ఈ ప్రత్యేక పథకాన్ని రూపొందించినట్లు వైద్యారోగ్య శాఖ మంత్రి సత్యకుమార్ యాదవ్ తెలిపారు. ఏడాదికి 600 నుంచి 6000 పైగా కాన్పులు జరుగుతున్న 86 ప్రభుత్వాసుపత్రుల్లో తొలి విడతలో ప్రసూతి సహాయకులను నియమించనున్నట్లు చెప్పారు. మరోవైపు 2024-2025 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఏపీలో మొత్తం ప్రసవాల్లో 56.12 శాతం సిజేరియన్ ప్రసవాలు జరిగినట్లు సమాచారం. ఇందులో ప్రభుత్వాసుపత్రుల్లో 41.40 శాతం కాగా ప్రైవేట్ ఆసుపత్రుల్లో 67.71 శాతం మేరకు సిజేరియన్ ప్రసవాలు జరిగాయని ప్రభుత్వం వెల్లడించింది.

సైబర్ దోపిడీ

రూ.22,845 కోట్లు..

గత ఏడాది సైబర్ నేరగాళ్లు కొట్టేసిన మొత్తమిది
వెల్లడించిన కేంద్ర ప్రభుత్వం

దేశవ్యాప్తంగా గత ఏడాది (2024)లో ప్రజల నుంచి సైబర్ నేరగాళ్లు కొట్టేసిన మొత్తం అక్షరాలా రూ.22,845.73 కోట్లు. అంతకుముందు సంవత్సరంతో పోలిస్తే ఈ మొత్తం దాదాపు 206 శాతం ఎక్కువ. అని కేంద్ర హోంశాఖ సహాయ మంత్రి బండి సంజయ్ లోక్సభలో లిఖితపూర్వకంగా ఇచ్చిన సమాధానంలో పేర్కొన్నారు. ఆర్థిక మోసాలను వెంటనే చెప్పడానికి, సైబర్ నేరాలను అరికట్టడానికి 2021లో సెక్షన్ ఐ4సీ కింద CFCFRMSను ప్రారంభించినట్లు మంత్రి బండి

సంజయ్ స్పష్టం చేశారు. దేశ వ్యాప్తంగా సైబర్ నేరాలకు సంబంధించి ఇప్పటివరకు 17.82 లక్షలకు పైగా ఫిర్యాదులు అందగా.. రూ.5,489 కోట్లకు పైగా మొత్తాన్ని లికవర్ చేసినట్లు బండి సంజయ్ చెప్పారు. నేషనల్ సైబర్ క్రైమ్ రిపోర్టింగ్ పోర్టల్లో నమోదైన కేసులు ఆయా రాష్ట్రాలు, కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల పోలీసు శాఖల పరిధిలోకి వస్తాయని కూడా మంత్రి తెలిపారు. సైబర్ నేరాలకు సంబంధించి ఇప్పటివరకు 9.42 లక్షలకు పైగా సిమ్ కార్డులు, 2,63,348 ఐఎమ్ఈఐ (EMEI)లను కేంద్రం బ్లాక్ చేసిందన్నారు. సైబర్ నేరగాళ్లను గుర్తించేందుకు బ్యాంకులు, ఆర్థిక సంస్థల సహకారంతో గతేడాది సెప్టెంబరు 10న సస్టెయిన్డ్ రిజిస్ట్రీని ప్రారంభించినట్లు మంత్రి గుర్తు చేశారు. ఇక నేషనల్ సైబర్ క్రైమ్ రిపోర్టింగ్ పోర్టల్, సిటిజన్ ఫైనాన్షియల్ సైబర్ ఫ్రాడ్ రిపోర్టింగ్ అండ్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్ ప్రకారం.. దేశవ్యాప్తంగా 2023లో సైబర్ మోసాల కారణంగా ప్రజలు రూ.7,465.18 కోట్లు నష్టపోయారు.

అమెరికాలో భారీగా తగ్గిన జననాల రేటు

చరిత్రలో ఎన్నడూ లేని రీతిలో పడిపోయిన సంతానోత్పత్తి

అగ్రరాజ్యం అమెరికాలో జననాల రేటు చరిత్రలోనే అత్యల్ప స్థాయికి చేరింది. గత ఏడాది అమెరికాలో సంతానోత్పత్తి భారీగా క్షీణించినట్లు తాజాగా విడుదలైన ప్రభుత్వ గణాంకాలు వెల్లడించాయి. అమెరికాలో ప్రతి మహిళకు 1.6 కంటే తక్కువ మంది పిల్లలు ఉన్నట్లు ప్రభుత్వ నివేదిక పేర్కొంది. పాత తరాన్ని కొత్తతరంతో భర్తీ చేయడానికి, జనాభా పునరుత్పత్తికి అవసరమైన

2.1 గరిష్ట స్థాయికంటే ఇది చాలా తక్కువ. 2 దశాబ్దాల కాలంగా ఎక్కువ మంది పిల్లలను కనేందుకు మహిళలు ఇష్టపడకపోవడంతో ఇది క్రమంగా తగ్గుతూ వచ్చింది. అయితే, ప్రపంచ బ్యాంకు డేటా ప్రకారం పశ్చిమ యూరోపియన్ దేశాలలో సంతానోత్పత్తి రేటుతో సమానంగా ఉన్నాయని తెలిపింది.

1960లో అమెరికాలో సంతానోత్పత్తి రేటు 3.5 ఉండగా 2024 నాటికి 1.6కి చేరినట్లు నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ హెల్త్ స్టాటిస్టిక్స్ తెలిపింది. పడిపోతున్న సంతానోత్పత్తిపై ఇటీవల ఆందోళన వ్యక్తం చేసిన అమెరికా అధ్యక్షుడు డొనాల్డ్ ట్రంప్, జననాల రేటు పెంచడానికి చర్యలు తీసుకున్నారు. తల్లిదండ్రులు పిల్లలను కనేలా ప్రోత్సహించే బేబీ బోనస్ ఆలోచనకు మద్దతు ఇచ్చారు. పుట్టిన తర్వాత పిల్లల సంరక్షణ, చైల్డ్ కేర్, మాతృత్వ సెలవులు వంటి అంశాలపై అమెరికా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకోవాలని నిపుణులు చెబుతున్నారు. అయితే, సంతానోత్పత్తి శాతం తగ్గడంపై ఆందోళన చెందాల్సిన అవసరం లేదని సంతానోత్పత్తి, జనాభా విధానంపై అధ్యయనం చేసిన కొలరాడో బొల్డర్ విశ్వవిద్యాలయ పరిశోధకురాలు లెస్లీ రూట్ అభిప్రాయపడ్డారు. “దీనిని సంతానోత్పత్తి ఆలస్యం వల్ల సాగుతున్న ప్రక్రియలో భాగంగా చూస్తున్నాం. అమెరికా జనాభా ఇంకా పెరుగుతోందని,

ఇప్పటికీ సహజ పెరుగుదల ఉందని మాకు తెలుసు. మరణాల కంటే ఎక్కువ జననాలు ఉన్నాయి” అని ఆమె వివరించారు. 1960లో అమెరికా సంతానోత్పత్తి రేటు సుమారు 3.5 శాతం ఉండగా 1976 నాటికి అది 1.7 శాతానికి పడిపోయింది. ఆ తర్వాత 2007 నాటికి కాస్త పెరిగి 2.1 శాతానికి చేరింది. అనంతరం 2023లో 1.62శాతం ఉండగా, 2024 నాటికి కాస్త తగ్గి 1.59కి చేరినట్లు నేషనల్ హెల్త్ స్టాటిస్టిక్స్ వివరించింది. చాలా మంది మహిళల్లో సాధారణంగానే సంతానోత్పత్తి తగ్గిపోతుంటుంది. భవిష్యత్తులో కూడా ఇది మారే అవకాశం లేదని అభిప్రాయపడింది. ఆలస్యంగా పెళ్లి చేసుకోవడం, పిల్లలను పెంచేందుకు అవసరమైన డబ్బు వంటి కారణాలు కూడా సంతానోత్పత్తి రేటు తగ్గడానికి సాయపడుతుందని తెలిపింది. గతేడాది సమయంలో జారీ చేసిన జనన ధ్రువీకరణ పత్రాలు, ఇతర డేటా ఆధారంగా సమగ్ర నివేదికను రూపొందించింది.

పిల్లలను కనండి..

ప్రతి ఏటా రూ.42 వేలు ఇస్తాం..

జననాల రేటు పెంచేందుకు చైనాలో కొత్త పథకం

చైనా జనాభా ఏటికేడు వేగంగా క్షీణిస్తోంది. గత మూడేళ్లలో జననాల రేటు భారీగా పడిపోయింది. ప్రపంచంలో రెండో అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థగా ఉన్న చైనాకు ఇది సంకట పరిస్థితి. నెంబర్ వన్ ఆర్థికవ్యవస్థ లక్ష్యానికి జనాభారేటు తగ్గుదల అడ్డుగా నిలుస్తుండటంతో బీజింగ్ పెద్దల్లో కలవరం మొదలైంది. దశాబ్దం కిందటే ‘ఓకే బిడ్డ’ నియమానికి స్వస్తి పలికినప్పటికీ పరిస్థితుల్లో మార్పు కనిపించడంలేదు. దేశంలో యువత కంటే వృద్ధుల సంఖ్య భారీగా ఉండటంతో ఆ దేశ ఎకానమీ భవిష్యత్తులో తీవ్ర ఒడిదుడుకులకు లోనయ్యే అవకాశముంది. దీంతో జనాభా సంఖ్యను పెంచే దిశగా తీవ్ర ప్రయత్నాలు చేస్తోంది డ్రాగన్. ప్రజలు పిల్లల్ని కనేలా ప్రోత్సహించేందుకు భారీ తాయిలాలు అందిస్తోంది. తాజాగా, ఈ సంవత్సరం జనవరి 1 లేదా ఆ తర్వాత జన్మించిన ప్రతి బిడ్డకు మూడు సంవత్సరాలు నిండే వరకూ ఏడాదికి 3,600 యువాన్ను (రూ.42,000) ఇస్తామని ప్రకటించింది.

ప్రపంచంలో రెండో అతిపెద్ద ఆర్థికవ్యవస్థగా ఉన్న చైనాకు స్థిరంగా జనాభా తగ్గిపోతుండటం అతిపెద్ద సవాలుగా మారింది. 2016లో 8.8 మిలియన్ల కొత్త జననాలు నమోదవగా.. 2024లో నవజాత శిశువుల సంఖ్య 9.54 మిలియన్లకు తగ్గింది. SCMP ప్రకారం, జనాభా లెక్కల నిపుణుడు హువాంగ్ వెన్జెంగ్ మాట్లాడుతూ, 'చైనాలో ఇలాగే స్థిరంగా జనాభా తగ్గుతూ పోతే భవిష్యత్తులో పెట్టుబడులు పెట్టడానికి ఎవరూ ముందుకురారు. వ్యాపారులు ఇన్వెస్టుమెంట్లు చేయడం నిలిపివేస్తే ఆటోమేటిగ్గా ఉద్యోగ, ఉపాధి అవకాశాలు తగ్గిపోతాయి'. 2023లోనే ప్రపంచంలో అత్యధిక జనాభా హెబీదా కోల్పోయిన చైనా ఈ పరిస్థితి రాకుండా ఉండేందుకు తీవ్ర కసరత్తులు చేస్తోంది. అందులో భాగంగానే 2016 లోనే ఒకే బడ్జెట్ విధానానికి ముగింపు పలికింది. చైనా ప్రభుత్వం జననాల రేటు పెరిగేలా ప్రోత్సహిస్తున్నప్పటికీ.. ఆ దేశ ప్రజలు పిల్లల్ని కనేందుకు విముఖత చూపుతున్నారు. జీవనవ్యయం భారీగా పెరగడం, ఆదాయం అతితక్కువగా ఉండటంతో యువత పెళ్లి చేసుకునేందుకు అనాసక్తి చూపుతున్నారు. ఇదివరకే పెళ్లైన జంటలు పిల్లల్ని కనాలంటేనే భయపడుతున్నారు. గత 50 సంవత్సరాలలో ఎన్నడూ లేని విధంగా చైనాలో వివాహ రేట్లు అత్యల్ప స్థాయికి పడిపోవడమే ఇందుకు నిదర్శనం. స్థానికంగా ప్రభుత్వ అధికారులు రెండో బడ్జెట్ కనేవారికి 50,000 యువాన్లు (సుమారు రూ.5,96,000), మూడో బడ్జెట్ కు 100,000 (సుమారు రూ.11,92,000) యువాన్లు చెల్లిస్తున్నప్పటికీ పరిస్థితుల్లో మార్పులు కనిపించకపోవడంతో డ్రాగన్ తాజాగా కొత్త పథకం ప్రవేశపెట్టింది.

దుబాయ్ లో 10 రోజుల 'వివాహ సెలవు'

దుబాయ్ లో ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల సంక్షేమాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని పది రోజుల పాటు 'వివాహ సెలవు'ను మంజూరు చేస్తున్నట్టు దేశ పాలకుడు, యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్ (యూఏఈ) ప్రధాని, ఉపాధ్యక్షుడు అయిన షేక్ మహమ్మద్ బిన్ రషీద్ అల్ మక్తూమ్ ప్రకటించారు. ఈ పది రోజుల పాటు పూర్తి వేతనం చెల్లిస్తారని తెలిపారు. ఈ సెలవులను కేవలం వివాహ సమయంలో మాత్రమే కాకుండా ఏడాదిలో ఎప్పుడైనా ఉపయోగించుకోవచ్చు. ప్రత్యేక పరిస్థితిల్లో మరుసటి సంవత్సరం కూడా వినియోగించుకునే వీలుంది. ప్రాబేషనరీ కాలాన్ని పూర్తి చేసుకున్న ఉద్యోగులు యూఏఈ పరిధిలోని వ్యక్తులను తగిన అనుమతులతో వివాహం చేసుకున్నప్పుడు మాత్రమే ఈ సెలవులు వర్తిస్తాయి.

Form - IV

(See Rule 8)

Statement about ownership and other particulars of the UDBHAVA Telugu Monthly, Hyderabad, as required under Rule 8 of the Registration of News Paper (Central) Rules, 1956.

1. Place of Publication : Hyderabad
2. Periodicity of Publications : Monthly
3. Printer's Name : M. Madhava Vasu
Whether Citizen of India? : Yes
Address : 1-24-21/4, (24-387), Plot No.1,
Sri Sai Nagar, Lothukunta,
Alwal, Secunderabad - 500 015
4. Publisher's Name : M. Madhava Vasu
Whether Citizen of India? : Yes
Address : 1-24-21/4, (24-387), Plot No.1,
Sri Sai Nagar, Lothukunta,
Alwal, Secunderabad - 500 015
5. Editor's Name : M. Madhava Vasu
Whether Citizen of India? : Yes
Address : 1-24-21/4, (24-387), Plot No.1,
Sri Sai Nagar, Lothukunta,
Alwal, Secunderabad - 500 015
6. Name and address of Individuals
who own the Newspaper : M. Madhava Vasu
: 1-24-21/4, (24-387), Plot No.1,
Sri Sai Nagar, Lothukunta,
Alwal, Secunderabad - 500 015

I, M. Madhava Vasu, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

Sd/-

M. Madhava Vasu
(Publisher)